

Riksdagens protokoll

2006/07:14

Tisdagen den 24 oktober

Kl. 13.30 – 16.01

18.00 – 22.16

Protokoll
2006/07:14

1 § Val

Anf. 1 INGER RENÉ (m):

Fru talman! Valberedningen har enhälligt godkänt gemensamma listor för valen av ledamöter och suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond, riksdagens krigsdelegation samt utökning av antalet suppleanter i utskott och EU-nämnd.

I egenskap av ordförande i valberedningen ber jag att till talmannen få överlämna de gemensamma listorna.

Andre vice talmannen meddelade att en promemoria med föreslagna namn hade delats ut till kammarens ledamöter.

Valen till styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond avsåg tiden från och med den 1 november 2006 till och med den 31 oktober 2010.

Övriga val avsåg tiden från valet till dess nytt val förrättats under början av nästa valperiod.

2 § Val av ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Företogs val av sex ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Sedan den av Inger René för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond* från och med den 1 november 2006 till och med den 31 oktober 2010:

Ulf Sjösten (m)

Ronny Olander (s)

Ingvar Svensson (kd)

Daniel Tarschys, professor

Claes-Göran Alvstam, professor

Hans-Ola Meyer, finansdirektör

3 § Val av ordförande och vice ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Företogs val av ordförande och vice ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Enligt ett enhälligt förslag av valberedningen utsågs från och med den 1 november 2006 till och med den 31 oktober 2010 till

ordförande

Daniel Tarschys, professor

vice ordförande

Per Bill (m)

4 § Val av personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Företogs val av sex personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Sedan den av Inger René för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond* från och med den 1 november 2006 till och med den 31 oktober 2010:

personlig suppleant för Ulf Sjösten (m)

Ewa Björling (m)

personlig suppleant för Ronny Olander (s)

Christina Oskarsson (s)

personlig suppleant för Ingvar Svensson (kd)

Johan Pehrson (fp)

personlig suppleant för Daniel Tarschys

Lars Erik Edlund, professor

personlig suppleant för Claes-Göran Alvstam

Birgitta Svensson, professor

personlig suppleant för Siw Wittgren-Ahl (s) under tiden den 1 november 2006–31 oktober 2008

Lars Wegendal (s)

Företogs val av två ledamöter i riksdagens krigsdelegation.

Sedan den av Inger René för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *ledamöter i riksdagens krigsdelegation* för tiden från valet till dess nytt val förrättats under början av nästa valperiod:

Bertil Kjellberg (m)
Magdalena Andersson (m)

6 § Utökning av antalet suppleanter i utskotten och EU-nämnden

Enligt ett av valberedningen framlagt förslag beslutade kammaren att utöka antalet suppleanter i utskotten och EU-nämnden enligt följande:

från 17 till 21 i konstitutionsutskottet
från 17 till 22 i finansutskottet
från 17 till 20 i skatteutskottet
från 17 till 23 i justitieutskottet
från 17 till 22 i civilutskottet
från 17 till 25 i utrikesutskottet
från 17 till 22 i försvarsutskottet
från 17 till 20 i socialförsäkringsutskottet
från 17 till 20 i socialutskottet
från 17 till 23 i kulturutskottet
från 17 till 21 i utbildningsutskottet
från 17 till 22 i trafikutskottet
från 17 till 20 i miljö- och jordbruksutskottet
från 17 till 24 i näringsutskottet
från 17 till 23 i arbetsmarknadsutskottet
från 17 till 27 i EU-nämnden

7 § Val av extra suppleanter i utskotten och EU-nämnden

Företogs val av extra suppleanter i utskotten och EU-nämnden.

Sedan den av Inger René för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *suppleanter i utskotten och EU-nämnden* från valet till dess nytt val förrättats under början av nästa valperiod.

suppleanter i konstitutionsutskottet
Tommy Waidelich (s)
Eva Flyborg (fp)

Rossana Dinamarca (v)
Max Andersson (mp)

suppleanter i finansutskottet
Anne Marie Brodén (m)
Jörgen Johansson (c)
Johan Pehrson (fp)
Siv Holma (v)
Mats Pertoft (mp)

suppleanter i skatteutskottet
Christer Nylander (fp)
Kent Persson (v)
Karin Svensson Smith (mp)

suppleanter i justitieutskottet
Cecilia Magnusson (m)
Bertil Kjellberg (m)
Annie Johansson (c)
Torkild Strandberg (fp)
Elina Linna (v)
Helena Leander (mp)

suppleanter i civilutskottet
Johan Linander (c)
Ulf Nilsson (fp)
Tobias Krantz (fp)
Pernilla Zethraeus (v)
Helena Leander (mp)

suppleanter i utrikesutskottet
Sinikka Bohlin (s)
Britta Rådström (s)
Anna Lilliehöök (m)
Karin Enström (m)
Ulrika Carlsson i Skövde (c)
Carl B Hamilton (fp)
Lars Ohly (v)
Ulf Holm (mp)

suppleanter i försvarsutskottet
Annicka Engblom (m)
Claes Västerteg (c)
Eva Flyborg (fp)
Torbjörn Björlund (v)
Per Bolund (mp)

suppleanter i socialförsäkringsutskottet

Fredrik Malm (fp)
Wiwi-Anne Johansson (v)
Bodil Ceballos (mp)

Prot. 2006/07:14

24 oktober

suppleanter i socialutskottet

Maria Lundqvist-Brömster (fp)
Marianne Berg (v)
Jan Lindholm (mp)

suppleanter i kulturutskottet

Marietta de Pourbaix-Lundin (m)
Lars-Ivar Ericson (c)
Fredrik Malm (fp)
Tobias Krantz (fp)
Peter Pedersen (v)
Mikael Johansson (mp)

suppleanter i utbildningsutskottet

Ewa Björling (m)
Christer Nylander (fp)
Peter Pedersen (v)
Max Andersson (mp)

suppleanter i trafikutskottet

Björn Hamilton (m)
Solveig Zander (c)
Anita Brodén (fp)
Lena Olsson (v)
Tina Ehn (mp)

suppleanter i miljö- och jordbruksutskottet

Lars Tysklind (fp)
Ulla Andersson (v)
Karin Svensson Smith (mp)

suppleanter i näringsutskottet

Krister Hammarbergh (m)
Tomas Tobé (m)
Eva Selin Lindgren (c)
Jan Ertsborn (fp)
Liselott Hagberg (fp)
Marie Engström (v)
Tina Ehn (mp)

suppleanter i arbetsmarknadsutskottet

Magdalena Andersson (m)
Erik A Eriksson (c)

Solveig Hellquist (fp)
Nina Larsson (fp)
Kalle Larsson (v)
Jan Lindholm (mp)

suppleanter i EU-nämnden

Marina Pettersson (s)
Christina Axelsson (s)
Agneta Lundberg (s)
Leif Pagrotsky (s)
Fredrick Federley (c)
Annika Qarlsso (c)
Lars Tysklind (fp)
Cecilia Wigström i Göteborg (fp)
Bodil Ceballos (mp)
Per Bolund (mp)

*Information från
regeringen*

8 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte i Lahtis den 20 oktober

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det informella EU-toppmötet i Lahtis som ägde rum fredagen den 20 oktober erbjöd ett viktigt tillfälle att följa upp den så kallade Hampton Court-agendan från förra hösten. På dagordningen stod två huvudfrågor: energi och innovation. Det är två frågor som är avgörande för att stärka Europas tillväxt och konkurrenskraft.

Dessutom hade det finska ordförandeskapet inbjudit Rysslands president Vladimir Putin till en middag på kvällen.

Eftersom mötet var informellt till sin karaktär fattades inga beslut, och inga slutsatser antogs.

Mötet inleddes med en lunchdiskussion om EU:s externa energirelationer med fokus på framför allt Ryssland. Under diskussionen konstaterades att marknadsekonomiska principer och hållbar utveckling ska utgöra grunden för EU:s energipolitik. Vikten av att Ryssland accepterar energistadgans grundläggande principer betonades liksom att den ryska marknaden på marknadsmässigt sätt öppnas för europeiska investerare. Detta måste nu bli vägledande principer när EU inom kort inleder förhandlingar om ett nytt avtal som ska ersätta det tidigare partnerskaps- och samarbetsavtalet med Ryssland.

Ett annat ämne som diskuterades var målsättningen att utvidga den inre marknadens principer inom energiområdet till EU:s grannländer samt att utveckla relationerna till andra viktiga producent- och transitländer såsom Norge, Algeriet, Indien och Kina.

Vidare enades vi om ett utökat informationsutbyte på energiområdet, inte minst i händelse av energikriser. Arbetet med att utveckla den gemensamma energipolitiken inom EU har stor bäring på vår strävan efter en bättre miljö och en mer hållbar utveckling. Därför är det rimligt att EU intar ett starkt ledarskap i klimatfrågan och i detta arbete också gör tydliga kopplingar till energipolitiken. Klimatfrågan borde också mer systematiskt tas upp i relationer med tredjeland. Att klimatfrågan nu står

på agendan för EU:s vårtoppmöte är att betrakta som en viktig framgång i detta arbete.

Under lunchen berördes även frågan om illegal migration. Behovet av konkreta åtgärder betonades. Bland annat uttryckte ett antal sydeuropeiska länder stöd för att stärka Frontex, EU:s byrå för gränsskydd.

Det fanns en bred enighet kring vikten av att stärka samarbetet med Afrika i migrationsfrågorna. Det fanns också en betydande insikt om vikten av att kunna ta itu med grundorsakerna till illegal immigration. Det är en avgörande fråga om vi ska kunna förhindra den typ av humanitära kriser som vi sett under senare tid.

Den allvarliga humanitära krisen i Darfur i Sudan diskuterades. Vi var i denna diskussion eniga om att ansträngningar måste göras för att sätta press på den sudanesiska regeringen för att få den att acceptera att en FN-styrka kan komma på plats.

Under diskussionen om innovationsfrågorna välkomnades kommissionens avsikt att före årets slut presentera en övergripande strategi kring hur unionen ska gå vidare i patentfrågan. Det handlar inte minst om hur vi ska åstadkomma ett gemenskapspatent som både är kostnadseffektivt och erbjuder ett enhetligt tvistlösningssystem. I avsaknad av ett europeiskt patent var det flera länder som uttryckte stöd för Londonöverenskommelsen och dess förslag om upprättandet av en europeisk patentdomstol.

Ett annat centralt tema inom innovationspolitikens område rörde hur vi ska förbättra samarbetet mellan offentlig och privat sektor. Europeiska teknikplattformar och Joint Technology Initiatives, JTI, framhölls här som goda exempel på sådana initiativ värda att arbeta vidare med. Inte minst är det av vikt att vi här bevakar svenska intressen inom vad som är att betrakta som vårt lands bärande branscher.

Vid mötet uttrycktes även stöd för planerna på att upprätta ett europeiskt tekniskt institut. Det fanns en bred enighet om att institutet har en viktig roll att fylla. Men samtidigt finns det ett antal utestående frågor, inte minst kring dess finansiering. Detta får vi anledning att återkomma till under hösten. Ett annat ämne som togs upp var standardisering som en viktig del i att stärka Europas konkurrenskraft.

Diskussionen under middagen med president Putin var öppen och rak. Det finska ordförandeskapet lyckades på ett föredömligt sätt hålla ihop diskussionen. Från EU:s sida betonades att gemensamma och nära relationer måste bygga på en gemensam värdegrund. Flera av frågorna som kom upp under middagen kommer att tas upp under mer formella former på det toppmöte som äger rum mellan EU och Ryssland den 24 november.

Huvudfrågan under middagen blev energipolitiken och hur samarbetet på detta område ska kunna stärkas på ett sätt som är positivt för både EU och Ryssland. Det betonades att det ligger i EU:s starka intresse att säkerställa en ömsesidig respekt för marknadsmässiga spelregler och ett stabilt förutsägbart regelverk för konkurrens, investeringar och tillgång till infrastruktur. Detta ligger också i Rysslands långsiktiga intresse.

Frågan om Georgien diskuterades ingående, och EU uttryckte en betydande oro över situationen. Även mordet på den ryska journalisten Anna Politkovskaja togs upp.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Information från
regeringen*

Fru talman! Detta var en kort redovisning av de diskussioner som fördes vid fredagens informella toppmöte i Lahtis. Jag ser det som viktigt att riksdagen erbjuds tillfälle att ta del av de principiellt viktiga diskussioner som äger rum vid EU-toppmöten, även om de är informella till sin karaktär.

Det ligger också i denna regerings ambition att stärka riksdagens roll i EU-arbetet för att på så sätt få en bred uppslutning kring den förda Europapolitiken. Det är jag övertygad om behövs för att stärka Sveriges roll i Europasamarbetet.

Anf. 3 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Fru talman! Jag vill först tacka statsministern för informationen om vad som avhandlades vid det informella stats- och regeringschefsmötet. Förutom de frågor statsministern har redovisat undrar jag om det förekom några diskussioner om fördraget och vårt lands inställning till det.

Jag undrar också om diskussioner fördes när det gäller fortsatt utvidgning. Enligt uppgift har statsministern sagt att den nya regeringen inte godkänner fördraget. Därför undrar jag om statsministern har talat med övriga statschefer om det och hur de reagerar. Behovet av ett nytt fördrag är ju stort med tanke på den utvidgning som har skett.

När det gäller EU:s fortsatta utvidgning undrar jag hur övriga länder ställer sig till den. Vilka frågor lyfter andra länder fram när det gäller utvidgningen, och vilka frågor lyfter statsministern fram?

Angående den gemensamma gränskontrollen har Sverige hittills ansett att varje land ska sköta sin gränskontroll, eventuellt med ett visst stöd från den här byrån. Har Sverige nu ändrat inställning? Det skulle i så fall betyda att det blir mycket mer federalistiskt om vi ska ha gemensamma gränskontroller.

Anf. 4 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Varken utvidgningsfrågor eller fördraget var uppe under det informella toppmötet. Jag har i närtid besökt Matti Vanhanen, den finländske statsministern, och också besökt Anders Fogh Rasmussen, motsvarande i Danmark. Där har vi fört sådana diskussioner eftersom det i hela Europa finns en föreställning om att detta ligger på is – detta samtidigt som alla pratar om det. Jag har markerat fortsatt vårt stöd för utvidgningen och den lyhördhet man bör ha för de olika initiativ som vi förväntar oss kring fördraget. Där inväntar alla det tyska ordförandeskapet och den skrivelse som troligen kommer att anmälas till junitoppmötet för att ha som utgångspunkt för den diskussionen.

Jag nämnde att det var sydeuropeiska länder som beskrev en mycket svår migrationssituation. Vi har alla kunnat ta del av de hemiska människooöden som vi ser – människor som försöker fly från fattigdom i Afrika över till Kanarieöarna. Det är klart att det har varit ett rop på hjälp och stöd för att komma människor till undsättning. Men det är också riktigt att de markerade att man möjligen borde göra mer i gemenskapspolitiken. Jag betraktar det mer som att det var markeringar av vad sydeuropeiska länder tycker snarare än att vi förde någon egentlig diskussion i ärendet. Vi har inte i den delen ändrat någon uppfattning.

Anf. 5 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Fru talman! När det gäller gränskontrollen är det oerhört viktigt att Sverige är väldigt tydligt därför att sådant här kan arbetas fram utan att man egentligen funderar över det. Det finns väldigt starka krafter inte bara från de här länderna utan även från andra medlemsländer – de skulle tycka att det var väldigt skönt om andra skötte om det här. Därför vill jag verkligen att vi ordentligt talar om detta på ett bra sätt så att Sveriges ståndpunkt kommer fram om det nu är så som statsministern säger.

Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det är ett korrekt återgivande av det läge som råder nu att det inte finns någon gemensamhetspolitik på detta område. Men det är också tydligt att det finns en sådan diskussion och att det i det fördrag som frågeställaren nämnde också finns en formel för fortsatt och fördjupad samverkan även inom detta område. Det finns all anledning att ta upp det i särskild ordning. Men just i det här läget under det informella toppmötet kom det inte upp annat än som randanmärkningar i förhållande till de händelser som nu har skett, så det var ingen formell diskussion i det ärendet.

Anf. 7 GÖRAN LENNMARKER (m):

Fru talman! Först vill jag tacka statsministern för återrapporteringen. Jag tror att det är viktigt, precis som statsministern framhöll, att det sker även vid ett informellt toppmöte just för riksdagen och riksdagens roll i den svenska formuleringen av positioner men också för Europadebatten i bred mening. Jag tycker att vi ska se framför oss en period under de kommande fyra åren då riksdagen ska spela en mycket aktiv roll i Europaformuleringen och Europadebatten och förhoppningsvis kunna få just den breda enighet som statsministern betonade.

Får jag sedan gå över till det som statsministern redogjorde för. Vi hade före toppmötet en debatt i EU-nämnden. Det var en fråga där som vi diskuterade mycket, nämligen frågan om EU har förmåga att hålla en gemensam Rysslandspolitik. Det har ju funnits tendenser till att den varit mera nationellt orienterad, i alla fall från vissa stora länder.

Om jag förstod statsministern rätt var det en öppen och rak diskussion – det påminner om gamla östblocksformuleringar när man grälar ordentligt höll jag på att säga. Men var det så att EU i de här väldigt centrala frågorna – mordet på Politkovskaja är mycket oroande; det gäller ju demokrati och mänskliga rättigheter i Ryssland och Georgien – faktiskt förmådde hålla en gemensam position i diskussionerna?

Slutligen är det också viktigt att ha stabila spelregler när det gäller energisäkerheten. Det gäller inte bara för EU och Ryssland. Jag tänker också på vissa länder mittemellan, till exempel Ukraina. Man slipper då sådana incidenter som var i våras med kraftigt höjda energipriser, vilket var ett stort bekymmer för just Ukraina.

Anf. 8 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag ansåg att det var viktigt att göra en återrapportering. Det var en uppföljning av Hampton Court-toppmötet under det brittiska ordförandeskapet, som också var av informell karaktär. Det sjösatte en diskussion om viktiga frågor kring energi, forskning, utveckling, migrat-

ion, demografi och säkerhet. Det återrapporterades inte vid det tillfället från det toppmötet. Men man kan ju se att detta toppmöte var mycket färgat av den inledande diskussionen och frågor av mycket viktig karaktär.

Man kan diskutera formuleringar och hur man med ord ska sammanfatta informella samtal mellan europeiska ledare. Det ska också ske med viss förtrolighet. Det innebär att det vare sig tv-sänds eller förs anteckningar om vem som exakt har sagt vad. Det är vad som möjliggör att det kan vara en öppen diskussion, men det blir alltid en efterhandsdiskussion om vad som egentligen har sagts.

Jag hade till och med ett möte med Matti Vanhanen inför mötet där vi enades om att det kloka var att Matti Vanhanen framförde den samlade EU-synen. Det kunde därefter inte spekuleras eller spricka upp i att det möjligen fanns 27 uppfattningar – eftersom också Bulgariens och Rumäniens premiärministrar var närvarande – och synsätt på hur man skulle uttrycka EU:s uppfattning i de nu nämnda frågorna.

Detta gjorde Matti Vanhanen på ett alldeles utmärkt sätt. Det lämnade inget i övrigt att önska när det gäller vare sig tydlighet eller inriktning på det vi eftersträvade när det gäller gemensam värdegrund, att allt måste göras för att få fast den som är skyldig till detta mord och också den syn som finns på Georgien.

Den som möjligen noterade Putins presskonferens i efterhand kan också följa delar av dessa svar och hur Putin såg på dessa saker. Det uttryckte han mycket tydligt vid denna efterföljande presskonferens.

Anf. 9 GÖRAN LENNMARKER (m):

Fru talman! Tack för det svaret. Det är värt att notera om vi verkligen kan få till stånd en större samsyn inom EU i denna väldigt viktiga fråga. Vår största och viktigaste granne är just Ryssland.

Jag vill sedan lägga till en käpphäst. Det gäller innovationspolitiken. Det gäller först att man kommer fram vad gäller patentbyrå. Jag vet inte hur många decennier frågan har diskuterats i EU. Det vore bra om man kunde komma till ett beslut. Det andra är det som jag tycker är EU:s svaghet, nämligen att protektionism ofta finns där.

Vi talar om innovationer. Men när det sedan kommer till skor och kläder är man raskt där och funderar på hur Europa ska skydda sig mot omvärlden. Man kan inte skydda sig mot omvärlden. Konkurrensen är en grundförutsättning för innovationer och framsteg.

Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag kan bara instämma i det senaste. Jag har precis presenterat en ny handelsminister, Sten Tolgfors, som på ett mycket bra sätt bör kunna föra ut det i riksdagen brett förankrade synsättet att frihandel är bra. Det är bra för jordens länder och bra för Sverige. Det kommer vi också att behöva påminna om runtom i världen men också inom Europeiska unionen. Det är alldeles riktigt.

När det gäller gemenskapspatent märktes det på deltagarna att de har hört frågan förut. Även om jag var med som ny fanns det de som hade en längre historia i detta. Det uttrycktes det önskemål som jag återgav att möjligen via denna Londonöverenskommelse komma fram i frågan. Men det fanns fortsatt frågor som kommissionen måste titta på för att komma

hela vägen fram. Jag uttryckte i varje fall det fortsatta svenska önskemålet att det ska gå att få fram ett gemenskapspatent.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Anf. 11 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Tack, statsministern, för en koncentrerad rapport.

Energi- och miljöfrågorna blir allt starkare kopplade till varandra. Förr var det livsmedelsförsörjningen som stod i centrum i sårbarhetsdiskussionen. Nu är det alltmer också energifrågorna. Därför är det självfallet helt nödvändigt att EU:s länder diskuterar och driver de frågorna. Det är också helt nödvändigt att EU:s länder tillsammans strävar efter bra och stabila handelsförbindelser och regelverk med Ryssland på området. Det handlar om energi, miljö och faktiskt om fred och säkerhet i vår del av världen.

Vi vet nu att både Finlands och Sveriges regeringschefer underströk och drev energifrågornas vikt i samtalen i Helsingfors, och det tackar vi för. Jag vill fråga hur en högaktuell och viktig energi- och miljöfråga i Sveriges absoluta närhet berördes i samtalen. Det gäller den gasledning som flera länder vill dra genom Östersjön från Ryssland till Tyskland och uppenbarligen så nära Sveriges territorialgräns som möjligt.

En gasledning mitt i Östersjöns känsliga marina miljö, och med konsekvenser även på exempelvis det säkerhetspolitiska området, låter inget vidare. Det naturliga vore en landbaserad dragning under full kontroll. Men politiska skäl gör Östersjöalternativet intressant för inte minst Ryssland. Även Tyskland har ett uppenbart bilateralt intresse för Ryssland och för undervattenstransporterad gas.

Centerpartiet är skeptiskt till rysk naturgas som en framtidslösning för Sverige. Jag känner en stark tveksamhet inför de gasledningsplaner som nu alltmer mejslas ut. Vi måste kraftigt visa på de negativa aspekterna och riskerna för till exempel miljön. Jag undrar om detta kom upp till diskussion vid toppmötet.

Anf. 12 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det var uppe till diskussion. Det nämndes från olika håll att det möjligen skulle finnas ett värde av att på det här sättet dra en sådan gasledning. Jag redogjorde för den svenska positionen såsom den har framförts också av tidigare regeringar. Vi avser att i så fall pröva detta i enlighet med svensk lagstiftning. Vi kommer definitivt att hävda viktiga miljöhänsyn. Vi kommer inte heller att på något sätt med skattepengar vara med och bistå detta projekt. Frågan är ju inte aktuell av den arten att den ännu går att pröva. Utan det är mer en diskussion som förs. Men frågan var uppe till diskussion.

Jag vill också säga, vilket är logiskt med tanke på Staffan Danielssons ingång, hur viktig dialogen är kring den för alla så viktiga tillgången på energi. Här möter Europas största säljare av gas och olja många av dem som köper och är beroende. Det gäller att utifrån det inte bara tala handel och energi. Ska vår tillvaro fungera tillsammans måste den utgå från gemensamma värderingar. Det handlar om att respektera att avtal hålls men också att respektera demokrati och alla de grunder som vi tycker har varit viktiga för att skapa Europeiska unionen.

Det måste också finnas med i resonemangen med Ryssland så att man inte tror att handel är för sig, och sedan är allt annat vi tycker är viktigt

*Information från
regeringen*

här i livet någon annanstans. Att på det sättet koppla ihop frågorna som man gjorde på detta informella toppmöte tror jag är väldigt bra. Det är bra för Europa och också bra för Ryssland.

Anf. 13 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Jag tackar för den synpunkten och klargörandet. Jag vill ställa en kort uppföljningsfråga.

Gasledningsprojektet drivs av väldigt starka intressen och krafter. Miljöfrågorna vad gäller vårt känsliga innanhav är viktiga inte bara för Sverige utan för alla länder runt Östersjön. Vi har vår miljölagstiftning. Men detta kommer att provas enligt internationella regelverk.

Jag undrar om det finns någon bedömning av tidsaspekten och formerna i detta, så att det inte forceras fram för snabbt.

Anf. 14 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det är riktigt att det finns många som har intressen kring detta och som också talar om att försöka få det på plats ganska så i närtid. Frågan kommer definitivt att återkomma. Jag lade också till i vår beskrivning att Sverige inte är i det läge som många andra runt det bord där samtalet fördes, nämligen att vara i beroende av olje- och gasleveranser från Ryssland.

Jag redogjorde för det energibeslut som fattades på 90-talet men också för det energibeslut som alliansen fattade. Där uttryckte vi skepsis inför att tänka oss en större naturgasintroduktion i Sverige. Vi har valt en annan energimix som vi tycker har tjänat oss väl och som fungerar bra. Det har jag också nämnt. Det är vad sedan ligger till grund för den säkerhetspolitiska bedömningen och naturligtvis också de miljöpolitiska överväganden som måste göras.

Anf. 15 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! Också jag vill tacka statsministern för den kärnfulla återrapporteringen från det senaste toppmötet. Det var kort, eftersom mötet också var informellt. Jag hoppas att det blir en regel och inte ett undantag, utan ett nytt sätt för regeringen att komma till riksdagen och jobba med EU-frågorna för att få den bästa förankringen. Det är mycket välkommet.

Folkpartiets riksdagsgrupp är väldigt intresserad av innovationsfrågorna. Därför gläder det mig att de står högt upp på dagordningen när regeringen för samtal med andra regeringar i Europa. Det handlar ju rätt mycket om vad man gör för att hitta kvalitet i detta arbete. För oss i Europa är det för vår framtid avgörande hur vi kan lyckas med forskning, framsteg och industriell utveckling, för konkurrensen är benhård, inte minst från Amerika och de asiatiska länderna. Här finns det en del att göra förutom att hitta gemensamma system. Redan med befintliga system kan man göra saker för att underlätta för varandra i stället för att stjälpa varandra. Då kommer vi också in på kostnaderna, som gör det ännu mer viktigt att hitta ett system där det lilla företaget får en chans att skydda sina goda idéer, för annars är någon annan snabbt där och plockar av dem.

Då är min fråga till statsministern: Vilka idéer diskuterades i övrigt, förutom att man ska ha gemensamhetsregler, vilket vore det bästa? Men

det kanske tar ytterligare en tid innan vi når dit. Vilka idéer är uppe för att snabba på och förbättra hanteringen, inte minst av intellektuella rättigheter såsom patent, inom nuvarande system för att skydda inte minst svenska företag?

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Information från
regeringen*

Anf. 16 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Innovationssystem i sin vida bemärkelse är väldigt många saker. Det handlar om riskkapitalförsörjning, hur idéer ska gå från att vara idéer till att kunna utveckla nya växande företag och hur man mixar ihop skattefinansierade universitetsmiljöers möjligen framgångsrika forskning med kommersiellt kapital och gör företag av detta. Kring det fördes en bredare diskussion, även om det i sin konkreta form när det gäller EU-samarbetet landar mer i frågor kring standardisering och patent.

Det är en fråga som har varit med i EU-samarbetet under lång tid och som har, som så ofta, stupat på språkfrågan, nämligen hur många språk man ska översätta olika patent till och de kostnader som är förknippade med detta. Det sades egentligen inget annat än att det fortsatt är en god idé av just det skäl som Johan Pehrson anger. Det är till bäst skydd för de små företagen i de små länderna om vi kan få fram den typen av gemensamt patent som ger den goda idén skydd på mycket mer vidsträckta områden och på ett sätt som andra kan respektera.

Det råder ingen tvekan om att Sverige är pådrivande i den processen, men vi kunde inte på detta möte lösa de problem som EU sedan tidigare bär med sig. Vi kommer att få återkomma till frågan.

Anf. 17 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! Tack för svaret, statsministern. Jag kommer just från ett möte med en så kallad riskkapitalist och vi har diskuterat möjligheterna för Sverige i framtiden. Den diskussionen är också kopplad till detta. Reglerna för våra skattebaser ser olika ut i Europa, och det påverkar ju var länder placerar sin forskning och utveckling, var man först söker patent och därmed också den industriella utvecklingen i ett land.

Fördes det någon diskussion på detta område? Det här hänger väldigt mycket ihop med vilka regler man har för skattebasen. Jag vill understryka att skatterna ska vara varje nations ensak, men man bör se över reglerna för hur vi tar ut skatterna. Annars blir det lätt en visserligen lojal skattekonkurrens men ändå en tävlan nedåt för att locka till sig viktiga forsknings- och utvecklingsenheter och även stabsenheter på företag. Fördes det någon diskussion om detta? Vad anser statsministern själv att vi kan göra i Sverige? Vad kan den svenska regeringen göra för att bidra till att förstärka möjligheterna till patent här i vårt land, se till att vi har den bästa processen till en effektiv kostnad och solidariskt hjälpa andra europeiska länder som vill vara med och tävla i Sverige?

Anf. 18 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det korta beskedet är att det inte fördes sådana diskussioner. Det är som sagt inte en utvecklad EU-gemensam politik och det fördes inte heller några allmänna diskussioner om detta. Man kan ibland allmänt undra över att det förs så många diskussioner i Europa om oron över att det ska komma för mycket människor till vår kontinent. Vi borde

kanske snarare föra en diskussion om att attrahera en hel del människor att komma hit. För precis som Johan Pehrson anger är det så diskussionen förs i andra delar av världen.

Det är säkert sant att vi i våra ansträngningar att forma en jobbskapande politik också nationellt kan göra mer. Regeringen är helt inställd på en lång rad åtgärder för att underlätta detta men det kommer inte helt och hållet att räcka, för det gemensamma patentet förutsätter EU-gemensamma beslut.

Anf. 19 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Fru talman! År 2003 fick den regimkritiska ryska journalisten Anna Politkovskaja OSSE:s pris för journalism och demokrati. Hon fick detta delvis för sina journalistiska insatser, men det var också som en trygghet för Anna mot hennes fiender. Ändå mördades hon den 7 oktober i Ryssland.

Många ryska journalister upplever att yttrande- och pressfriheten har blivit alltmer inskränkt efter mordet, och de är rädda. Det har framförts farhågor att exempelvis Tyskland och Frankrike gärna vill tona ned kritiken mot Ryssland på grund av sina starka affärsintressen i landet.

När statsministern redogör för att middagen var rak och öppen känns det bra. Men jag skulle ändå vilja fråga statsministern i vilken grad av klarspråk som EU:s representanter talade med president Putin när det gäller just den demokratiska utvecklingen i Ryssland.

Anf. 20 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Med respekt för den informella karaktär den hade kan jag inte säga annat än vad jag sagt tidigare, att det saknades ingenting av beskrivningar av den typ av oro eller de krav på besked kring om det finns en process för att verkligen lagföra den som har gjort sig skyldig till detta. Det är klart att det finns en oro i Ryssland och i hela den omvärld som följer den ryska situationen för att det finns ett läge där regimkritiker mördas, att det sedan aldrig verkar vara så att någon leds till ansvar för detta och att det är ett mycket stort bekymmer.

Jag har i andra sammanhang sett att Vladimir Putin har angivit att varje ansträngning görs för att få fast den som gjorde sig skyldig till detta. Men vi kan konstatera att än så länge har i varje fall ingen förts fram som skyldig till detta, och därmed har vi inte heller svaret på vem det är som har begått detta bestialiska mord.

Anf. 21 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Fru talman! Tack, statsministern. Det känns bra att veta att alliansregeringen i sin regeringsförklaring klart har markerat att man vill vara en tydlig röst för demokrati och mänskliga rättigheter. Det är också bra, tycker jag, att man i regeringsförklaringen har skrivit att kommunismens brott mot mänskligheten ska uppmärksammas. Därför är det extra viktigt att bryta de totalitära och odemokratiska band som fortfarande finns kvar i Ryssland och att Sverige tillsammans med EU fortsätter att påpeka för president Putin att detta inte är acceptabelt.

Anf. 22 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Viktigt i de kontakter som jag hade med Matti Vanhanen före mötet var just detta att hedra att EU står på en gemensam värdegrund, att man har utvecklat detta samarbete i tron på marknadsekonomi, demokrati, mänskliga rättigheter och yttrandefrihet och att det också talas klarspråk kring det i kontakt med andra. Då tycker jag att det lämpligast görs av den i det roterande ordförandeskapet just nu sittande ordföranden. Det finns ingen anledning att ifrågasätta om någon uttryckte med felaktiga nyanser någonting som inte uppfattades som lika starkt som någon som tog i lite mer och åker hem och säger: De andra mumlade mest, men jag pratade rakt. Det är entydigt så att hela EU stod samlat bakom en ordförande som uttryckte precis det som är vår gemensamma värdegrund, och det gjorde Matti Vanhanen på ett alldeles utmärkt sätt.

Anf. 23 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporteringen.

Jag skulle vilja kommentera den fråga som Staffan Danielsson tidigare har tagit upp, nämligen den tänkta gasledningen mellan Ryssland och Tyskland, framför allt mot bakgrund av miljösituationen i Östersjön.

Vi vet att Östersjön är ett hotat hav, inte minst mot bakgrund av övergödning och utfiskning med mera. Det är också så att den ryska gasen är av fossilt ursprung och alltså ej är en återvinningsbar hållbar energikälla. Från Vänsterpartiets sida anser vi mot den bakgrunden att den här gasledningen ej bör komma till stånd.

Jag noterar i kommentarerna efter mötet i Lahtis att även den tyska förbundskanslern Angela Merkel tycker att det vore bra med ett gemensamt energiavtal mellan EU och Ryssland. Det här är en fråga som kommer att tas upp vidare precis om en månad i diskussionerna om ett nytt partnerskapsavtal, där energifrågorna kommer in som en del.

Då skulle jag vilja fråga statsministern: Är det möjligt att lägga in frågan om den tänkta gasledningen i det nya avtalet mellan EU och Ryssland och pröva frågan där? Det är min huvudsakliga fråga.

Anf. 24 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Alliansregeringen delar denna oro när det gäller Östersjön, och vi har i regeringsförklaring och budget talat om en särskild havsmiljöstrategi för att kunna möta de problem med övergödning och alltför omfattande utfiskning som bidrar till de problem vi känner kring Östersjön.

Det här partnerskapsavtalet är ju det som det är tänkt att vi ska försöka gå vidare med i det toppmöte som ska vara i november mellan EU och Ryssland. Det som har varit den avgörande diskussionen där är ju just detta med orden kring den gemensamma värdegrunden, alltså ett krav på Ryssland att utifrån marknadsekonomiska principer efterkomma hur vi ska sköta energihandel med externa parter, i det här fallet Ryssland. Ingångna avtal måste respekteras. Man måste öppna sina respektive marknader. Det måste finnas möjlighet att göra investeringar. Det får inte vara den form av nyckfullhet där politiken plötsligt lägger sig i det som är kommersiellt baserade avtal.

Det är oron kring allt detta, fullt förståeligt givetvis satt i ljuset av i närtid förda diskussioner i både Ukraina och Litauen, som är huvuddiskussionen kring detta avtal. Det är ju inte ett avtal tänkt att förhålla sig till enskilda projekt utan det ska just lägga en grund för hur dessa parter ska kunna agera gentemot varandra. Den vidare diskussionen om denna gasledning kommer att föras i flera länder utifrån nationell lagstiftning och utifrån olika miljöhänsyn på det sätt som jag bland annat har presenterat för Sverige.

Anf. 25 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! Då vill jag bara understryka vikten av att den miljöprövning som ska ske mot svensk lagstiftning blir väldigt noggrann och genomgående så att riskerna för en eventuell negativ miljöpåverkan minimeras och helst utesluts.

Anf. 26 ULF HOLM (mp):

Fru talman! Jag tackar statsministern så mycket för återrapporten från det här informella toppmötet. Jag delar ju er åsikt om att de här informella toppmötena är väldigt viktiga även om man inte fattar beslut. Det är därför väldigt bra att statsministern lyfte fram klimatfrågorna tydligt. Men sedan när det kommer till det här praktiska, alltså att gå från ord till handling, blir jag lite orolig. I ditt ordval, till exempel när det gäller naturgasledningen Tyskland–Ryssland, är det en ”skepsis” mot naturgasintroducering. Det sägs att vi ska ”hävda” den svenska miljölagstiftningen och så vidare. Jag tror att det är väldigt viktigt att man på de här toppmötena sänder ut klara signaler om att vi inte vill ha naturgasledningen till Sverige eller att den går förbi här och att vi vill satsa på förnybara energikällor.

Statsministern nämnde också att inga svenska pengar ska gå till den här naturgasledningen. Nej, det är möjligt. Men vad händer om man tar pengarna från EU-finansieringen, Europeiska investeringsbanken till exempel, dit Sverige pumpar in pengar? Sedan kan det komma beslut om att man ska ge stöd till denna naturgasledning. Hur agerar statsministern i det fallet?

Sedan när det gäller det här avtalet mellan EU och Ryssland sade statsministern att det ska vara balanserat och gynna våra ömsesidiga intressen. Då kommer den naturliga följdfrågan: Nämdes kärnkraft i den diskussionen från till exempel Putin, då han tog upp frågan? Där ska man också veta att EU har ett avtal som vill främja kärnkraft, nämligen Euratomavtalet. Det är mycket möjligt att EU och Ryssland även kan börja komma in på kärnkraftsfrågan, vilket vi från Sverige hittills har varit motståndare till. Jag hoppas att statsministern vidhåller att man absolut inte ska ha kärnkraft med i det här energiavtalet och också att man lyfter fram de förnybara energikällorna betydligt tydligare inför toppmötet mellan EU och Ryssland.

Anf. 27 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag tycker att svenska hänsyn och synpunkter naturligtvis ska framföras, men det är också viktigt att hela tiden utgå från det vi har stiftat lag kring och att man hänvisar till en lagprövning om det till exempel kommer i fråga att några intressenter av olika slag vill göra inve-

steringar antingen i Sverige eller i ett sammanhang som kommer nära Sveriges intressen. Det är viktigt för långsiktigheten, och då får ju vi naturligtvis utforma vår lagstiftning så att den ställer miljökrav eller säkerhetskrav av ett slag som då blir relevant att använda vid en sådan prövning.

Varför nämner jag detta? Jo, för annars blir det på något sätt bara ett enda tyckande, att vi tycker någonting som inte återspeglas i hur vår lagstiftning ser ut. Den typen av agerande gentemot varandra, som inte har lagstöd, tror jag inte vore bra för handel och utveckling i Europa. Det är därför man måste vara lite försiktig, tycker jag, när man närmar sig vad som är Sveriges position i synen på en möjlig sådan här investering. Det har jag försökt återge. Och det är för övrigt ingen skillnad mellan de besked jag uppfattar att jag har gett jämfört med hur Göran Persson tidigare beskrev den svenska linjen.

Ordet "kärnkraft" nämndes, dock inte under middagen utan i de energisamtal som fördes under lunchen och mer som en konstaterande; att det byggs kärnkraft, inte minst i vårt närområde. Men det fördes i övrigt ingen diskussion om någon sorts EU-syn på detta. Hade det gjorts det hade vi nog blivit bekantgjorda, än en gång, att synen på kärnkraft ser lite olika ut, som den också gör här i Sveriges riksdag.

Anf. 28 ULF HOLM (mp):

Fru talman! Tack så mycket, statsministern, för klargörandet. Jag tyckte nog att riksdagens EU-nämnd var ganska tydlig när vi hade ett samråd med din företrädare Göran Persson i juni. Då sade nämnden klart och tydligt, uppfattade jag det som, och jag tror att det står i protokollet också, att vi inte var intresserade av den här naturgasledningen och skulle framföra detta klart och tydligt. Huruvida det var klart och tydligt kan ju bara du svara på eftersom det inte fördes några anteckningar på mötet. Men jag tror att det är väldigt viktigt i det här sammanhanget att vara just klar och tydlig.

Sedan vill jag påminna om det här med gemenskapsfinansiering, som faktiskt kan komma i fråga om det här projektet. Därför är det väldigt tydligt att vi tar tydligt avstånd från det.

Vad gäller Östersjön är också torskfiskefrågan väldigt viktig, och det hoppas jag att statsministern lyfter fram. Tyvärr har den nya regeringen nu beslutat att ha ett öppet mandat i fiskeförhandlingarna om att kanske öka torskfiskekvoterna, vilket är väldigt olyckligt.

Slutligen tycker jag det är bra att Sudanfrågan kom upp, att det krävs ett ökat svenskt engagemang med tanke på den tragiska situationen där, bland annat med tanke på oljebolagens inblandning i Sudankonflikten, som knappast har hjälpt Sudan utan tvärtom förvärrat situationen.

Anf. 29 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! För att bara ta en del så var ju det informella toppmötets idé de externa relationerna, alltså EU:s externa relationer till framför allt Ryssland men också mer allmänt, externa energifrågor. Till vårens toppmöte kommer interna miljöfrågor och energifrågor som kommer mycket närmare det Ulf Holm har frågat. Så vi får anledning att återkomma.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Information från
regeringen*

Anf. 30 URBAN AHLIN (s):

Fru talman! Tack, herr statsminister, för informationen. Mycket riktigt handlade det informella toppmötet till stor del om energifrågan. Sverige hade i den här situationen en önskesits av den enkla anledningen att vi inte är beroende av rysk olja och rysk gas för vår energiförsörjning. Därmed hade också statsministern en unik position att vid tillfället tala klarspråk om saker, om vad vi tycker sker i Ryssland och också om hur vi ser på ett samarbete mellan Ryssland och EU vad gäller energifrågan.

Flera här har tidigare tagit upp gasledningen, och jag vill haka på lite grann där, för statsministern sade att det fanns många som hade intressen i detta gasledningsprojekt. Annelie Enochson redogjorde för ett antal länder som också har intresse i detta gasledningsprojekt. Den senaste tiden har vi också via medierna fått reda på att det inte bara är länder som har intressen i detta projekt, utan också en av Sveriges ministrar har starka affärsintressen i detta. Låt mig säga att jag utgår från att statsministern löser denna fråga senare under veckan, när ni ska redovisa aktieinnehavet och hur ni ska förvalta detta bland era ministrar.

Slutsatsen av det du sade var ändå att du har gjort precis som Göran Persson hade gjort. Du införde ingen ny information. Du ställde inga nya krav utan du fullföljde den svenska positionen vad gäller gasledningen. Så har jag uppfattat det. Anna Politkovskaja blev mördad bara två veckor innan detta toppmöte. Vi står på randen till en konflikt mellan Georgien och Ryssland. Det fanns alltså starka skäl att uttala sig om hur demokratin tappar mark i Ryssland och om oroväckande tendenser. Har jag förstått din information rätt var statsministern tyst och lät Matti Vanhanen föra ordet i denna fråga.

Ni gick till val på att ni skulle föra en mer realistisk Rysslandspolitik och ha en starkare röst för demokrati och mänskliga rättigheter i utrikespolitiken. På vilket sätt märkte de andra statsministrarna att Sverige har en ny regering som driver dessa frågor?

Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag uppfattade inte att det har hänt något när det gäller detta gasledningsprojekt jämfört med i juni. Nu förs mycket diskussion om något som möjligen kommer att komma i olika typer av förslag där det blir relevant att pröva det utifrån lagstiftning och miljöhänsyn. Där är vi inte ännu.

Hur märktes det då att Sverige har bytt regering?

Jag gjorde ett längre inlägg där jag redogjorde för min syn att EU nu skulle agera samlat mot Ryssland och varnade för den förlängning av resonemang som också bottnar i vad Urban Ahlin säger. Om jag hade haft attityden att nu gäller det att jag låter allra mest eftersom jag, givet vad Urban Ahlin beskriver, har en ny situation och inte samma bundenhet som andra, i någon sorts tävlan om att vara tydligast och rakas, och komma hem och berätta det för en stolt svensk riksdag hade jag lurat mig in i precis det som väldigt många varnade EU för inför mötet med Putin: Börja inte gradera åsikterna. Splittra inte upp er. På ett starkt anförande kommer alltid någon som harklar sig och säger att det där var nog rakt och klokt, men man kan också säga tvärtom.

Jag tycker att det tjänar Sverige, de små länderna, EU-samarbetets framtid och den starkare röst som vi har talat om att vi agerade samfällt och ställde oss bakom det finländska ordförandeskapet. Om vi 2009, under svenskt ordförandeskap, vänder på det och låter mig öppna med samma starka framställan kommer jag att tycka att det är lika klokt då som jag tyckte nu.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Information från
regeringen*

Anf. 32 URBAN AHLIN (s):

Fru talman! Jag delar statsministerns uppfattning. Precis som Göran Lennmarker tidigare sade är det oerhört väsentligt att Europa lyckas formulera en gemensam politik gentemot Ryssland. Det är bra för den europeiska unionen och det är bra för den ryska federationen. När det gäller energistadgan tar jag fasta på det du säger, att ni var överens om att det skulle skapas en gemensam värdegrund som gör att vi kan utveckla de marknadsekonomiska principerna där vi vet att avtal kommer att hållas och att man inte helt plötsligt har några politiskt tillsatta domstolar som kastar allt över ända.

I den delen är vi överens.

Vad jag är nyfiken på är att den jakt som pågick från alliansen under valrörelsen om att vi skulle ha en mer aktiv EU-politik med den nya regeringen, alltså betyder att det allra bästa är att lägga sig i mitten och låta ordförandeskapet föra fram EU:s position.

Det är väldigt ofta på det sättet i EU-samarbetet. Det är väldigt sällan det lönar sig att vara en *free rider*. Det kanske är den kranke blekheten som nu har slagit statsministern.

Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Urban Ahlin får ursäkt, men jag förstår inte riktigt vad som är motsatsen till min beskrivning och hur det skulle ha varit grund för ett framgångsrikt agerande.

Jag träffade Matti Vanhanen söndagen före EU-toppmötet. Vi pratade igenom detta. Jag var på en middag hos Matti Vanhanen med den nordisk-baltiska kretsen kvällen före toppmötet. Vi enades alla om att detta var en väldigt bra linje. Särskilt starkt önskades detta från de tre baltiska staterna som såg en definitiv risk i att det skulle börja graderas åsikter gentemot Ryssland. De såg också som en grund för att bli EU-medlemmar att det nu inte längre handlade om att Litauen hade invändningar mot hur Ryssland möjligen hedrade sina olika energiavtal. Det är ett problem som de just nu har aktuellt. Med hela EU:s tyngd och kraft uttrycktes att man ska veta att om man inte sköter sina relationer med en sköter man dem inte med hela EU-kretsen.

Jag anser nog att jag genom mitt sätt att hålla mig själv tillbaka – jag pratar gärna i övrigt och gjorde det också inför det här upplägget – tjänade EU väldigt väl och lade på det sättet grunden för att EU fick en starkare röst på precis det sätt som vi beskrev i valrörelsen.

Anf. 34 ANNA KINBERG BATRA (m):

Fru talman! Tack, statsministern, för en intressant redogörelse av detta första toppmöte.

Jag vill följa upp frågan om migration. Det har delvis berörts redan.

Inför toppmötet lovade ju det finska ordförandeskapet fortsatt arbete för eventuellt gemensamt arbete i migrationsfrågan, även inför toppmötet i december. Detta berördes också när statsministern var hos EU-nämnden i torsdags.

Jag undrar om det går att säga mer om detta efter diskussionen ni hade under lunchen. Vart ser detta ut att vara på väg? Finns det några orosmoln på migrationshimlen inför toppmötet i december?

Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! EU-toppmötet i december kommer säkerligen att handla väldigt mycket om utvidgningen och synen på Turkiet. Det kommer alldeles säkert inte att vara så enkelt att föra resonemangen så öppet och så samlat som vi gjorde den här gången.

Migrationsfrågorna kommer att vara med vid EU-toppmötet i december, men vilken form de får kan man diskutera. Som jag angav i ett tidigare svar finns det inte någon gemenskapspolitik, men det finns hos några som nu anser sig vara väldigt utsatta för problem kopplat till migration ett rop på solidaritet och hjälp och en efterfrågan på mer av gemenskapspolitik.

Man kommer på något sätt inte längre. Det nämns. Det diskuteras vilken typ av hjälp och stöd man kan få, men vi tvingas fortsatt konstatera det. Det var också en diskussion som fördes att det fortfarande är många nationella beslut som påverkar de olika migrationsförlöppen. Det påpekades att det också har varit sant i fallet Spanien.

Det går inte, tycker jag, att i dag förutse hur den här diskussionen ska gå vidare inför toppmötet i december.

Anf. 36 ANNA KINBERG BATRA (m):

Fru talman! Tack, statsministern för det svaret. Skälet till att jag ville ta upp frågan var att det finns en risk i diskussionen att migration bara beskrivs som något problematiskt och besvärligt när det kommer upp i den här formen. Samtidigt har ju bland annat Sverige varit med och drivit på EU för att riva taggtrådar på andra områden – framför allt Östersjön. Vi har en stolt historia av att driva på EU i en riktning där migration, särskilt legal sådan, tillför mycket och kan göra väldigt stor nytta. Jag har lite saknat den aspekten av migrationsfrågan i diskussionerna inför det här toppmötet och hoppas naturligtvis att rörlighetens uppsidor kommer upp inför toppmötet i december.

Det var mest därför jag tog upp frågan och jag vill höra vad statsministern avser att göra för att även nationellt driva på de andra länderna i en inte bara problematisk riktning utan en där man ser fördelar med framför allt legal migration.

Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Vi är ett land som inte införde övergångsregler vid den stora utvidgningen – något som vi var ganska ensamma om, även om det var ytterligare några länder. En diskussion som nu förs är om det ska vara begränsningsregler gentemot Bulgarien och Rumänien. Till och med fler än förra gången verkar anmäla behov av det. Sverige förblir en röst som talar mer om öppenhet och värdet av att människor kan röra sig. Jag

tycker att Anna Kinberg Batra har en poäng i att vi ska försöka att fortsätta vara den rösten eftersom det här finns stora positiva värden.

Härnäst presenterades idéer om hur vi på ett kontrollerat och bra sätt ska kunna vidga möjligheterna till arbetskraftsrörelse gentemot tredjeland, något som jag hoppas att vi ska kunna finna en bred samsyn kring också i denna riksdag. Så låter inte tongångarna överallt i Europa. Det är väldigt viktigt att vi blir en av de starka rösterna som förblir kvar vid att hävda de många värden som finns av att ha öppenhet, möjlighet till rörlighet, möjlighet att röra sig över gränser för att arbeta och för att söka sig ett nytt liv.

Anf. 38 CLAES VÄSTERTEG (c):

Fru talman! Jag tänker, som flera andra, beröra energifrågorna. Energifrågan är en avgörande framtidsfråga, både i världen och inom Europa. Det gäller med bäring på säkerheten i Europa och på den trygghet vi så väl behöver, men också med bäring på vår miljö och på klimatfrågorna.

Vi har i Sverige haft energifrågor i fokus mycket länge. Vi ligger i framkant med stora satsningar på förnybar energi och förnybara drivmedel. Inom en överblickbar framtid är det uppenbart att de gröna näringarnas möjligheter att bli en mycket betydande energiproducent står inför ett genombrott.

I EU kan vi konstatera att stora arealer jordbruksmark ligger obrukade, och i Ryssland är avkastningen ofta mycket låg på den jordbruksmark man använder.

Olje- och gasleveranserna till EU är mycket viktiga under en lång tid framöver. Det är också mycket centralt att vi får en effektivare energianvändning och att vi får en ökad förnybar energiproduktion inom Europa och i vår närhet.

Det är också en fråga som bör ha en framträdande roll i det framtida samarbetsavtal mellan EU och Ryssland som nu arbetas fram.

Jag undrar därför om statsministern kan redogöra för om det förekom någon diskussion kring frågorna kring effektivare energianvändning och ökad förnybar energiproduktion.

Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Ja, den diskussionen framfördes från flera håll. Också jag hade i mitt första längre inlägg som utgångspunkt vikten av att bli mycket bättre på energieffektivisering, vikten av att allmänt föra en politik som uppmuntrar framväxt av alternativa energikällor. Jag nämnde särskilt det som vi nu på kommersiell grund ser ske i Sverige, nämligen utvecklingen av miljöbilar samt utvecklingen av andra bränslen som gör att allt fler söker sig till att köpa den typen av bilar. Det uppskattades från många håll. Man hade noterat att här görs väldiga ansträngningar, att en mycket intressant utveckling är på väg i Sverige. Det ansågs att när man möter den typen av diskussioner om klimatutmaningar måste just det vara en viktig utgångspunkt.

Jag nämnde också arbetet med att sätta press för att möjliggöra en oljeavveckling, framför allt att gradvis minska oljeberoendet. Det har ju varit en svensk ambition sedan 70-talet och bör även fortsatt vara det. Jag sade att en strävan som denna regering nu har är att fullfölja ambitionen att försöka minska oljeanvändningen.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Information från
regeringen*

I allt detta tror jag ligger många av de viktiga framtidsfrågorna, och vid det möte som äger rum i Tyskland i mars kommer mycket av detta att vara huvudfokus. Utgångspunkten kommer att vara klimatfrågan, de inre energifrågorna, de inre miljöfrågorna, vad vi kan göra i alla de delar som Claes Västerteg nämnde. Kring det mötet finns det alltså all anledning att återkomma från svensk sida men också att lyssna på vad andra gör för att få en bättre tingens ordning på plats.

Anf. 40 CLAES VÄSTERTEG (c):

Fru talman! Jag vill tacka för ett bra svar.

Som regeringen framhållit kan detta vara en hävstång för tillväxt och fler arbeten både i Sverige och Europa. Men här behöver också föras en bredare dialog, utanför Europas gränser, och därför att det viktigt att även ha med Ryssland i den dialogen. Frågan är ju hur vi tillsammans kan skapa ännu bättre förutsättningar för en miljövänligare energiproduktion och en totalt sett bättre miljö i vår omvärld.

Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det påpekades att det världen haft som gemensam grund för att nå en bättre tingens ordning varit Kyotoavtalet, som ju snart löper ut. Då blir frågan: Vad kommer därefter och med vilka ambitioner?

Det är väldigt tydligt för den som följer dessa debatter närmare att det som inte sägs i Europa det sägs inte särskilt mycket. Europa är drivande, och då är EU en mycket stark kraft men också en stor möjlighet för att nå fram, för att göra mer. Det är oerhört viktigt att EU tar med detta i dialog med just externa relationer, som i det här fallet med Ryssland, så att också Ryssland får höra att det finns grund för oron över hur effektiv energianvändningen är och över hur miljöriktig sättet att transportera energi på faktiskt blir.

Det märktes också att det inte var en diskussion som Vladimir Putin hörde för första gången, utan han vet att den typen av synpunkter framförs i Europa. På det sättet ska det naturligtvis fortsätta.

Anf. 42 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Många av oss gläds åt att statsministern betonat att EU talat med en gemensam röst vid detta toppmöte, inte minst i diskussionen om mänskliga fri- och rättigheter. Vi har hört flera personer reflektera över det journalistmord som skett i Ryssland. Vi har hört Ryssland gå mot en alltmer knacklig demokrati. Senast i går släppte Reportrar utan gränser en ny rapport som visar hur Ryssland dalar i ligan över de länder som låg överst när det gäller att förespråka det fria ordet och en fri journalistik.

En fråga som glömts bort är den såriga och långvariga konflikten i Tjetjenien. Också den kan kopplas till dessa journalistmord. Det handlar om journalister som varit aktiva för att upplysa om de våldtäkter och övergrepp som bland annat den ryska staten begår mot individer i Tjetjenien. Jag undrar därför om ni vid toppmötet diskuterade frågan om en gemensam Tjetjenienstrategi.

Jag gläds också åt att statsministern nämnde att folkmordet i Darfur uppmärksammades. I dag är det *Darfur Day*, som bland annat amerikanska kristna organisationer dragit i gång. Det är ett folkmord som

pågått i tre år. 300 000 människor har dött, och fler än två miljoner är fördrivna. Sedan jag besökte flyktinglägren för två år sedan har antalet hjälparbetare minskat radikalt. Senast i morse talade jag med Läkare utan gränser, och de sade att de knappt kan vara kvar i regionen längre.

Därför undrar jag: Vad kan vi förvänta oss? Kan EU hjälpa till med en gemensam snabbinsatsstyrka? Vad finns det för visioner?

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Information från
regeringen*

Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Avsnittet om Darfur var mycket kort, men det är klart att världen försöker få regimen på plats att inse att med FN skapas en grund för fred och respekt för enskilda individer på ett sätt som nu saknas, och att det inte finns något annat syfte. Svårigheten är ju att få ett förtroende på plats, och om detta råder naturligtvis ingen oenighet. Det blir mer en diskussion om hur sätta press på olika rebellgrupper, hur sätta press på regimen att ge vika för detta, hur vara ett stöd för Afrikanska unionen, som nu finns på plats men är helt otillräcklig för att kunna möta de svåra problem som råder där. Det nämndes, och i grunden råder det alltså ingen oenighet om detta, även om det alltid är lättare att uttrycka de orden. Sedan vet vi att när det börjar talas om insatser av olika slag kan det bli svårare att bli sams om hur det ska se ut.

När det gäller Tjetjenien vore det fel att använda ordet diskussion, som du gjorde, men det nämndes i alla fall.

Anf. 44 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Det är av yttersta vikt att båda dessa frågor, Darfur och Tjetjenien, fortsätter att diskuteras intensivt inom Europeiska unionen. Om det är någon union eller någon form av organisation som kan göra starka ställningstaganden är det Europa. Där måste vi vara principfasta, och jag litar på att regeringen kommer att fortsätta att vara det.

Jag vill betona, när det gäller Darfurkonflikten, att vi inte får låsa oss vid de olika rebellgrupperna, Janjawidmilisen och andra, utan framför allt poängtera att det är fråga om en diktatorisk regim. Den styrs av Omar Hassan al-Bashir som skapat, understött och nu göder detta folkmord. Det är en regering som definitivt kan karakteriseras som en skurkregim, och den måste sättas under press. Därför önskar jag sanktioner och att man går vidare i systemet på ett mycket skarpare sätt.

Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Detta är bland det svåraste i världspolitiken. Vi vill vara ett allmänt stöd för människor som är oerhört utsatta för övergrepp av ett slag som vi har all anledning att känna avsky för. Vi vill ge stöd till dessa människor och är övertygade om att med ett FN-mandat på plats skulle vi kunna skapa grund för den typen av stabilitet.

Då har emellertid regimen på plats känslan att vi egentligen också har andra starka uppfattningar – som ju kan vara helt korrekta utifrån vår syn på demokrati och som vi naturligtvis aldrig ska vika ifrån – vilket gör att de undanhåller möjligheten att komma till hjälp. Och där tar det stopp. Det är därför jag betonar att utgångspunkten i den diskussion som ägde rum var, och är fortsatt, att världssamfundet ska sätta press på att få komma på plats och att det, även om man kan ha synpunkter på regimen, görs med den regimens goda minne så att den inte aktivt hålls borta på

det sätt som nu är fallet. I annat fall blir de mänskliga offren fortsatt stora, och det blir omöjligt att hjälpa människorna.

Anf. 46 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Jag vill tacka för en koncentrerad och fokuserad rapportering från toppmötet och för de svar som statsministern gett på frågorna. Särskilt glädjande är det att statsministern framhållit och betonat den gemensamma värdegrunden i relationerna på det utrikespolitiska planet, inte minst när det gäller mänskliga rättigheter och behovet av goda institutionella förutsättningar för relationer.

Statsministern har i medierna också framhållit att det avhölls en fantastiskt innehållsrik middag. Nu har väl de flesta rätterna dukats av i frågestunden, och de sista smulorna, som jag tänkt ta mig an, har Claes Västerteg just sopat av bordet. Jag vill därför återvända till lunchen och ta upp innovationsfrågorna igen.

Jag tog upp denna fråga med statsministern i EU-nämnden i torsdags och vill åter betona vikten av att vi i Europa inte blir för inåtvända, introverta, i fråga om innovationssystem och vad som kommer att krävas beträffande teknikutvecklingen och tillväxten globalt sett. Tankearbetet, uppfinningsrikedomen, känner inga gränser. Då är det kanske lika mycket hos en indisk, kinesisk eller rysk civilingenjör, eller vem det nu kan vara, som inte är tillsammans i ett EU-patent, som de stora tankarna tänks och de nya upptäckterna görs.

Präglar det på något sätt diskussionen att vi måste ha ett vidare perspektiv när det gäller hur vi genom innovationer och framsteg ska kunna få en bättre värld att leva i?

Anf. 47 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! För att komplicera det hela: Innovationsdiskussionen hölls mellan lunchen och middagen, fast det kanske inte spelar så stor roll.

Jag kan inte säga att det var en så omfattande och bred diskussion. Det innebär inte att det inte inom de respektive EU-länderna finns en diskussion om globaliseringens effekter, konsekvenser och behovet av en innovationspolitik, men det har slagit mig hur oerhört närvarande dessa frågor är runt Östersjön.

Vi har tittat på det danska globaliseringsrådet, som också har en motsvarighet i Finland. Vi avser nu att i alliansregeringen inrätta ett sådant råd i Sverige som Lars Leijonborg ska leda. Diskussionen är väldigt levande också i de tre baltiska staterna, vilket jag själv kunde se vid mitt besök i början av augusti då jag träffade representanter för regeringarna i samtliga tre länder. Där förs nog diskussionen allra mest. Det ska inte utesluta att den bör föras inom ramen för hela EU, men alla som har sett skrivningar om att vi ska skapa de största och bästa möjligheterna för tillväxt i Östersjöregionen ska veta att vi utgår från att där förs en väldigt levande diskussion om just innovation, globalisering och konkurrenskraft. Diskussionen är mycket hoppingivande och kan lägga grunden för hur vi på rätt sätt ska agera för att möta de utmaningar som globaliseringen trots allt innebär.

Anf. 48 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Tack, statsministern, för det svaret. Jag uppfattar det som att statsministern delar min uppfattning om att vi måste ha ett brett perspektiv när vi möter de här frågorna. Min följdfråga är: Hur tror du att Sverige genom de diskussioner som förs runt Östersjön som vi är inblandade i kan bidra till att det perspektivet verkligen hålls levande i hela den europeiska diskussionen?

Anf. 49 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag är övertygad om att de nordisk-baltiska länderna är påverkade av att de är små länder som har sett hur stora, en gång nationella företag har vuxit och blivit globala aktörer som rapporterar hem om en ny värld och nya förhållanden som inte längre kan rymmas i nationalstatens beskrivning och som man inte bara kan möta med nationalstatspolitik.

Detta är så väldigt levande i vårt land och i våra grannländer. Det innebär att vi möter det mer som en utmaning, och ställer oss frågan hur vi kan vinna på detta. Hur ska man attrahera kompetens från Indien och från andra håll i världen? Hur ska man vara öppen för att idéerna kommer också till vårt land?

Alla som följer den europeiska debatten över hela kontinenten vet att så låter det inte överallt. Det finns på andra håll en mer klassisk protektionism, en rädsla för ett yttre hot som man vill skydda sig mot genom skyddstullar av ett slag som står i bjärt kontrast till hur EU har utvecklats och vad som bör prägla EU-samarbetet.

Att vara en röst för frihandel tillsammans med våra nordisk-baltiska grannar kommer nog att vara en väldigt viktig del av det svenska EU-agerandet framöver. Detta säger jag mer som en allmän betraktelse snarare än grundat i hur diskussionerna gick i Lahtis, för där var det inte så djupa och inträngande diskussioner om just detta.

Anf. 50 HANS LINDE (v):

Fru talman! Tack, statsministern, för rapporten! Jag vill fortsätta på det ämne som flera andra talare har tagit upp här, nämligen mordet på Anna Politkovskaja och situationen i Ryssland när det gäller mänskliga rättigheter.

Den 10 oktober lämnade jag en skriftlig fråga till utrikesministern angående just mordet på Anna Politkovskaja. I svaret som jag fick en vecka senare skrev man: "Regeringen kommer att ta upp fallet i samtal med ryska officiella företrädare."

Ett utmärkt tillfälle för regeringen att ta upp mordet på Anna Politkovskaja och brotten mot de mänskliga rättigheterna i Ryssland var ju under statsministerns middag med Vladimir Putin. Jag blir därför lite förvånad när jag nu får höra att statsministern valde att inte alls ta upp de här frågorna under middagen med Vladimir Putin. Statsministern har förklarat att man i stället överlät åt Finland att i egenskap av EU:s ordförandeland föra EU:s talan på det här området. Man resonerade på rakt motsatt sätt i Polen, Danmark och Estland. De staterna valde att självständigt ta upp de här frågorna.

Prot. 2006/07:14

24 oktober

*Information från
regeringen*

Man kan därför fråga sig: Varför tog inte Sverige upp de här frågorna? Varför var Sverige så tyst när andra EU-länder utöver Finland tog upp frågorna om problemen med de mänskliga rättigheterna i Ryssland?

Statsministern talade om vilken signal det skulle ha kunnat ge om Sverige också hade tagit upp de här frågorna under middagen i Lahtis. Frågan är väl snarare: Vilken signal skickade statsministern ut genom att inte ta upp frågorna?

Anf. 51 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Man kan notera att det utrikesministerråd, Gaerc, som föregick Lahtismötet, hade en enad och rak skrivning där det bland annat nämndes en del om situationen i Ryssland. Den hade tillkommit på initiativ av bland annat Sverige och Carl Bildt. I det sammanhanget agerade Sverige.

Jag var också, som jag redan har redogjort för, aktiv under den lunch där vi diskuterade hur vi skulle förhålla oss till Vladimir Putin i de här frågorna. Jag är övertygad om att mitt agerande lade en grund för enighet i EU:s budskap, som när det framfördes inte lämnade några betänkligheter om den värdegrund som EU-samarbetet bygger på och som vi också ser som grund för vårt samarbete med Ryssland.

Frågan verkar vara ställd utifrån utgångspunkten att det inte har något värde om inte alla säger samma sak. Med den utgångspunkten blir det ett konstigt samarbete. I så fall ska 27 representanter säga precis samma sak och sedan åka hem till sina respektive parlament och säga: Jag sade det också. Risken är att den som lyssnar till detta börjar bedöma nyanser och se skillnader i vad man tar upp eller inte tar upp, och därmed läggs en grund för det som flera har påpekat, nämligen att det blir så att Putin kan framställa det som att han inte mötte EU utan 27 europeiska stater som inte kan enas om en uppfattning. Det skulle inte ha varit gynnsamt för de diskussioner som fördes.

Jag tror därför att jag tjänade både Europas, EU:s och Sveriges syften bäst genom att agera som jag gjorde. Om jag tror att det skulle påverka utvecklingen för mänskliga rättigheter till det bättre om jag talade på något annat sätt så kommer jag självfallet att göra det.

Anf. 52 HANS LINDE (v):

Fru talman! Jag vet inte om man ska tolka detta som en indirekt kritik mot Danmark, Polen och Estland, som valde att självständigt ta upp dessa frågor vid mötena.

Detta är en utveckling i utrikespolitiken som vi i Vänsterpartiet ser med stor oro på. Jag har svårt att se att pressen på Ryssland blir hårdare genom att man inte säger något. Jag har svårt att se att Sveriges röst för demokrati och mänskliga rättigheter blir tydligare för att man är tyst. Men detta är kanske en större frågeställning som vi får anledning att återkomma till här i kammaren.

Jag hoppas i alla fall att det löfte jag har fått om att den svenska regeringen ska ta upp fallet i samtal med officiella ryska företrädare också kommer att infrias.

Anf. 53 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Även om jag inte återger det ordagrant vill jag säga att de länder som nämndes här inte framförde samma sak. Jag tror att det fortsatt ändå är bäst att hävda det jag har sagt förut, nämligen att det tydligaste och mest samlade beskedet gavs av det finländska ordförandeskapet.

Det är kanske intressantare att se på de svar som formulerades och som Vladimir Putin också har återgett i medierna. Han har sagt att hans uppfattning är att allt görs som kan göras för att bringa den som har utfört detta dåd inför rätta. Sedan får vi värdera hur mycket det är värt att han säger detta och om det verkligen är sant att allt som kan göras också görs. Vladimir Putin har i flera sammanhang sagt att de gör vad de kan för att ta fast mördaren.

Jag vet inte vad vi ska göra när vi får ett sådant svar. Det är svårt att förhålla sig till det. Men naturligtvis hade det varit värre om man hade fått svaret att detta inte är något problem. Men när man säger att man gör allt man kan är det upp till oss att försöka granska det påståendet. Det är inte alldeles enkelt att förhålla sig till den typen av svar.

Anf. 54 PER BOLUND (mp):

Fru talman! Min fråga till statsministern gäller den elkabel som för närvarande planeras mellan Sverige och Finland och den koppling som i och med det finns till rysk kärnkraft. Samtidigt med den svensk-finska kabeln planeras också en kabel mellan Sosnovyj Bor i Ryssland och Kotka i Finland. Det innebär att rysk kärnkraftsel via Finland kommer att säljas i Sverige när kabeln blir färdig. Det är då stor risk att den här kärnkraftselen från Ryssland kommer att konkurrera ut miljövänlig elproduktion i Sverige, eftersom rysk kärnkraftsel till följd av låga miljö- och säkerhetskrav är billig.

Det bör också nämnas att kärnkraftverken i Sosnovyj Bor är av Tjernobytyp men av den äldsta modellen, till och med äldre än det kärnkraftverk i Tjernobyl som exploderade. Faktum är att reaktorerna är så gamla att de nådde sin maximala livslängd redan 2003 respektive 2005. De kör alltså nu så att säga på lånad tid.

Jag vill påpeka att det är dubbla signaler när Sverige och EU å ena sidan försöker få Ryssland och de baltiska länderna att stänga ned gamla och farliga kärnkraftverk och å andra sidan bygger elkablar som kommer att leda till att kärnkraften förlängs i och med att det blir möjligt att exportera kärnkraftsel till EU och Sverige.

Min fråga till statsministern är därför om de här planerade elkablarna var uppe på mötet till diskussion eller om annan elöverföring mellan Ryssland och Europa var uppe.

Anf. 55 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Under själva toppmötet var det inte uppe. Det fanns diskussioner före där det diskuterades olika former av elkablar och där man tittade på möjligheterna att dra dem. Bland annat i kontakterna med Litauen hade jag sådana samtal.

Jag känner igen den här diskussionen. Flera av oss, med en annan slutsats förmodligen, har påpekat att det är något märkligt att forcera en avveckling av svensk kärnkraft samtidigt som vi gör oss mera utsatta och beroende av kärnkraftsproducerad el från länder och från aggregat som inte möter riktigt lika höga miljö- och säkerhetskrav som våra svenska kärnkraftverk faktiskt gör. Jag känner som sagt igen argumenteringen.

Jag vill också påpeka att EU var den kraft som gjorde det möjligt att stänga ned systerreaktorn i Ignalina. Det hade inte skett, kan jag lova, med mindre än att det var ett mycket tydligt krav för litauiskt inträde i EU. Det är klart att EU på det sättet visade sin kraft; EU kan ställa krav som det också verkställer. Nu förs det en diskussion om att föra upp ett nytt kärnkraftsaggregat till ersättning för detta. Möjligen har vi lite olika synpunkter på hur lyckligt det är.

Precis den här typen av diskussioner hör hemma i de här samtalen. Vi hävdar vår gemensamma värdegrund men också frågar kring effektivisering, miljösäkerhet, säkerhet ur olika aspekter. Det här är vår väg att kunna framföra den typen av synpunkter, som man annars inte skulle ta någon hänsyn till.

Anf. 56 PER BOLUND (mp):

Fru talman! Det verkar som att vi åtminstone är överens om att det är dumt att importera rysk kärnkraftsel. Vi är överens om att den är mera miljö- och hälsofarlig än elproduktionen här i Sverige. Det står utom allt tvivel att exporten av el kommer att ske från Ryssland till de västeuropeiska länderna i och med att produktionen där är billigare.

Jag tror och vet att många svenskar känner en stor oro över de gamla, nu på väg att bli utslitna, kärnkraftverk som finns i vår absoluta närmiljö, i Ryssland och Baltikum. Om man till detta dessutom lägger den obefintliga planeringen av och den ekonomiska avsättningen till säker förvaring av radioaktivt avfall i Sosnovyj Bor blir oron ännu större. Kärnkraftsavfallet i bara Sosnovyj Bor är 50 gånger större än det utsläpp som utlöstes i Tjernobylylyckan. Det är väldigt stora faror vi pratar om här.

Min fråga är därför om statsministern framförde någon oro på toppmötet eller på annat sätt tog upp säkerheten vid ryska kärnkraftverk, eller om frågan lyftes fram av någon annan på mötet.

Anf. 57 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det är nog mer korrekt att beskriva att toppmötet när det gäller energi var väldigt fokuserat på olja och gas. Det gör inte att det inte behöver föras diskussioner om kärnkraftsproduktion. Jag måste ändå återkomma till att vi många gånger i Moderaterna och en del andra partier som har hävdat värdet av säker och bra svensk kärnkraft använt precis den här argumenteringen för att varna för att forcera avveckling av den svenska kärnkraften. I ett läge där vi över hela Europa ser ett växande energibehov kommer diskussionen att bli att den som avvecklar i ena änden kommer att bli mer beroende i den andra änden av det som någon annan producerar. Då ska man veta att den riktigt stora resursen finns i Ryssland.

Det här att avhända sig egen energiproduktion är både av säkerhetsskäl och av miljöskäl inte någon god politik. Det är så märkligt att det

Anf. 58 KENNETH G FORSLUND (s):

Fru talman! Jag har lyssnat noga på statsminister Fredrik Reinfeldts föredragning och hans svar på de frågor som har framställts här. Jag måste säga att jag är väldigt förvånad efter att i ett antal år ha hört inte minst Moderaternas men även andra borgerliga företrädare i alliansens högstämmda tal om värdet av en aktiv svensk utrikespolitik. Det nådde ända in i regeringsförklaringen. Där kan man läsa om bland annat aktiv svensk EU-politik, om Rysslandspolitik. Sedan blir strategin, när det väl kommer till skarpt läge, att statsministern väljer att vara tyst och tillbakalutad för att statsminister Fredrik Reinfeldt ska få tala oemotsagd i ett halvår under det svenska EU-ordförandeskapet 2009. Jag måste säga att jag är förvånad.

Som socialdemokrat tycker jag att det är viktigt att svensk utrikespolitik grundar sig på värderingar om demokrati och mänskliga rättigheter, värderingar om fred och frihet. Det har också varit utgångspunkten för svensk utrikespolitik under lång tid. I Sverige brukar vi i utrikespolitiken betrakta andra länder vars utrikespolitik styrs av egenintressen i stället för andra värderingar med skepsis.

Vad är utgångspunkten för statsminister Fredrik Reinfeldts och regeringens agerande när det gäller den planerade ryska gasledningen på Östersjöns botten? Hur har det faktum att utrikesminister Carl Bildt har privata ekonomiska intressen som löper ända in i detta projekt påverkat statsminister Reinfeldts agerande i Lahtis?

Anf. 59 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det är väl roligt att man kan väcka förvåning – kanske inte riktigt av det slag som här har återgivits. Får jag bara påpeka att jag vid flera tillfällen här har beskrivit vad jag tror är ett klokt sätt att från svensk sida se till att vi får ett starkt EU-agerande och det grundat på de värderingar Kenneth G Forslund just nämnde. Och jag skulle vilja lägga till marknadsekonomiska principer, rättsstatens sätt att fungera och att man med detta som utgångspunkt hittar en grund för ett gemensamt agerande. Det fanns ingen otydlighet i detta möte gentemot Vladimir Putin, eller för den delen inom den krets som EU utgör, att det är så vi ska framföra vad vi står för. I den delen tycker jag att det här mötet var väldigt bra.

Däremot ska man inte tro att Vladimir Putin eller Ryssland inte i en del fall kan ha en annan åsikt. Den som noterade hur Vladimir Putin agerade under presskonferensen efteråt kunde notera att han var mycket uttrycksfull i beskrivningen av hur han såg på en del av de konflikter som har nämnts.

Återigen: Ett av syftena var att inte öppna för spekulationer kring att EU kunde drivas isär och därmed bli försvagad, vilket de flesta i så fall ansåg vore mycket olyckligt för EU:s utveckling och framtid. Det fick jag sätta före eventuella egna ambitioner att komma tillbaka hit och kunna säga att jag sade mer än alla andra. Jag tror inte att det är det klokaste sättet att agera.

Till det här aktiva vill jag gärna lägga en klok utrikespolitik som når fram och som gör skillnad. Jag har dessutom påpekat att Carl Bildt inför det Gaercmöte som hölls var mycket aktiv för att bland annat få upp en del av de frågor som här har diskuterats.

Anf. 60 KENNETH G FORSLUND (s):

Fru talman! Tack, statsminister Reinfeldt, för det svaret, men jag fick inget svar på frågan: Hur har Carl Bildts privatekonomiska intressen som löper in i detta gasprojekt påverkat statsminister Reinfeldts agerande på toppmötet i Lahtis?

Anf. 61 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Inte alls.

Anf. 62 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Jag kan dela uppfattningen att man ibland ska ta gemensamma krafter och låta ordförandelandet föra talan. Det är precis det som den tidigare oppositionen brukade kritisera Göran Persson för. Jag märker att statsministern nu har bytt strategi. Det kan hända att det är en bra strategi.

Men det finns en sak som jag inte fick klart för mig här i dag när du tog upp frågan om illegal migration. Diskuterade ni över huvud taget människosmuggling, sexuellt utnyttjande av barn och kvinnor, trafficking och den prostitution som pågår runtom i världen – både inom och utanför EU-länderna? Det är kvinnor, pojkar och barn som utnyttjas sexuellt och tvingas till detta inom EU:s gränser på olika sätt. De tvingas ned i källare och måste sälja sina kroppar. Tog ni upp den frågan över huvud taget?

Anf. 63 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag inser att man kan ha olika syn på detta, men jag tror att det var väldigt sällan som Göran Persson anklagades för att agera för mycket för att EU samlade ihop sig till ett gemensamt agerande. Det fanns andra diskussioner om Göran Persson och agerandet i EU, men den anklagelsen hörde jag sällan.

När det gäller migrationsfrågan bör det sägas att huvudfrågorna var innovation och energi. Migrationsfrågan kom upp mest som ett initiativ av den spanske premiärministern givet det läge som är akut och som vi nu ser mellan Afrika och Kanarieöarna. Det var helt kopplat till detta.

Detta gör inte att Monica Greens synpunkter inte är viktiga eller att det är frågor som inte bör diskuteras, men det var inte alls det som var ingången till frågan just den här gången.

Anf. 64 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Nej, Göran Persson brukar kritiseras för att han står bakom ordförandelandet. Det är precis den strategin som du har valt nu. Du har alltså lärt av Göran Persson.

Sveriges agerande brukar vara väldigt starkt just mot människosmuggling och när det gäller trafficking och prostitution och hur kvinnor, pojkar och flickor lockas av hallickar till ett lyckligare liv inom EU. I själva verket blir de våldtagna och tvingade ned i källare där de sedan får

sälja sina kroppar. Det brukade Sverige tidigare agera mot i alla sammanhang. Vi var stolta över att vi flyttade fram positionerna inom EU. Därför tycker jag att man på sådana här informella EU-möten också ska passa på att ta upp sådana frågor när de kommer upp. Det tycker jag att du borde ha gjort i det här sammanhanget.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Information från
regeringen*

Anf. 65 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag får notera det då. Jag vill i alla fall säga att det inte är så att varje fråga om mänskligt tillkortakommande kommer upp varje gång. Det var inte heller någon annan som tog upp dessa frågor och diskuterade dem den här gången. De kan säkert återkomma en annan gång.

Men vi kommer att få ett väldigt otympligt Europasamarbete om allt som vi över huvud taget tycker är angeläget alltid ska sägas av alla vid varje möte. Då får toppmötena till att börja med bli längre, och det tror jag inte vore lyckligt.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 16 och 17 oktober.

10 § Ny företrädare i Europaparlamentet

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprövningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för ny företrädare i Europaparlamentet

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Olle Schmidt (fp) utsetts till ny företrädare i Europaparlamentet fr.o.m. den 19 oktober 2006 sedan Cecilia Malmström (fp) avsagt sig sitt uppdrag.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya företrädaren i Europaparlamentet och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen.

Stockholm den 23 oktober 2006

Staffan Magnusson/

Kerstin Siverby

11 § Meddelande om val

Andre vice talmannen meddelade att val till Europarådets svenska delegation skulle äga rum *torsdagen den 26 oktober*.

12 § Anmälan om namnändring

Andre vice talmannen meddelade att Anna König (m) från och med den 19 oktober ändrat namn till *Anna König Jerlmyr*.

13 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:8

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:8 Human flyktingpolitik

av Kalle Larsson (v)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 26 oktober 2006

Skälet till dröjsmålet är för kort handläggningstid.

Stockholm den 20 oktober 2006

Utrikesdepartementet

Tobias Billström (m)

Enligt uppdrag

Carl-Henrik Ehrenkrona

Interpellation 2006/07:11

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:11 Public service

av Rossana Dinamarca (v)

Interpellationen kommer att besvaras vid en tidpunkt som kommer att meddelas inom kort.

Skälet till dröjsmålet är att interpellationen bör besvaras av en ordinarie kulturminister.

Stockholm den 23 oktober 2006

Utbildnings- och kulturdepartementet

Lars Leijonborg (fp)

Enligt uppdrag

Knut Weibull

Expeditions- och rättschef

Svar på interpellationer

14 § Svar på interpellation 2006/07:12 om svenskt uran till kärnvapen

Anf. 66 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Wiwi-Anne Johansson har frågat miljöminister Andreas Carlgren hur han kommer att ställa sig till uranbrytning i Sverige. Vidare har Wiwi-Anne Johansson frågat vilka åtgärder miljöministern är beredd att vidta för att förhindra att uran från gruvor i Sverige hamnar i engelska eller franska kärnvapen.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Prospektering efter och brytning av uran regleras av minerallagen och av ett stort antal andra lagar där de viktigaste är miljöbalken, kulturminneslagen, kärntekniklagen och strålskyddslagen.

Anläggningar för brytning av uranhaltigt material ska tillåtlighetsprövas av regeringen enligt miljöbalken. Vid sådana prövningar har också kommunen vetorätt, det vill säga att regeringen endast får tillåta verksamheten om kommunfullmäktige i den kommun där en uranfyndighet ska brytas har tillstyrkt detta.

Läget i vårt land är sådant att några företag redan har fått undersökningstillstånd med uran som förstahandsval. Syftet med undersökningstillstånd är att det ska möjliggöra fynd av en malm som kan utvinnas. Ett undersökningstillstånd ger sökanden ensamrätt till ett område. Därefter krävs ytterligare tillstånd för att komma i gång med arbetet.

Jag vill framhålla att det svenska regelverket ställer höga krav och innebär en omfattande och noggrann prövning av eventuella tillstånd till uranbrytning. Grundläggande förutsättningar för en bearbetningskoncession är att fyndigheten ska kunna tillgodogöras ekonomiskt och att fyndighetens belägenhet och art inte är olämplig. Endast projekt som därutöver klarar av att möta mycket högt ställda säkerhets- och miljökrav kan över huvud taget övervägas. Varje ansökan bereds på egna meriter, och jag kan i dag inte föregripa resultatet av en sådan prövning.

Uran i olika former hanteras redan i dag i vårt land. Uranhantering omgärdas av ett rigoröst regelverk; exempelvis innehåller Euratomfördraget såväl regler som tillsyn som garanterar att uran endast används för avsett ändamål. Uran som förs ut från Sverige är per definition endast avsett för civilt, fredligt syfte i enlighet med Sveriges åtaganden under icke-spridningsfördraget och kontrollavtalet med Internationella atomenergiorganet. Detta innebär att uran från Sverige, till exempel i form av kärnbränsle från kärnbränslefabriken i Västerås eller uran från eventuellt tillkommande svenska gruvor, inte kan komma till användning i engelska eller franska kärnvapen.

Anf. 67 WIWI-ANNE JOHANSSON (v):

Fru talman! Jag ber att få tacka näringsminister Maud Olofsson för svaret på mina två frågor om hur ministern kommer att ställa sig till uranbrytning i Sverige och om vilka åtgärder som ministern är beredd att vidta för att förhindra att uran från gruvor i Sverige hamnar i engelska eller franska kärnvapen. Jag måste säga att svaren är oroande.

Nu är det en kapplöpning om att få bryta uran på allvar i Sverige. Det finns självfallet vissa grundläggande förutsättningar, som näringsministern beskrev. Det ena är att fyndigheten ska kunna tillgodogöras ekonomiskt, och det andra är att fyndighetens belägenhet och art inte är olämplig, som vi hörde.

Det är den ekonomiska delen som är oroande just nu. Det är priset som har gjort att efterfrågan på tillstånd har ökat. Det senaste halvåret har priset på uran tredubblats och ibland, sägs det, fyrdubblats. Uran är alltså nu ekonomiskt lönsamt att bryta, och intressenter står i kö. Enligt Sveriges geologiska undersökning ligger det 15 miljarder kronor under marken och bara väntar på att någon ska få tillstånd att bryta.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Svar på
interpellationer

Anledningen till att priset går upp är att det ska byggas fler kärnkraftverk. 20 reaktorer i elva länder i Europa är under byggnad, och 150 nya reaktorer är på planeringsstadiet – alla är dock inte beslutade.

Här i Sverige har vi ett 40-tal undersökningstillstånd för att leta efter uran. Fyra företag står för 21 ansökningar, och de har angett just uran som huvudskäl för prospektering i Sverige.

Näringsministerns svar på fråga 1 är att varje ansökan bereds på egna meriter och att hon inte vill föregripa resultatet av en sådan prövning. Det tyder jag så att det inte är något principiellt nej till uranbrytning i Sverige från näringsministern. Partikollegan Jan Andersson i näringsutskottet säger däremot i gårdagens Göteborgs-Posten att Centerpartiets inställning är att det inte ska brytas något uran i Sverige. Det verkar råda delade meningar inom Centerpartiet om uranbrytningen, eller också har Jan Andersson inte fått veta att Centerpartiet är på väg att svänga i den här frågan som man har gjort i frågan om kärnkraften.

Ett av de fyra företag som har fått tillstånd att leta efter uran är Mawson Energi. Företagets vd Michael Hudson sade hoppfullt till TT i förra veckan apropå uranbrytning och den nya regeringen att den i alla fall sagt att den inte tänker stänga någon mer kärnkraftsreaktor och att saker och ting ändras fort inom politiken, så han säger sig åtminstone veta att chansen kommer någon gång.

Det låter på näringsminister Maud Olofssons svar på min fråga som om det som Michael Hudson ser som en chans kan komma att bli verklighet, och det är en chans som vi i Vänsterpartiet ser som en stor risk. När gruvbolagen vädrar morgonluft på grund av den nya regeringen har vi andra all anledning att vara misstänksamma. Jag tycker att näringsministerns svar öppnar för det.

Anf. 68 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag tror att det är väldigt viktigt att det finns en grundläggande lagstiftning i sådana här frågor. Jag tycker att det är bra att Wiwi-Anne tar upp frågan. Man kan också notera att det har funnits en bred enighet i riksdagen kring att vi ska ha en grundläggande lagstiftning som innehåller rättigheter för dem som vill bryta uran, rättigheter för markägare och även prövning utifrån miljöskäl, kulturskäl och andra skäl. Jag tror att det är väldigt viktigt att det finns en sådan grundläggande lagstiftning att luta sig emot. Då blir det de regelverken som vi som ministrar har att hålla oss till när vi ska pröva den här typen av tillstånd. Det finns en mycket tydlig ordning för hur vi hanterar detta.

Det första är att ge undersökningstillstånd, och då är det minerallagen som gäller för den grundläggande prövningen. Sedan kommer det till undersökningsarbete och annat, och då har vi den övriga lagstiftningen som är miljöbalk, kulturminneslag, terrängkörningslag, kärntekniklag och annan lagstiftning som gäller för prövning. Vi har gjort en ganska ordentlig kappas runtom den här typen av verksamhet därför att vi vill värna miljön och också vara säkra på att det blir en rättssäker prövning. Det är för övrigt den ordning som vi försöker hävda inte bara här i Sverige utan också i andra sammanhang. I FN, i EU och i andra sammanhang försöker vi gå vägen fram via lagstiftning och tydliga regelverk.

Det handlar inte om att jag tycker olika saker, utan den här lagstiftningen har riksdagen fattat beslut om, det här ramverket har jag att hålla mig till och det är också det som jag ska följa. Jag kan konstatera att vi har prövat en del undersökningstillstånd, och där har man fått tillstånd efter den lagstiftning som har gällt. Om det sedan kommer till brytning eller inte har vi inte sett ännu. Vi ska också veta att uranhalten i den malm som vi har här i Sverige är relativt låg. Det som vi har prövat hittills och det jag ska ta ställning till är de ansökningar som finns och den lagstiftning som finns.

Jag tror också att Wiwi-Anne Johansson inser att det är rätt bra att vi har det här tydliga regelverket så att det också finns möjlighet att rättssäkert pröva allehanda ansökningar som kommer in oavsett om det handlar om uran eller annat. Jag kan notera att det har funnits en bred enighet också från Vänsterpartiet när det gäller den här lagstiftningen.

Anf. 69 WIWI-ANNE JOHANSSON (v):

Fru talman! Det är naturligtvis bra att det finns en rigorös lagstiftning som reglerar detta, och visst har det funnits en bred politisk enighet här. Dock var din företrädare, Ulrica Messing, som hade hand om just de här frågorna tidigare, väldigt kategorisk och sade nej till brytning av uran. Man kan möjligen tycka att det är lite av att sitta på två stolar om man säger att man vill ha tillstånd att leta efter uran. Vad ska man med uran till om man inte ska bryta det?

Jag noterar i alla fall att din företrädare var mycket tydlig med att vi inte ska bygga ut kärnkraften i Sverige och att vi inte vill medverka till att uran bryts och kan komma på avvägar och användas i kärnstridsspel eller på annat sätt. Därför var hon väldigt tydlig på punkten att säga nej.

Jag fick inte något riktigt svar på om min tolkning av det svar som du ger var rätt. Jag tolkar det så att varje ansökan bereds på egna meriter, och då kan du inte föregripa resultatet av en sådan prövning. Det är så om man, mot förmodan påstår jag, kan garantera en säker brytning. Det handlar ju om väldigt många olika saker. Det handlar också om människor som hanterar själva uranbrytningen i så fall. Om man kan få sådana garantier har du inga andra invändningar mot att man bryter uran än om man bryter någonting annat. Är det rätt uppfattat?

Anf. 70 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag tror att riksdagen ska vara väldigt glad över att vi som statsråd har att följa en viss lagstiftning och att vi inte föregriper den hantering som följer av de här ansökningarna. Ska vi ha ett rättssäkert samhälle är det väldigt viktigt att den lagstiftande församlingen vet att vi som ministrar följer den hanteringen. Det är precis därför som jag inte ska föregripa den delen.

Det jag då vill påpeka är att, som jag sade tidigare, det finns en mycket rigorös lagstiftning när det gäller mineralhanteringen. Jag har nämnt alla de lagstiftningsdelar som till exempel uranbrytning ska provas under. Det är inte för inte som vi har den här starka lagstiftningen. Vi vill vara säkra på att vi klarar en bra malmbrytning, men vi vill också ha miljösäkerhet och kunna skydda viktiga kulturminnen och så vidare. Vi ska också ha en rättssäker process där de som ansöker om tillstånd fak-

tiskt vet vilken lagstiftning man har att hålla sig till. Jag tror att riksdagen i grunden ska vara väldigt glad över att de här tydliga ramverken finns.

Spridningen följer också sitt regelverk. Det är icke-spridningsfördraget som reglerar spridningen av den här typen av material. Euratom kontrollerar att kärnämnen inte hamnar på avvägar. Vi vet att det här regelverket finns. Vi får bara använda det till fredliga ändamål, och det finns också de som kontrollerar det.

Jag tror att vi i grunden har byggt upp ett bra system för detta. Sedan må vi ha olika personliga åsikter om de här olika delarna, men vi har att pröva så att alla de som är inblandade, miljövänner, kommuner, enskilda företag, markägare och andra, vet att den här lagstiftningen gäller och tillämpas och att regeringen följer den precis på det sätt som riksdagen har menat.

Anf. 71 WIWI-ANNE JOHANSSON (v):

Fru talman! Jag noterar i alla fall att det har skett en omsvängning i svensk politik när det gäller inställningen till brytning av uran när man jämför med det svar vi har fått av tidigare statsråd. Jag noterar också att Centerpartiet inte är helt överens om man ska göra detta eller inte. Då tänker jag på det som Jan Andersson, som sitter i näringsutskottet för Centerpartiet, sade till Göteborgs-Posten häromdagen.

Jag tror nog att jag kan nöja mig med det svaret. Jag har nog ganska tydligt förstått näringsministerns inställning.

Anf. 72 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag kan bara notera att det är Ulrica Messing som har gett tillstånd i de prövningar som gäller minerallagen. Hon satt i regeringen under den perioden.

Det är, precis som Wiwi-Anne Johansson säger, lite konstigt att ge prövningstillstånd och sedan vara så kategorisk i nästa steg. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi håller oss till det här regelverket.

Jag kan bara konstatera att det är många som är intresserade, men jag konstaterar också att uranbrytning, som man anger som första skäl, kan leda till andra fyndigheter. Vi kan behöva kunskapen om det finns uran i malmkroppen av andra orsaker. Det är rätt viktigt att vi ser att även om man söker tillstånd för uranbrytning har man tillstånd för alla andra delar. Vid många tillfällen har man hittat andra malmer som har varit brytningsvärda, och det har också lett till brytning. Det finns väldigt många fall där man söker tillstånd i början men som aldrig leder till någon brytning. Det krävs ganska mycket för att det i nästa steg ska leda till en brytning.

Sedan vill jag också påminna om att kommunerna har vetorätt i sådana här ärenden. Om kommunerna inte godkänner en sådan brytning har man möjlighet att stoppa den, och det är en ganska stark lagstiftning som vi har i Sverige.

I grunden tror jag att vi är överens om att vi ska utveckla regelverket så att vi skyddar miljön, enskilda intressen och också framtida generationers intressen. Också statsråd har att följa detta. Sedan är både du och jag angelägna om att vi ska ha en god miljö framöver. Det finns mycket tydligt angivet i tillståndsprövningen att miljön är en viktig del i gransk-

ningen av de ansökningar som sker. Vi får hjälpas åt för att klara ut den delen och se till att denna garant tillförsäkras framöver också.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

15 § Svar på interpellation 2006/07:13 om allas rätt till egen bostad

Anf. 73 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Egon Frid har ställt en interpellation till miljöminister Andreas Carlgren angående allas rätt till egen bostad. Arbetet inom regeringen är så organiserat att det är jag som har ansvar för bostadsfrågorna och därmed ska besvara frågan.

Egon Frid har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att stärka de ekonomiskt utsatta gruppernas möjligheter att få en egen bostad, om jag kommer att vidta åtgärder för att skärpa hyresvärdarnas skyldighet att ta sin del av ansvaret då det gäller att tillgängliggöra bostäder även för dessa grupper samt om jag kommer att ta något initiativ för att göra det möjligt för en hyresgäst som nekas ett förstahandskontrakt att överklaga ett sådant beslut.

Låt mig inledningsvis klargöra att jag anser det angeläget att alla, och särskilt då ekonomiskt utsatta hushåll, får en egen bostad. Däremot är jag inte överens med interpellanten när det gäller de medel som han föreslår.

När det gäller den första frågan, om hur man kan stärka de ekonomiskt utsatta gruppernas möjlighet att få en egen bostad, vill jag hänvisa till vad regeringen säger i budgetpropositionen för 2007:

”Regeringen delar uppfattningen att det finns hushåll som kan behöva stöd av det allmänna för att ordna en egen bostad. Frågan om i vilken form ett sådant stöd ska ske behöver dock beredas ytterligare. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett mer precist förslag till hur ett sådant stöd ska utformas.” Så skrev vi alltså i budgetpropositionen.

Varje fastighetsägare strävar efter att hyra ut sina lägenheter – det tror jag att Egon Frid och jag kan vara överens om. En tom lägenhet ger inga intäkter. Att bedriva företagsamhet är dock alltid behäftat med risktagande. När det gäller bostadsuthyrning står det därför varje hyresvärd fritt att bestämma kriterier för urvalet av hyresgäster, så länge dessa inte är uppenbart diskriminerande. Krav på att en hyresgäst ska ha tillräckligt god inkomst för att betala hyran, liksom en önskan om att hyresgästen också ska vilja betala sin hyra i tid kan inte betraktas som diskriminerande. Även kommunalt ägda bostadsföretag tillämpar sådana krav. Jag har inga planer på att införa någon skyldighet att hyra ut bostäder till ekonomiskt utsatta grupper.

Hyresvärdar är inga myndigheter eller förvaltningar. Tanken att hyresvärdars beslut om att inte anta en viss person som hyresgäst skulle kunna överklagas framstår som främmande för svensk rättstradition. När det handlar om diskriminering finns möjlighet att anmäla detta, vilket däremot är rimligt. Såväl Fastighetsägarna Sverige som de allmännyttiga bostadsföretagens organisation, Sabo, arbetar med etiska riktlinjer, och det har förekommit att Fastighetsägarna Sverige har uteslutit privata hyresvärdar som inte uppfyller de krav som organisationen ställer på en seriös medlem.

Regeringens uppdrag är att se till att fler människor som kan och vill arbeta också ska ha möjligheter att försörja sig genom eget arbete. Vårt övergripande mål är att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag och att därigenom bryta utanförskapet. Genom detta ökar människors möjlighet att skaffa en egen bostad.

Vad det allmänna kan göra är att på olika sätt stödja ekonomiskt utsatta hushåll så att de får en rimlig betalningsförmåga och att det inte upplevs som en ekonomisk risk för en hyresvärd att ha dem som hyresgäster. Detta sker i dag genom bostadsbidrag och rätten till socialbidrag. Jag har, fru talman, också hänvisat till att regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett mer precist förslag till hur ett nytt stöd ska utformas.

Anf. 74 EGON FRID (v):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för svaret på interpellationen om allas rätt till bostad. När jag lämnade in interpellationen var det inte bestämt vilket statsråd som skulle svara för bostadsfrågorna, och vi fick då utgå ifrån att det var Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet och därmed miljöminister Andreas Carlgren som hade ansvaret. Nu vet vi att det är statsrådet Mats Odell som är ansvarigt statsråd, och därmed kommer jag fortsättningsvis naturligtvis att vända mig till dig med interpellationer och frågor om bostadspolitik.

Jag vill också tacka för svaret att Mats Odell delar uppfattning med Vänsterpartiet om att det är angeläget att alla, och särskilt ekonomiskt utsatta personer, får en egen bostad. Tyvärr ser vi dock att möjligheterna för dessa utsatta personer att få en egen bostad och ha rätt till en egen bostad har försämrats redan tidigare och försämrats hela tiden genom att flera bostadsbolag, som de exempel jag angett i interpellationen, stänger ute personer med socialbidrag och personer med olika former av funktionshinder. Det måste ju ändå anses som diskriminerande att utestänga hushåll med socialbidrag från rätten att hyra en bostad. Vi ser också exempel på att även allmännyttan tar bort sitt ansvar och tar bort sina direktiv om det kommunala sociala ansvaret i att hjälpa utsatta personer att få en bostad.

Många personer i våra kommuner i landet – det gäller inte enbart storstäder som Stockholm, Göteborg och Malmö utan i övriga delar av landet också – utestängs från rätten till bostad och får ingen hjälp alls. Om de får någon hjälp så får de hålla tillgodo med mycket provisoriska lösningar eller, vilket händer och är något vi ser exempel på i de flesta kommuner i landet, skapas situationer där människor lever som uteliggare.

Mot detta har inte regeringen, som gått till val på att få bort utanförskapet, något konkret förslag på hur rätten till bostad ska stärkas. I stället försämrats möjligheterna till en billig hyresrätt för bostadslösa då regeringen tar bort investeringsstöd och räntebidrag till nybyggnation av hyresrätter. Denna fråga har också en social dimension. Det bör övervägas att rätten till bostad skrivs in i socialtjänstlagen, vilket skulle göra att bostadslösa och utsatta personer utanför bostadsmarknaden stärker sin rätt att få hjälp i sin kommun till ett boende. Det skulle också ge kommunerna i landet tillsammans med bostadsföretagen ett gemensamt ansvar att tillgodose allas rätt till bostad.

Vänsterpartiet menar också att detta eventuella risktagande kan delas mellan staten och kommunerna genom ett riskkapital för att garantera rätten till bostad för ekonomiskt och socialt utsatta personer och hushåll.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 75 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Tack, Egon Frid, för ett intressant inlägg och en intressant interpellation som andas omsorg om svaga och utsatta. Jag tror att Egon Frid och jag har samma utgångspunkt: Det är den gruppen som vi måste ta sikte på att ge särskilt stöd.

För att få fram fler bostäder tror jag att det har varit negativt för bostadsproduktionen i Sverige att vi har haft en bostadspolitik som har varit uppbyggd runt en växande flora av tillfälliga subventioner till bostadsbyggande i stället för långsiktigt goda förutsättningar som gör att vi får en mera reguljär produktion. Låt mig bara som exempel på den politik som har varit ta det som Egon Frid själv nämner, nämligen investeringsbidragen. De hade den förra regeringen bestämt skulle upphöra vid årsskiftet. Men strax före valet lade man fram ett förslag om att förlänga det här stödet till den sista juni 2008. Hur många bostäder tror Egon Frid att man hinner bygga med så kort startsträcka? Det är det här som har varit förödande: In med nya subventioner, bort och in igen. Bostadsbyggande är ju en oerhört långsiktig verksamhet som måste kunna överblickas, och man måste ha goda planeringsförutsättningar.

Vår ambition är att nu ersätta de tillfälliga stöden med riktade stöd till de riktigt svaga grupper som behöver hjälp in på marknaden. Det andra är långsiktigt goda förutsättningar för låga kostnader i den löpande driften och att hyrorna kan hållas nere genom en god konkurrens så att det byggs mer. Det tror jag principiellt är en mycket viktig förutsättning.

Vi har alltså avsatt 100 miljoner kronor i budgeten för nästa år för just den här typen av stöd till svaga grupper, för att de ska kunna komma in på bostadsmarknaden. Vi har däremot inte preciserat exakt hur pengarna ska användas. Vi har ju sett att den förra regeringen föreslog någon typ av statlig kreditgaranti. Det är säkert ett bra förslag. Vi har inte förkastat det på något sätt. Men vi tror att man måste titta lite bredare. Det kanske finns ännu bättre och smartare sätt. Det kanske inte är alla som kan eller vill köpa sin bostad och behöver en kreditgaranti. Vi kanske också måste ha olika sätt att stödja dem som vill in i en hyresrätt, till exempel.

Jag tror att Egon Frid säkert kan delta i en sådan här debatt igen när vi har lagt fram det förslag som vi snart kommer att göra om hur de 100 miljoner kronorna ska användas för att stärka de utsattas position på bostadsmarknaden.

Anf. 76 EGON FRID (v):

Fru talman! Jag ser fram emot kommande debatter kring alliansens bostadspolitik. Jag vill först naturligtvis säga att ökade krediter och möjligheterna att lättare låna pengar till bostad inte hjälper den utsatta människan och den grupp av människor som vi pratar om i den här interpellationsdebatten. Här pratar vi om utsatta personer med svag ekonomi och dessutom olika typer av funktionshinder. Det är inte den grupp av människor som kan få låna till en bostad. Här måste det allmänna, det kommu-

nala bostadsbolaget, i större utsträckning ta det sociala ansvaret för att just garantera rätten till bostad.

Sedan delar jag naturligtvis Mats Odells uppfattning att vi måste få långsiktig finansiering till ett ökat bostadsbyggande i landet. Då är det oroväckande att regeringen tar bort det stöd som finns till många av de bostadsprojekt som nu planeras. Vi märker redan nu en stor oro i landet från många bostadsbolag och planerade byggprojekt runtom i kommunerna. Det går att ta konkreta exempel från mitt eget område i Skaraborg, med Skara och Lidköping, som de senaste dagarna visat stor oro för om man över huvud taget kan bygga utan räntebidrag och utan investeringsstöd.

De 100 miljoner som Mats Odell själv hänvisar till är inga nya pengar. De finns ju med från vårpropositionen för att stödja de utsatta grupper som vi pratar om. Den långsiktiga finansieringen rycks det ju ytterligare i genom den osäkerhet för bostadspolitiken som uppstår genom att regeringen i budgetpropositionen inte aviserar konkreta ekonomiska medel för en långsiktig bostadspolitik. Det är en oerhört viktig förutsättning för just dem vi pratar om, för de utsatta gruppernas rätt till bostad.

Vi i Vänsterpartiet menar också att det vore intressant att få möjligheten att pröva det avslag på ansökan om hyreskontrakt som i dag sker i många bostadsbolag. Jag kan hålla med dig om att detta är en ny idé, en ny tanke, och att formen inte har prövats. Men det skulle vara intressant att pröva om det skulle kunna bli möjligt med en överklagningsmöjlighet till exempel till hyresnämnderna.

Jag och Vänsterpartiet anser att allas rätt till bostad är en mycket viktig och central rättvisefråga för att komma till rätta med utanförskapet, just detta utanförskap som alliansen så starkt har gått till val på att ni vill bekämpa. Jag vet att rätten till arbete och rätten till bostad är två centrala fundament just för att förhindra utanförskap och göra att alla människor blir fullt delaktiga i samhället. Därför kommer vi från Vänsterpartiets sida och jag som bostadspolitisk talesman att fortsätta driva en solidarisk och rättvis bostadspolitik här i riksdagen och även i min hemkommun, Skövde kommun.

Anf. 77 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag uppskattar den här konstruktiva och trevliga debatten med Egon Frid om en väldigt viktig fråga. Jag hoppas att vi ses i dessa talarstolar många gånger. Här tror jag att vi kan lära av varandra. Det är det som är förutsättningen för att vi ska kunna bygga vårt samhälle på ett positivt sätt också för de mycket svaga grupper som vi nu talar om.

Jag tror ändå att jag vill understryka en gång till att när vi talar om att bryta utanförskapet är det viktigaste att människor har ett arbete att gå till. Det är för att skapa förutsättningar för detta som vi har satt in den stora grundläggande förändringen.

Sedan är det viktigt att man har en bostad. Det är alldeles riktigt. Där har vi kunnat se att den politik som hittills har förts har byggt på tillfälliga subventioner. Ta den senaste, som nu fasas ut och som också den socialdemokratiska regeringen hade tänkt fasa ut ända tills strax före valet. Det var blanketter som skulle fyllas i, för det var mycket speciella typer av bostäder som man fick subventioner för.

Jämför hur bostadsmarknaden ser ut i andra länder, som inte har sådana här subventioner. Ta en sådan stad som Bryssel till exempel. Jag vet ju detta. Vi har nu nya statsråd som ska ha bostäder här i Stockholm. Det är omöjligt att få tag på en bostad. Hade det varit i Bryssel hade man kunnat titta på hur många bostäder som helst i olika prislägen, i olika delar av Storbryssel. Du hade kunnat åka runt i flera dagar och titta på lediga lägenheter. Där har man alltså fått i gång ett byggande som gör att det är konkurrens om hyresgästerna.

Det är dithän vi måste komma, att det är möjligt att också göra en bostadskarriär, att flytta och hitta bostäder allteftersom familjen utvecklas, allteftersom ens behov växlar. Det tror vi inte fungerar genom att föra den grundläggande politik som hittills har förts, med subventioner av olika slag till en så enormt kapitalkrävande verksamhet som att bygga bostäder. Det går inte att subventionera goda förutsättningar. Det gäller enbart att skapa sådana långsiktigt goda förutsättningar. Det är grundhållningen i regeringens politik.

Krediter hjälper inte de svagaste, säger Egon Frid. Nej, det menar jag också. Det är därför vi inte köper den förra regeringens förslag fullt ut, att bara använda detta till krediter. Vi vill titta bredare på möjligheten att också hjälpa till att få in svaga grupper på bostadsmarknaden på annat sätt med de här pengarna.

Anf. 78 EGON FRID (v):

Fru talman! Jag tror att vi pratar om bostadspolitik på två olika nivåer. Det märktes också vilken grupp som Mats Odell slår vakt om, rätten för statsråd att få bostad i Stockholm. Jag tror att statsråden i mycket stor utsträckning har möjlighet att skaffa bostad både i Bryssel och i Stockholm.

Vi pratar också om olika krediter. Vi pratar om bostadsföretagens möjligheter att få långsiktiga och bra krediter för att kunna bygga bostäder i Sveriges kommuner. Regeringen pratar mer om krediter till den enskilde, att man enklare ska kunna få hjälp till krediter på banken för att köpa sin bostad.

Det är inte den gruppen vi avser, åtminstone inte med den här interpellationen. Och jag tror inte att det är någon lösning för utsatta människor i samhället och deras rätt till bostad. Här är en grupp människor som naturligtvis många gånger står långt utanför arbetsmarknaden men också utanför bostadsmarknaden. Här måste vi med långsiktiga planeringsförutsättningar skapa byggnation i landet.

Vi vet i dag att de signaler som regeringen har sänt ut i landet skapar en oro för att byggprojekt som redan nu stöds med hjälp av de investeringsstöd och räntebidrag som finns ska stoppas. Det gör att de människor som är långt från den öppna bostadsmarknaden och behöver samhällets stöd för att få en bostad kommer ännu längre från bostadsmarknaden. Vi vet också att innan vi kan prata om konkurrens på bostadsmarknaden måste vi bygga utifrån de behov som finns. Regeringen företäder här en spekulationsekonomi som hellre håller upp priserna på bostadsrätter än tar ansvar för utsatta människors rätt att få en billig hyresrätt i sin hemkommun.

Anf. 79 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Egon Frid faller nu ned i de retoriska groparna. Det får han gärna göra. Men låt oss ändå titta seriöst på detta.

Om det är nästan omöjligt för ett statsråd att få en bostad i Stockholm, hur ska det då vara för de utsatta grupperna? Hur lång tid tar det om jag i dag ställer mig i den bostadskö som finns i staden? Jämför det med hur lång tid det tar i Bryssel. En invandrare som kommer dit får en bostad mer eller mindre direkt. Det är en väldig skillnad på en bostadsmarknad som fungerar och en som inte fungerar.

Jag tror ändå, när Egon Frid säger att vi håller upp priserna på bostadsrätter i stället för att satsa på hyresrätter, att det är tvärtom. Det är en politik som förs där man subventionerar ett smalt segment för byggande och där villkoren för övrigt hyresrättsbyggande är så dåligt att Sverige ligger i bottenligan av bostadsbyggande i Europa. Vi nådde knappt ens upp till genomsnittet av bostadsbyggandet inom EU-länderna i början av 90-talet och slutet av 80-talet när vi hade denna extrema byggboom. Då måste man inse att vår modell måste reformeras. Det är bara långsiktigt goda villkor för bostadsbyggande som kan lösa problemet.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2006/07:2 om personlig integritet

Anf. 80 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Lena Olsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta dels för att stärka rätten till personlig integritet, dels för att personer som felaktigt utsatts för hemliga tvångsmedel ska få kännedom om detta. Hon har vidare frågat om jag avser att inrätta en tvångsmedelsnämnd med representation från samtliga partier.

Frågor som rör den personliga integriteten har stor betydelse för mig och för regeringen. Vi har i riksdagen bland annat drivit på för att Integritetsskyddskommittén skulle tillsättas. Att skapa överblick över hur olika beslut påverkar och påverkar människors rätt och möjlighet till personlig integritet är viktigt.

Det ligger i sakens natur att den personliga integriteten kan påverkas av lagstiftning som är nödvändig för att bekämpa brott. Men den personliga integriteten påverkas också av många beslut på helt andra områden. När det gäller att komma åt allvarlig brottslighet behöver polisen effektiva verktyg och arbetsmetoder. Detta ställer krav på att lagstiftningen kan anpassas och moderniseras. Inom ramen för det arbetet måste det göras noggranna avvägningar mellan intresset av en effektiv brottsbekämpning och enskildas integritetsintressen. Min och regeringens ambition är att den personliga integriteten ska skyddas och att oskyldigas rätt värnas i all lagstiftning.

I maj 2006 tillsattes en särskild utredare för att överväga i första hand hur och i vilken utsträckning brottsmisstänkta personer som har utsatts för hemliga tvångsmedel ska underrättas om det i efterhand. Utredaren ska också överväga om och i vilken utsträckning underrättelse kan lämnas till andra identifierbara personer, som till följd av tvångsmedelsanvändningen – fastän det kanske har varit ovidkommande – har kommit

med i brottsutredningen. Utredaren ska dessutom överväga om systemet med offentliga ombud behöver förbättras. Uppdraget ska redovisas senast den 15 november 2006 – alltså ganska snart.

I promemorian *Hemliga tvångsmedel m.m. under en stärkt parlamentarisk kontroll* har det föreslagits att det under regeringen ska inrättas en särskild nämnd med parlamentarisk representation och med uppgift att löpande granska att myndigheternas användning av hemliga tvångsmedel med mera sker i enlighet med gällande författningar. Promemorian har remissbehandlats och bereds för närvarande i Justitiedepartementet. Den särskilde utredaren som överväger frågan om underrättelse till enskild gör dessutom inom ramen för sitt uppdrag ytterligare avvägningar och överväganden om hur en sådan granskning av användningen av hemliga tvångsmedel kan utformas.

Det pågår således ett arbete med de frågor som Lena Olsson har tagit upp. Regeringen avser att återkomma med besked rörande dessa frågor. Det är enligt min mening angeläget att regelverket kring tvångsmedel, exempelvis hemlig rumsavlyssning, kringgärdas av väl avvägda regler till skydd för den enskildes integritet.

Anf. 81 LENA OLSSON (v):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för svaret, men jag anser inte att det var så mycket svar på mina frågor. Det var svävande och inte konkret.

Jag vill än en gång hänvisa till regeringsförklaringen där det sägs att stor hänsyn ska tas till den personliga integriteten. Jag kan inte i ministrerns svar se att det föreslås några som helst konkreta åtgärder om hur detta ska gå till eller hur man ska skydda människor från integritetskränkande situationer.

Ministern sade också i sitt svar att ambitionen är att den personliga integriteten ska skyddas och att oskyldigas rätt ska värnas i all lagstiftning. Men det är precis som jag sade förut, nämligen att några konkreta förslag på detta viktiga område borde väl finnas i dag. Det har utretts mycket. Jag vet att det kommer förslag snart. Finns det någon som helst diskussion i Regeringskansliet om detta?

Det finns förslag om en utredning av en tvångsmedelsnämnd. Kan jag i dag få något som helst besked om denna blir verklighet? Om den blir av, avser ministern att det ska finnas representanter från varje riksdagsparti i denna? Jag frågar än en gång eftersom jag upplevde svaret som lite svävande.

Det gäller likaså frågan om personer som felaktigt utsätts för hemliga tvångsmedel. Detta är en viktig fråga anser jag eftersom det handlar om förtroendet för vårt rättsväsende. Finns det i dag något konkret på detta område som kan sägas eller utlovas för att lugna ned upprörda?

Hur förhåller sig regeringens planer på att införa buggning till allt det som har tagits upp? Borde man inte bereda Integritetsskyddskommitténs arbete först? Vänsterpartiet var pådrivande, ministern, för att Integritetsskyddskommittén skulle tillsättas.

Ministern var även positiv till den förra regeringens förslag om att införa preventiva tvångsmedel där man kan använda till exempel telefonavlyssning utan konkret brottsmisstanke. Det gör mig också orolig eftersom det inte behövs någon klar eller konkret brottsmisstanke. Det kan då

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Svar på
interpellationer

utsätta många för kränkningar. Hur ska man förhålla sig till och värna den personliga integriteten i den frågan?

Anf. 82 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Det är lite magstarkt att påstå att jag inte ger några konkreta besked. Jag berättade att vi får resultatet av en utredning vad gäller underrättelseskyldigheten om ungefär två veckor. Det är ett viktigt underlag just i fråga om att i efterhand få veta om man har varit utsatt för hemliga tvångsmedel. Det vore magstarkt av mig att strunta i att det kommer ett sådant underlag och tala om hur det ska vara redan innan jag har fått resultatet.

När det gäller hemlig rumsavlyssning har riksdagen valt att bordlägga frågan. Det finns en diskussion. Där har mitt parti en något annorlunda uppfattning än frågeställarens parti och även partier som ingår i alliansen. Vad som då kommer att hända är att vi lyfter på de stenar som behöver lyftas för att vi ska känna att det är mer betryggande när vi inför regler för att polisen ska kunna använda hemlig rumsavlyssning.

Nog finns det ett konkret arbete i gång för att syna de här frågorna. Men jag tycker ändå att det är väsentligt att säga att frågorna är besvärliga.

Om vi tar den utredning om tvångsmedelsnämnd som gjordes under den tid som Vänsterpartiet satt som stödparti till regeringen kom det ett förslag som fick våldsamt kritik. Innan jag tar ställning till exakt hur den nämnden ska se ut och talar om vilka partier som ska vara med och hur många det ska vara vill jag ta del av remissinstansernas synpunkter, den ytterligare beredning som görs och annat. Det må förlåtas mig och regeringen om vi inte levererar det svaret inom två veckor.

Jag tycker – det har jag sagt i den här kammaren många gånger – att det är väsentligt att det parlamentariska inslaget är starkt i den granskning som man gör av användningen av hemliga tvångsmedel. Jag har många gånger kritiserat exempelvis den skrivelse som årligen lämnas till riksdagen om hur användningen har sett ut och gör nu vad jag kan, vilket också är konkret, och vad som går att göra på det underlag som finns för att den skrivelsen ska vara lite mer intressant att ta del av för riksdagsledamöterna. Det hände inte mycket under de år som Vänsterpartiet satt med och styrde och ställde.

Jag kommer att göra mitt bästa, för jag tycker att de här frågorna är oerhört centrala. Men jag måste säga att just när det gäller bekämpningen av grov organiserad brottslighet är jag något mer benägen att lätta lite grann på integritetsskyddet. Däremot måste man sätta integritetsfrågorna i ett helhetssammanhang, och det var frågeställaren inne på. Jag tror att det är viktigt att få den helhetssynen, och därför är det naturligtvis väsentligt när den utredningen kommer. Tyvärr tror inte jag att det går att stoppa världen i väntan på det, och det är därför som vi har några förslag i pipeline och också har varit beredda att säga ja till några.

Anf. 83 LENA OLSSON (v):

Fru talman! Nej, stoppa verkligheten kan man väl aldrig göra. Jag tycker att det är bra att ministern värnar om de här integritetsfrågorna.

Men den uppfattning jag får när jag läser svaret är att det inte är så mycket konkret, men det är många vackra ord om hur man ska värna den personliga integriteten. Det nämns i regeringsförklaringen. Det nämns också i budgeten, där man skriver: "Lagstiftningen moderniseras. ... användning av tvångsmedel anpassas och moderniseras. Det arbetet ställer höga krav på att det sker en noggrann avvägning mellan intresset av en effektiv brottsbekämpning och enskildas integritetsintressen i olika avseenden." Regeringen avser att återkomma till frågan om vilka överväganden som kan behöva göras i anledning av propositionen om hemlig rumsavlyssning, buggning.

Visst är det här väldigt svåra frågor – det har jag full förståelse för. Men för att rättsväsendet ska ha förtroende hos allmänheten är det samtidigt väldigt viktigt att den personliga integriteten skyddas så mycket som möjligt. Vi kan ta till exempel buggning, där det är väldigt grannlaga. När det gäller telefonavlyssning utsätts man också för kränkning om det är vanliga människor som inte har något med brottet att göra. Men när det gäller buggning och rumsavlyssning kan det gälla väldigt många människor.

Beatrice Ask tycker att det är magstarkt att säga mer. Men jag är orolig för de människor som blandas in i saker och ting som de inte har någonting att göra med. Därför ställer jag de här frågorna. Det finns mycket text och många fina ord, men kan du på något vis komma med någonting konkret för att värna den personliga integriteten?

Anf. 84 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! När det gäller det nya verktyget hemlig rumsavlyssning är det riksdagen som har bestämt att det ärendet ska vara bordlagt i tolv månader därför att man vill ha en *second thought*. Vad jag kan göra är då att plocka fram ett bättre underlag och bereda frågan på de punkter där jag vet att riksdagspartierna har haft synpunkter. Jag har då berättat att det kommer utredningsresultat och annat på det området och att jag kommer att arbeta med de frågorna för att vi när riksdagen är beredd så småningom ska kunna lägga ett nytt och bättre förslag på riksdagens bord. Det är en konkret sak.

Det andra är att i fråga om det vi får i den skrivelse som riksdagen kommer att få på sitt bord ganska snart, där man berättar hur man har använt hemliga tvångsmedel som finns i dag, är min konkreta ambition och det arbete som pågår inriktat på att det ska bli tydligare och mer intressant för ledamöterna att ta del av på vilket sätt hemliga tvångsmedel används och i vilken utsträckning de har varit till nytta. Det tycker jag är någonting som man kan göra ganska snabbt och konkret.

Men det handlar naturligtvis också om ett vidare perspektiv. På mitt område ligger det till exempel i yttrande- och tryckfriheten. Så sent som i går kom det medierapportering om hur enskilda människor hängs ut på webbsidor beroende på att lagstiftningen är rackig. Jag har varit ute och diskuterat det och tycker att det är viktigt med den granskning som yttrande- och tryckfrihetsutredningen har att göra när det gäller hur den här typen av webbsidor fungerar i förhållande till den viktiga yttrandefriheten. Här har vi återigen ett gränssnitt som är besvärligt.

Jag anser inte att det är rimligt att människor som har avtjänat sitt straff hängs ut på det sättet. Jag tycker att det är tråkigt, och jag tror att det undergräver en bra kriminalpolitik. Men jag anser också att det finns risk för att människor förtalas och kanske i orätta sammanhang hängs ut i vissa frågor. Det måste den här utredningen granska.

Då kan man säga så här: Ministern har inget konkret att komma med. Nej, men jag har lyft fram en fråga och talat om att jag anser att det är otroligt viktigt med den granskning av utvecklingen på det här området som just den utredningen gör. Jag kan lova att jag inte kommer att sitta med armarna i kors när vi har den här typen av svåra avvägningar. Men det är möjligt att det blir mångordigt när man talar om att det inte är helt enkelt.

Vad gäller tvångsmedelsnämnden var det så att det förslag som togs fram av en utredning under den förra regeringen fick mycket kritik. Vi tittar på det och vi tittar på remissinstanserna för att se vad vi kan göra för att alla ska bli lite mer nöjda. Min ambition är att riksdagen ska känna sig trygg i förvisningen om att den här typen av metoder på brottsbekämpningsområdet används enligt de lagar och intentioner som riksdagen har haft. Det ska vi göra så bra som möjligt.

Däremot kommer jag som minister att vara rätt noga med att invänta utredningsresultat och kanske också ta del av remissynpunkter innan jag talar om hur det ska vara. Som riksdagsledamot var jag rätt trött på folk som ständigt visste allting trots att frågan inte var beredd och utredd. Om man inte är beredd att lyssna på den som har haft i uppdrag att se över hur ett problem bäst kan lösas ska man inte delta i det arbetet. Därför kommer jag i alla fall att ha den ambitionen.

Därför väntar jag med spänning på det resultat som jag kommer att få om några veckor av utredningen som ska titta på hur man ska rigga ordningen för att den som har blivit avlyssnad ska få veta det. Jag tycker också att det är ett sätt att värna de här frågorna på ett seriöst vis.

Anf. 85 LENA OLSSON (v):

Fru talman! Jag får tacka för det och avsluta med att säga att jag tycker att det här är en väldigt viktig fråga. Jag vet att också ministern tycker det.

När det gäller den personliga integriteten, avlyssning och så vidare, där många kommer att bli inblandade, har vi sett exempel på att det har hänt förut både i Sverige, i forna Sovjet och så vidare, och det vill jag absolut inte ha tillbaka.

Du säger också att riksdagen ska känna sig trygg. Vad vore då mer tryggt än om en tvångsmedelsnämnd representerades av alla partier? Då kunde ju alla känna sig trygga i det.

Jag får tacka ministern för svaret.

Anf. 86 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag vänder mig lite grann mot påståendet att de hemliga tvångsmedlen drabbar väldigt många. Man ska nog ändå vara klar över att de regelverk som vi har och den ordning vi ska ha innebär att det ska vara ganska noga avvägt innan man går in med användningen. Det ska också vara en begränsad användning.

Det kräver otroliga resurser att exempelvis avlyssna eller följa teletrafik eller någonting annat och att bearbeta materialet. De rättsvårdande myndigheterna har inte råd att göra det på bred front, tack och lov. Det ska vara noggrant med regelverket innan man får använda dessa medel. Men en och annan kommer att drabbas oskyldigt. Det är då det är så viktigt att reglerna finns där, för att rätta till det.

Sedan gällde det detta med riksdagens trygghet. Ja, tryggheten måste ju ligga i att vi är noga med hur vi utformar lagstiftningen men också att vi får en återrapportering och att systemen för granskning av polis och annat fungerar på ett sätt som vi kan känna oss nöjda med.

Men, som sagt, vi har i dag en organiserad brottslighet som ställer otroliga krav. Det otureliga är att de kriminella är oerhört snabba med att ta till sig nya verktyg och metoder. Den kriminaliteten är väldigt svår att bekämpa, och det är svårt att förebygga mycket allvarliga kriminella handlingar. I den meningen är jag övertygad om att vi kommer att få en del besvärliga frågor där vi ändå tvingas att ta steg som vi inte är riktigt glada över och som vi önskar att vi hade sluppit. Men det måste vi då väga både mot vilka skador som kriminaliteten kan åstadkomma och mot vilken typ av samhälle vi får, om risken är för stor att vi granskar och synar människor alldeles i onödan, för det vill ingen av oss ha.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.01 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

17 § Svar på interpellation 2006/07:17 om eventuella förändringar av socialförsäkringssystemets grunder

Anf. 87 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! LiseLotte Olsson har ställt följande frågor till mig angående socialförsäkringssystemet:

1. På vilket sätt avser statsrådet att verka för att socialförsäkringssystemets grundläggande principer om arbetslinjen, inkomstbortfallsprincipen och principen att systemet ska omfatta alla individer bevaras?
2. Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att en eventuell reformering av socialförsäkringssystemet genom att skapa så kallade raka rör mellan avgifter och försäkringar inte ska medverka till ökade klyftor mellan män och kvinnor, mellan höginkomsttagare och låginkomsttagare och mellan sjuka och friska?

3. Vilka åtgärder är statsrådet beredd att vidta för att motverka privatisering av socialförsäkringarna?
4. Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att de genomgripande förändringarna av socialförsäkringssystemet inte kommer att genomföras utan demokratisk förankring?

Låt mig först säga att det bästa instrumentet för att utjämna orättvisor är att ge alla en chans att komma in på arbetsmarknaden. Detta gäller såväl män som kvinnor som för grupper med olika förutsättningar i övrigt.

Under den senaste tioårsperioden har de svenska sjuktalen varierat kraftigt över tid samtidigt som de har varierat på en hög nivå. Antalet långtidssjukskrivna har nått nivåer helt utan tidigare motsvarighet, sjuk-skrivningar som för alltför många personer har blivit en väg ut ur arbetslivet.

I september 2004 beslutade den dåvarande regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppgift att göra en genomgripande analys av socialförsäkringarna i ett brett perspektiv. Utredningen ska under utredningstiden ta fram material och information som underlag till en bred och folkbildande debatt om dagens och framtidens socialförsäkring och har av detta skäl löpande publicerat ett antal skrifter. Utredaren ska redovisa sin utredning den 1 november i år.

I direktivet, som den dåvarande regeringen beslutade om, anges bland annat att nästa steg i syfte att reformera sjukförsäkringen ska vara en parlamentarisk utredning. Företrädare för de partier som utgör den nuvarande regeringen föreslog dock redan då den särskilda utredaren tillsattes att man i stället omgående skulle tillsätta en parlamentarisk utredning med uppgift att lämna förslag till en reformerad sjukförsäkring.

Alliansregeringens mål är bland annat att Sverige ska bli ett land med full sysselsättning, eftersom arbete inte bara är individens främsta ekonomiska grundtrygghet utan också den ekonomiska grund varpå hela vårt samhälle vilar. Den trygghet som arbete ger måste emellertid kompletteras med ett långsiktigt, stabilt socialförsäkringssystem, inte minst nu när vi lever i en tid då den internationella konkurrensen blir allt hårdare för svenska företag och jobb och därmed leder till stora förändringar på arbetsmarknaden. Det är då alldeles särskilt angeläget att människor känner en trygghet i sin vardag och därför törs bejaka förändringar och utveckling.

Regeringen har nu i budgetpropositionen aviserat att det snarast möjligt ska tillsättas en parlamentarisk utredning angående en reformerad socialförsäkring.

En översyn och reformering av socialförsäkringssystemet är ett omfattande arbete som måste få ta den tid som behövs, eftersom ambitionen är att ett reformerat system måste utmärkas av både stabilitet och långsiktighet samt omfattas av flertalet. De viktiga och grundläggande frågor som LiseLotte Olsson ställer kommer givetvis att finnas med i det arbete som nu ligger framför mig och regeringen samt den parlamentariska utredning som ska arbeta med dessa frågor.

Herr talman! Jag vill tacka för svaret. Jag tänker börja den här interpellationsdebatten med en historiektion, då jag tror att det finns brister när det gäller insikten och kunskapen om varför vi har en socialförsäkring. Jag läser från Försäkringskassans hemsida på lättläst svenska:

Socialförsäkringen ska ge trygghet hela livet. Tryggheten är extra pengar när man behöver det. Det kan vara när man blir sjuk och man har eller får funktionshinder, när man blir förälder, när man blir för gammal för att arbeta eller går i pension.

Grunden till dagens försäkringskassa är föreningar – sjukhjälpkassor hette det då – som startades för att kunna hjälpa till när man blev sjuk och inte kunde arbeta och få lön. År 1913 gick staten in och gav dessa föreningar pengar. Namnet blev då sjukkassor. År 1955 startade den första försäkringskassan. Samtidigt kom lagen om allmän sjukförsäkring. Sedan dess har systemet byggts ut. I dag innefattar det 44 ärendeslag.

Nu vill högerregeringen slå sönder en av grundvalarna för människornas trygghet, kunskapen och känslan att veta att mitt liv och min ekonomi inte rasar ihop om jag har otur att bli sjuk. Den generella och solidariska välfärdsmodellen attackeras just nu från höger. Åsikter som att Sverige har väldigt höga kostnader för den sociala välfärden, att sjukförsäkringen överutnyttjas och att svenska folket fuskar hej vilt sprids som sanningar. De sjukskrivna jagas och ifrågasätts.

I mitt hemlän Västerbotten leder vi ligan när det gäller att sänka sjuktalet. Statistik från augusti visar att Västerbotten nått 81 % av målet. Snittet i Sverige i övrigt är 65 % ungefär. Samtidigt som Västerbotten leder sjukalet ligan beviljas färre sjuk- och aktivitetsersättningar än i övriga riket. Samtidigt som det sker vittnar fackföreningar, insändare och folk som ringer om att människor har nekats sjuklön och inte vet hur de ska få pengar till hyran.

I stället för att se och erkänna att det finns ett systemfel – människor, kanske främst kvinnor slits ut i allt trängre organisationer – har pendeln svängt. Nu ser man det som den enskildes ansvar och förskyllan om hon eller han blir sjukskriven.

Angreppet mot sjukförsäkringen sker från flera fronter. Det handlar om jakt och ifrågasättande av de sjuka. Ett exempel från budgeten är att ni föreslår att arbetsgivaren ska ha rätt att begära sjukintyg från första dagen. Det i sig är ett förslag som jag inte tror att de arbetstygda vårdcentralerna gör vågen för precis.

Det handlar också om en urholkning av inkomstbortfallsprincipen. Redan i dag är det många som inte får de tänkta 80 procenten av lönen. Med en sänkning av taket blir det ännu fler. Det är en försämring som drabbar människor med låga löner och medellöner, undersköterskor och lärare, för att nämna några. Samtidigt som taket sänks ändrar ni i bestämmelserna och beräkningsgrunden, vilket i praktiken också innebär en sänkning av sjukersättningen.

Ni öppnar för olika speciallösningar för försäkringstagare. Ni har börjat med privatiseringen av trafikförsäkringen. Vad kommer närmast? Är det sjukkostnaden för rökare?

Om man slår ihop era förslag är det tydligt att ni inom högeralliansen öppnar för privata försäkringslösningar. När jag som individ inte känner mig trygg och vet att jag klarar av att behålla min ekonomiska standard trots oturen att bli utsliten på jobbet väcks tanken att jag nog måste skaffa mig en privat försäkring.

Anf. 89 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag skulle vilja klarlägga ett par saker. När det gäller arbetslinjen så värnar vi den. Det gör vi för att vi värnar människorna, inte systemen. I dag finns det i vårt sjukförsäkringssystem många människor som har blivit ditförda för att vi har misslyckande och brister i samhället i övrigt. Sjukvården fungerar inte. Köerna är långa. Rehabilitering finns nästan inte att få tag på. Vi ser att det är svårt att få jobb. Det största utanförskapet i dag är alla arbetslösa.

Om vi tittar på dem som befinner sig i detta system vet jag att det finns folk som faktiskt skulle vilja ha hjälp att få ett arbete, men det har inte gått att få med den tidigare regeringens politik. Därför har de fått komma in i sjukförsäkringen. Jag vet att de gått länge innan de fått vård och behandling. Därför har förtidspension eller sjukersättning varit den enda lösningen.

Det finns i dag en dörr in i sjukförsäkringen för många som behöver det på grund av sjukdom eller arbetsskada, och det är för dem som vi ska ha ett hållbart och tryggt försäkringssystem så att de hela tiden ska kunna lita på systemet. Men för dem som befinner sig där av andra anledningar, som fortfarande har en arbetsförmåga kvar, eller som velat ha hjälp att komma ut genom den dörren, har dörren nästan gått i baklås.

Det är i dag väldigt få, färre än 1 %, av dem som har förtidspension som kommer tillbaka ut i arbetslivet. Dem vill vi hjälpa. Vi vill hjälpa genom att stärka människorna i systemen. Om det inte är nödvändigt ska man inte behöva gå in i sjukförsäkringssystemet. Vi ska i stället se till att de får vård i tid genom en vårdgaranti och att de får arbete. Vi ska underlätta för arbetsgivaren att vilja och våga anställa genom att vi tar bort medfinansieringen samt arbetsgivaravgiften för dem som stått länge utanför arbetsmarknaden. Vi ser till att stödja och hjälpa dem.

Det handlar om att rädda systemet, att värna systemet, att se till att det finns tillräckligt mycket så att vi kan erbjuda hjälp för de personer som verkligen behöver det. För dem som däremot inte behöver eller vill ha det ska vi ha andra åtgärder, vilket alliansregeringen lagt fram åtskillda förslag om. Det tror jag inte att interpellanten kunnat missa.

När det gäller fusk vill jag bara ge en kort kommentar om det. Det är ju inte vi som säger att det finns ett överutnyttjande av socialförsäkringarna. Det är faktiskt Försäkringskassan som säger det, och till skillnad från interpellanten litar jag på Försäkringskassans undersökningar där de skriver att Försäkringskassan utifrån de slumpmässiga kontroller som sedan juli 2005 gjorts skattat att det kan ha betalats ut omkring 1 miljard kronor för mycket under 2005 på grund av fusk – eller överutnyttjande, som jag väljer att säga. Det är just de personerna, de som har en arbetsförmåga kvar, som vi ska stödja och hjälpa så att de inte går in i systemet. Då får vi också bättre möjligheter att hjälpa dem som faktiskt behöver det.

Anf. 90 LISELOTTE OLSSON (v):

Herr talman! Som vänsterpartist är jag förstås väldigt kritisk till regeringens förslag i budgeten, och jag är även kritisk till statsrådets sätt att beskriva verkligheten. Självklart ska vi ha dörren kvar, men jag upplever det som att det redan tidigare – och ännu tydligare med deras politik – nästan bara finns en glipa i den dörren och att det är mycket svårt att ta sig in genom den. Det är där problemet ligger. Det handlar alltså inte om att det är svårt att ta sig ut, vilket är regeringens version av det hela, och jag tycker inte att det interpellationssvar som jag tidigare fick av statsrådet varit speciellt klargörande.

Självklart är det bäst att människor arbetar, och även Vänsterpartiet vill skapa fler arbeten. Men jag förstår inte hur sänkta tak och ersättningsnivåer i sig skapar fler jobb och underlättar för sjuka människor att gå tillbaka till arbetet. Nej, jag tror att det bakom de orden finns en hemlig agenda där man vill visa att genom att sänka ersättningarna vid sjukdom ska man tvinga sjuka tillbaka till arbetet. Det kan vara förödande på sikt. Jag tror att vi, om vi helt och hållet tog bort en del av de korttids-sjukskrivningar som vi har i dag, skulle få ännu längre långtidssjukskrivningar. Genom att misstänktliggöra de sjuka, och hela sjukförsäkringssystemet, öppnar ni för en systemförändring. Det är där min huvudkritik ligger.

Våra trygghetssystem har byggts upp under lång tid, och de har varit redskap för att kunna utjämna klass- och könsskillnader och fördela resurser över hela livet. De ekonomiska offentliga trygghetssystemen ska komma alla invånare till del som en rättighet. Vi har inte nått ända fram. Det vill jag inte säga att vi gjort i Sverige, men vi har varit en bra bit på väg, bland annat genom de borttagna och höjda taken – de som ni vill sänka.

Det finns forskare som menar att Sverige genom de generella inkomstrelaterade socialförsäkringarna och den individuella inkomstbeskattning som vi har stimulerar till arbete. Fattighedsfällorna undviks och det lönar sig för kvinnor och låginkomsttagare att arbeta. Jag menar och tror att vi riskerar att med era förslag slå sönder de grundprinciper som vi trots allt verkar vara överens om. Jag tror att ni genom era förslag gör människor mer otrygga och ökar den ekonomiska stress som många redan i dag befinner sig i. Det i sin tur kommer att öka sjuktalen – tyvärr.

Anf. 91 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Först till frågan om den parlamentariska utredning som ska komma och som interpellanten värnar om. När vi satt i opposition ville vi att det skulle bli en parlamentarisk utredning från början, men det sade Vänstern nej till, vilket är lite märkligt. Därför tycker vi att det är väldigt bra om ni nu ansluter er till detta. Vi ville ha en parlamentarisk utredning men fick inte igenom det i denna riksdag. I så fall hade ni för lite inflytande över den regering som ni under många år samarbetade med. Jag beklagar om ni hade så lite inflytande. Vi hade kanske kunnat komma en ännu längre bit på vägen.

Anna Hedborgs utredning som nu ska presenteras, inte den 1 men väl den 9 december för den har senarelagts, ser jag med spänning fram emot. Den har den föregående regeringen skrivit direktiv till. Jag stöder absolut de direktiven och ser alltså med spänning fram emot vad som ska presen-

Prot. 2006/07:14

24 oktober

Svar på
interpellationer

ter. Det är emellertid ett underlag och en analys som ska ingå i den nya parlamentariska utredningen där vi kommer att titta på alla dessa svårigheter, hinder och möjligheter.

För mig handlar det inte om att värna system. För mig handlar det om att värna människor, särskilt dem som behöver det allra mest. Det är för deras skull vi ska se till att vi får ett tryggt och hållbart system som hjälper dem också på sikt.

Vi kan i dagens DN läsa en artikel skriven av Curt Malmberg. Jag tycker att det är en mycket välskriven och viktig artikel där han just pekar på alla de problem som i dag finns för många människor. I dag är det ju så att man väntar på en åtgärd, och sedan väntar man på en ytterligare åtgärd, och sedan på ytterligare en och sedan har det gått ett år. Vi måste självklart se till att sjukskrivningsprocessen snabbas upp. Vi gör nu en mängd bra och smarta saker samtidigt för den som lider av ohälsa eller har en skada för att se till att han eller hon inte går så länge att förtidspensionen blir bestående.

Riksrevisionen har skrivit en rapport som heter *Förtidspension utan återvändo*. Det är den verklighet som funnits de senaste åren när bland annat Vänsterpartiet varit medansvarigt i regeringen. Förtidspension utan återvändo, skriver Riksrevisionen. Det vill vi ändra på. Vi vill ge dem som kan och orkar en möjlighet att få komma ut på arbetsmarknaden. Vi vill underlätta för arbetsgivarna så att de kan anställa.

Det är ju omtänksamt av höginkomsttagarna att kritisera vårt borttagande av taket i sjukförsäkringen, men vi gör det för att vi i stället vill lägga de pengarna på skattesänkningar för dem som har låga inkomster. Det är en prioritering som vi gjort och som jag är stolt över.

Alltså: Hjälp och stöd till de människor som behöver det för att få ett arbete samt vård och omsorg så att de kanske inte behöver gå in i sjukförsäkringssystemet. För dem som inte kan och inte orkar arbeta ska vi däremot ha ett hållbart och tryggt sjukförsäkringssystem, och jag hoppas att vi kommer att bli så överens över blockgränserna som det över huvud taget är möjligt. Det tycker jag att de personerna är värda.

Anf. 92 LISELOTTE OLSSON (v):

Herr talman! Självklart är de värda det, och att vi ska ha ett hållbart och tryggt system ställer jag förstås upp på. Sedan tror jag inte att vi menar riktigt samma sak när det gäller hur systemet ska vara utformat. Och jag håller med – också jag beklagar att vi hade för lite att säga till om i den förra regeringen. Vi sade dock inte nej. Det vi sade nej till var de direktiv som ligger till grund för Anna Hedborgs utredning.

Att det finns mycket fel i dagens system är helt klart. Ett av de stora felen är att många hamnar mellan stolarna, precis som du säger. De åker från den ena åtgärden till den andra, och ingen tar riktigt ansvaret. Det måste vi hjälpas åt att lösa, absolut.

Att sänka taken handlar inte bara om höginkomsttagare, även om man kanske vill framställa det så. Det handlar om människor i normala inkomstlägen. Som jag sade tidigare handlar det exempelvis om en lärarlön, en undersköterskelön, en förskollärarlön. Det är de som kommer att drabbas av de sänkta taken.

Jag tycker att det är mycket positivt att ni vill fortsätta att ha den utredning som tillsatts parlamentariskt. Det vill vi vara med på, och jag

hoppas att vi får vara med och diskutera det fortsatta framtida socialförsäkringssystemet. Det som jag däremot är orolig för är att både socialförsäkringsministern och Curt Malmborg i den nämnda artikeln öppnar upp för ett nytt försäkringssystem baserat på samma principer som pensions-systemet. Det vill vi i Vänsterpartiet inte ha.

Vi kan nog vara överens om att vi måste se över situationen att så många människor är sjukskrivna i dag och att de är det under så lång tid, vilket är förödande. Men jag menar att vi måste börja i andra änden och se på vad det är i arbetslivet och i livet i stort som gör människor sjuka. Vänsterpartiet har några förslag till lösningar. Det är förslag som innebär satsningar på välfärd i stället för nedskärningar.

Ett av förslagen är förkortad arbetsdag. Jag tror att det skulle leda till färre sjukskrivningar. Vi vill också ta bort karensdagen. Har man råd och möjlighet att vara hemma den dag man känner att man håller på att bli sjuk kanske man längre fram inte behöver vara långtidssjukskriven.

Slutligen och sammanfattningsvis vill jag stryka under att Vänsterpartiet motsätter sig privata försäkringslösningar. Vi kommer att slåss för en allmän, generell och generös socialförsäkring. Vänsterpartiet värnar om en gemensam och solidarisk sektor grundad på principen av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov.

Anf. 93 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag ser med spänning fram emot ett arbete i denna parlamentariska utredning där vi på något sätt måste samordnas för att hitta en bra lösning som ger ett tryggt system. Då hoppas jag också att vi är överens om att se till att de som mer eller mindre ofrivilligt har hamnat i en situation av förtidspension också får ett batteri av åtgärder som kan hjälpa dem ut ur denna situation – det handlar om att kunna få ett bättre arbete och om medfinansieringsansvaret, som jag hoppas att ni inte röstade nej till, så att även de med vissa problem kan få komma in på arbetsmarknaden. Där måste vi göra massiva insatser av olika slag för att hjälpa och stödja.

LiseLotte Olsson talade om privata försäkringar. Den trafikförsäkring som hon nämnde är ingen privat försäkring. Den är en offentlig försäkring som innefattar alla.

Även när det gäller Finsam, finansiell samordning, tycker jag att vi ska hjälpas åt så att det kommer att användas ute i kommunerna. Det finns i dag ett antal kommuner som inte använder denna möjlighet som ska motverka att folk ramlar mellan stolarna. Allianspartierna har talat mycket om detta. Vi kämpade för detta här i kammaren i tio år – från det att Socialdemokraterna lade ned det tills det blir permanentat igen. Låt oss kämpa för Finsam och Socsam för att samordna insatserna i stället för att ha en mängd penningpåsar som personerna ska bollas mellan.

När det gäller alliansens budget och fördelningstalen kan vi klart konstatera att det inte blir någon snedfördelning eller något större glapp. Tvärtom. Vi utjämnar skillnaderna genom att vi ger låginkomsttagarna en större skattesänkning, och vi sänker taket för höginkomsttagarna.

Välkommen in i debatten! Jag ser fram emot att fortsätta diskutera den här frågan.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Svar på
interpellationer

18 § Svar på interpellation 2006/07:9 om högre mål i äldreomsorgen

Anf. 94 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Det är roligt att få vara i denna vackra kammare även om den är lite tom så här dags.

Eva Olofsson har frågat mig om jag kommer att vidta några åtgärder för att undvika att miniminivåer blir maximinivåer vid genomförandet av den värdighetsgaranti för äldreomsorgen som aviserades i regeringsförklaringen.

Låt mig börja med att säga att det är glädjande att det finns ett så stort intresse för frågor som rör kvaliteten i äldreomsorgen att det redan kommer interpellationer från riksdagen. Jag vill också lugna Eva Olofsson genom att försäkra henne om att regeringen inte har för avsikt att sänka ambitionsnivån i äldreomsorgen. Det är snarare tvärtom – med stöd av de medel som avsatts höjer vi ambitionsnivån.

Regeringen har i den budget som just lagts på riksdagens bord föreslagit en kraftig ökning av satsningarna på äldreomsorgen de kommande åren. Redan nästa år ökas de statliga anslagen för kvalitetsförbättrande åtgärder i äldreomsorgen med nära 2 miljarder kronor. Satsningar på fler äldreboenden, fler läkare i äldreomsorgen, en utveckling av demensvården och förbättringar i det sociala omhändertagandet är exempel på åtgärder som leder till en värdigare vård och omsorg inom områden som i dag uppvisar brister.

Många äldre är oroliga för att de eller deras närstående, när den dagen kommer, inte ska få den vård och omsorg som de har rätt till. Denna otrygghet har många negativa effekter både för den enskilda individen, personalen inom omsorgen och för samhället i stort.

Äldreomsorgen måste bedrivas på ett sätt som visar respekt för människovärdet. Att få komma ut i friska luften eller att få hjälp med en grundläggande personlig hygien måste vara en självklarhet. Inom all äldreomsorg behövs enkla riktlinjer som redovisar för den vårdbehövande, anhöriga och för personalen vad som ska gälla. Värdighetsgarantin ska vara en försäkran om att god vård och omsorg ges – även när man inte längre kan föra sin egen talan. Många kommuner har redan infört olika typer av riktlinjer och garantier och det är viktigt att i det fortsatta arbetet titta närmare på dessa och lära av alla de goda exempel som finns.

Det är naturligtvis viktigt att en värdighetsgaranti fungerar som en hävstång för kvalitetsarbete och leder till konkreta förbättringar ute i verksamheterna. Regeringen kommer att se över utformningen av en värdighetsgaranti som gör det klart och tydligt för medborgarna vad de kan förvänta sig samtidigt som den kan följas upp och driver på kvalitetsarbetet.

Regeringen har helt nyligen tillträtt och som en första åtgärd lagt en budget som bland annat innehåller en mycket tydlig satsning på äldreomsorgen. Vi går nu vidare med prioriteringar och kommer inom kort att ytterligare precisera och konkretisera hur arbetet med att stödja verksamheterna att förbättra kvaliteten i äldreomsorgen ska genomföras. Hur en värdighetsgaranti ska se ut i detalj ber jag därför att få återkomma till i ett senare skede.

Anf. 95 EVA OLOFSSON (v):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för svaret. Jag kan garantera folkhälsominister Maria Larsson att hon många fler gånger kommer att få glädjas åt att få debattera äldreomsorg med oss i Vänsterpartiet. Vi tycker att detta är en viktig fråga. Det handlar om att alla ska kunna åldras i trygghet och ha inflytande över de insatser som görs för dem, oavsett om de är kvinnor eller män, om de är födda i Sverige eller i annat land eller om de har mycket eller lite pengar att röra sig med.

Vi i Vänsterpartiet har i många år slagits för en bättre kvalitet inom äldreomsorgen. Det gäller äldres säkerhet och självbestämmande, stödet till anhöriga och personalens möjligheter att utvecklas för att kunna ge en bättre äldreomsorg.

Vi var väldigt stolta och glada när vi tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet arbetade fram den nationella utvecklingsplanen för äldreomsorgen, som antogs av riksdagen i maj. När jag jämför detta med den budget som alliansen har lagt fram kan jag konstatera att det är mycket som påminner om de satsningarna. Det är mycket i Maria Larssons ambitioner som liknar de rejäla satsningar som Vänstern ihop med Socialdemokraterna och Miljöpartiet ville fortsätta göra i den nationella handlingsplanen. Vi i våra tre partier började redan i år med en satsning om 600 miljoner som skulle gå till de mest sjuka äldre.

Men det finns också olikheter mellan satsningarna. Till exempel säger vi nej till de 300 miljonerna för att stimulera privatiseringar under benämningen fritt val. Vi ser inte äldre som kunder på en marknad. Däremot vill vi att äldre ska kunna bestämma själva över ett antal hemtjänsttimmar och ha ökat inflytande över vardagslivet på äldreboenden. Vi är också oroliga för hur den så kallade värdighetsgarantin kan komma att styra. Den är ett gammalt kd-krav. Maria Larsson säger att hon vill återkomma om hur den i detalj ska se ut, och det tror jag är klokt. Även om kd i sin motion med anledning av den nationella handlingsplanen säger att värdighetsgarantin kan införas omedelbart och att den bör innehålla 16 relativt enkla punkter tror jag att det finns mycket att fundera över.

Det är mycket lätt att miniminivåer eller normer i garantier faktiskt blir ett tak och att man sedan säger att man har uppnått det man vill.

Det blir också väldigt lätt att frågor som inte finns med blir bortprioriterade. Det kan sällan vara, och är inte, heltäckande. Det blir också väldigt gärna en norm. Det innebär risker, speciellt om man inte har ett riktigt bra kvalitets- och personalarbete. Man förutsätter att den äldre vill ha just dessa insatser och prioriterar dem som finns med i garantin i stället för att se till den äldres egna önskemål.

Jag skulle vilja ställa några frågor till dig. En garanti ses som en sorts försäkring. Uppfylls den inte ska jag få någon compensation. Hur ser ni på garantin? Hur ska man undvika att det blir en norm som blir ett golv i stället för tak? Hur ska man undvika att det begränsar i stället för ökar de äldres möjligheter att få individuella insatser efter vad de själva vill?

Anf. 96 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag till tacka för interpellationsdebatten så här långt. Jag ser fram emot att få diskutera äldreomsorg många gånger i den här kammaren. Det finns anledning till det, inte minst utifrån det läge som vi nu befinner oss i. Sju av tio svenskar säger att de känner oro för att bli

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Svar på
interpellationer

gamla i det här landet. Det har vi fått ta över efter tolv år av socialdemokratiskt styre med hjälp av Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi får alltför äldre. Vi kan se tydligt att den demografiska kurvan pekar uppåt. Att de säger att de känner sig oroliga har vi tagit på största allvar. Vi har tydligt identifierat de brister som finns. Det har lagts ned 15 000 platser inom äldreomsorgen de senaste fyra åren.

Socialstyrelsen rapporterar om brister i handläggning och dokumentation av ärenden. Socialstyrelsen dokumenterar svårigheterna att få till stånd de sociala aktiviteterna och det sociala innehållet. Personalkontinuiteten i hemtjänsten är inte väl fungerande i många kommuner. Det sker en förskjutning från omsorg till bara vård. I det läget känner vi ett väldigt stort ansvar att sätta en agenda som kan skapa tilltro hos de äldre inför framtiden.

Därför är satsningen på 1,9 miljarder så oerhört viktig. För de pengarna avser vi att kunna börja bygga upp det som har raserats nu under så lång tid och börja bygga ut de särskilda platserna inom äldreomsorgen. Vi ska komma tillbaka till en nivå där människor kan få en plats när de behöver den, inte när det finns en plats tillgänglig. Där är vi näst intill i dag.

Vi har tillsammans bland alla regeringspartierna haft en rad förslag i opposition för att förbättra äldreomsorgen. Vi blev naturligtvis både glada och smickrade när många av de förslagen lyftes in i den nationella handlingsplanen. Där fanns de demensutredningar som vi hade krävt länge. Där fanns ökad läkarmedverkan i boendena och också i hemmen. Där fanns ett ökat antal läkemedelsgenomgångar. Där fanns kravet på att också öka det sociala innehållet.

Det är glädjande att få igenom sin politik i opposition. Därför finns det ingen anledning att byta ut den. Tvärtom vill vi intensifiera det arbetet. Vi välkomnar alla som vill vara med och hjälpa till i det arbetet.

När det gäller reformen för fritt val kommer den att förberedas nästa år för att kunna sjösättas år 2008. Det är just det som Eva Olofsson efterlyste. Det är en möjlighet för de äldre att få ett ökat inflytande.

Jag vet inte hur många studiebesök som Eva Olofsson har gjort hos gamla som har hemtjänst och som bor på särskilda boenden. Kanske är det lika många som jag. Kanske har hon mött lika många äldre som jag som är förtvivlade över sin situation, till exempel när det gäller hemtjänsten.

Jag kan bara ta en av de otaliga berättelser som jag hört. Det är en kvinna som berättade att hon under tre månader hade haft besök av inte mindre än 32 olika personer från hemtjänsten. Hon sade: Jag har blivit guide i mitt eget hem. Jag kan inte veta vem som kommer på morgonen för att hjälpa mig att duscha. Jag känner bara en stor vanmakt och oro.

Hon skulle behöva kunna välja vem som skulle utföra hemtjänsten. Om det fanns fler alternativ att välja på kunde hon också välja ett alternativ där man kanske bara har fyra olika personer för att bemanna hemtjänsten hemma hos henne.

Det kan också gälla en kvinna som har en annan etnisk bakgrund, som tappar svenskan och som bara kommer ihåg sitt modersmål. Hon skulle kunna välja att få hemtjänsten utförd på sitt modersmål. Det vill Eva Olofsson förmena dessa människor genom att säga att vi inte ska ha möjligheten att kunna välja.

Det är vad vi vill åstadkomma med reformen för fritt val. Jag ska återkomma till diskussionen om miniminivå i mitt nästa inlägg.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Anf. 97 EVA OLOFSSON (v):

Herr talman! Jag kan lugna Maria Larsson med att jag har varit ansvarigt kommunalråd för äldreomsorgen i Göteborg i åtta år. Jag har besökt äldreomsorgen på en massa platser i Göteborgs stad, och dessutom har jag jobbat i äldreomsorgen i 18 år. Den är mig icke främmande. Jag har sett hur äldreomsorgen har utvecklats sedan mitten av 70-talet.

Det som stör mig lite är att du tar just exemplet på någon som har haft 32 vårdare. Det förekommer, och det är en brist ihop med flera andra brister. Men det är inte det normala arbetet i äldreomsorgen.

Det var ofta så ni jobbade när ni var i opposition, och som jag inte vill jobba i opposition. Man tar exempel där det fungerar extremt dåligt. Dem ska man lyfta fram och rätta till. Men man kan inte döma hela äldreomsorgen efter dem.

Du talade här mycket om att ni fick igenom er politik när ni var i opposition. Det var nog inte för att vi köpte er oppositionspolitik. Det är nog för att det i ett antal frågor finns ganska lika synsätt och intressen.

När det till exempel gäller nationella handlingsplanen var vi helt inne på att det nu har gått för långt. Det har blivit för få äldreboendeplatser. Det har blivit för tuffa bostadsbedömningar. Äldre känner oro, och de får vänta för länge.

Därför låg det i den nationella handlingsplanen att bygga ut fler äldreboendeplatser men också mellanformer. Det är seniorboende som inte bara är dyra bostadsrätter utan även hyresrätter. Det lär nu bli svårare att bygga seniorboende som hyresrätter med den bostadspolitik som har dragits i gång av alliansen.

Skillnaden ligger egentligen på några punkter. Vi i Vänsterpartiet har länge slagits för mer resurser till kommunerna. Men den stora skillnaden ligger i frågan om privatisering.

Man vill gärna göra äldres möjligheter att påverka sina insatser till att de ska välja mellan olika utförare. Det tycker jag många gånger är en falsk valfrihet. I stället handlar det om att kunna påverka på det äldreboende jag är. Jag vill inte gärna flytta på mig från ett äldreboende jag kommit in på om det är dåligt.

I stället vill jag på äldreboendet kunna få påverka insatserna när jag ska äta, vad jag får för mat och när jag går upp. Jag vill ha personal som kan se till att jag kan fortsätta med mina intressen och hålla kontakt med människor som är viktiga för mig.

Det handlar inte om att privatisera. Det handlar om att bygga in ett system i äldreomsorgen där jag som äldre kan påverka. Det handlar om att bygga in ett system i hemtjänsten där jag kan påverka ett visst antal hemtjänststimmar utifrån det jag själv vill ha utfört. Det är inte säkert att jag kan göra det om jag råkar ha valt en viss utförare.

Jag skulle vilja ställa några frågor till dig. Jag har tittat lite på förslagen till garantier i kd:s motion. Det fanns inte med något i de garantierna om att äldre med annat språk, som är många i Göteborg, skulle få ha rätt till äldreomsorg på sitt eget språk.

Svar på
interpellationer

Om man vill vara lite lustig kan man säga att människor skulle få en garanti för att komma upp på morgonen men inte för att få välja själva när de vill lägga sig på kvällen. Det tycker jag visar lite på svårigheterna.

Om man inte ska detaljreglera, vilket jag tror blir väldigt fel, kommer garantierna aldrig att kunna bli heltäckande. I stället riskerar garantierna att bli stela. Man prioriterar bort vissa områden. Det kanske blir alldeles för detaljreglerat.

Det är en del jobb som behöver göras i basen. Personalen ska jobba med hur man ska få en bra omsorg. Den ska själv vara med och bryta ned mål och jobba fram riktlinjer. Det är då det blir riktigt bra. Det riskerar snarare att bli sämre med den här formen av politik med värdighetsgaranti.

Du har heller inte svarat på frågan: Vad är en garanti? Vad händer om garantin inte fungerar? Vad är det då ni vill ska hända?

Anf. 98 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Det är intressant och bra att Eva Olofsson bekräftar att det finns brister i äldreomsorgen, att det finns revor i välfärden. Det är det som vi nu vill rätta till så långt det bara är möjligt. Jag är också glad att höra att det finns en gemensam syn att det arbetet behöver göras. Vi behöver hjälpas åt för att tänka så mycket gott och utvecklingsbart som möjligt.

Självfallet är det viktigt att kunna ha inflytande i sitt boende och i valet av hur hemtjänsten ska kunna användas. Det är inte så att de äldre inte förmår fatta egna beslut. Skillnaden mellan mig och Eva Olofsson är möjligtvis att jag tilltror människor som har blivit äldre när det gäller att de ska kunna välja och att de ska ha rätten att välja bort. Man måste inte välja, men det ska finnas något att välja på. Det möjliggör att man väljer bort det som man inte tycker fungerar. Den möjligheten finns inte för de äldre i dag.

De är inte så få – de som har haft så många olika personer från hemtjänsten i sitt hem. De vittnar alla om att det inte är väl fungerande. Det är skäl nog att försöka förbättra, och det här är *ett* sätt att försöka förbättra.

Jag går nu över till att tala om värdighetsgarantin. Först och främst ska den vara kommunal. Det är kommunerna som inför värdighetsgarantin. Jag tror att vi som politiker många gånger är alldeles för ottydliga i våra besked till brukarna. Vad är det de kan räkna med när de får del av en tjänst? Vad är det de kan räkna med att få ut? Vi tycker att vi som politiker har en uppgift i att vara tydliga när det gäller vad innehållet ska vara i vården. Det handlar om att lyfta upp de mjuka omsorgsfrågorna till att bli något mätbart kvalitetsmässigt.

Över huvud taget utvärderas den kommunala verksamheten alltför lite. Den mäts för lite. Vi vet för lite om den och vi har för lite kunskap. Det gäller inte minst det som är mjukvaran. Vi menar att genom att våga vara tydlig och konkret sätta upp vad vården ska innehålla skapar man en hjälp, naturligtvis för brukaren men också för de anhöriga, när det gäller att veta vad man kan räkna med. Det är en hjälp för professionen att kunna prioritera i vardagen och det är en hjälp för oss politiker att se vad det är vi får ut av de satsade skattepengarna, som jag känner ett stort ansvar för att förvalta på ett bra sätt.

Det är nödvändigt, tror jag, att vi i dag skriver mycket tydligare vad vårderna ska innehålla med tanke på att vi har fått så många revor blottade där det inte fungerar väl. Det har skapat den stora oron hos de äldre. När sju av tio i förvärvsarbetsande ålder är oroliga för sitt åldrande så måste vi som politiker börja bli mycket tydligare. Det här är egentligen det kanske allra viktigaste att komma till rätta med och att få bättre funktion i – att veta att man får ett värdigt bemötande oavsett vilken livssituation man befinner sig i.

I en av de kristdemokratiskt styrda kommunerna, nämligen Markaryds kommun, har man tillämpat det här med garantier av olika slag. Det gäller inte bara inom äldreomsorgen utan också till exempel när det gäller bygglov och så vidare. Där har man i vissa fall också infört någon form av kompensation gentemot brukaren om man inte uppfyller garantin. Det är en möjlig väg att gå. Vi ska som sagt återkomma till det definitiva och konkreta innehållet i både utseende och utformning. Men det här är någonting som har funnits med i tänkandet. Om vi landar där – det ska vi ha en diskussion och ett samtal om innan vi är färdiga. Där ska vi återkomma.

Den intressanta frågan är: Skulle då en värdighetsgaranti göra skillnad? Det ska jag berätta om i mitt nästa inlägg.

Anf. 99 EVA OLOFSSON (v):

Herr talman! Jag har ingen negativ synpunkt på att vissa kommuner jobbar med värdighetsgarantier och provar att utforma sådana lokalt på det sätt som man vill ha dem. Men vad jag förstår är det en annan värdighetsgaranti som man vill införa, och det tycker jag är synd. I min hemstad Göteborg är det till exempel vi själva som plockar fram det här i dialog med pensionärsorganisationerna, med de äldre och med personalen.

Vi pratade om att det finns för mycket olika personal och om bristen på personalkontinuitet. Det gäller att förbättra situationen för personalen. Det vore roligt att veta vad kd, alliansen och du som äldreminister vill göra för att det ska bli en bättre arbetsmiljö. Ni har sagt nej till rätten till heltid. Det finns mycket deltider inom äldreomsorgen. Vad vill ni göra med den alltför låga lön i relation till ansvaret i jobbet som finns? I Göteborg har vi jobbat i Vänstern, Socialdemokraterna och Miljöpartiet med detta, och kvinnors löner har närmat sig mäns med 5 %. På grund av att vi har lagt mer pengar än i avtalen har man en tusenlapp mer i portmonnän när man jobbar i äldreomsorgen i Göteborg.

Men vi vill naturligtvis också titta på kvalitetsarbetet. Jag vet att det tillsattes en utredning med ett nationellt styrdokument med Kerstin Wigzell som ansvarig utredare för att just ge ett underlag när det gäller vilka värderingar vi ska ha och hur äldreomsorgen ska se ut. Det är en vägledning både för oss politiker och för personalen, de anhöriga och de äldre själva. Tanken var också att detta skulle vara en vägledning som sedan skulle brytas ned lokalt. Man skulle själv sätta målen lokalt. Jag tror att det här är en modell som ger en mycket bättre äldreomsorg.

I Göteborg har vi jobbat mycket med Kompetensstegen och med genombrottsmetoden, där det är personalen själv som är med och genomför förbättringar, utvärderar och följer upp. Jag håller med dig om att vi måste göra det mycket mer. Men i Göteborg utvärderar också personalen

själv, följer upp och ser att det blir en bättre äldreomsorg. Då händer det någonting i verkligheten; då kan det bli riktigt bra.

Anf. 100 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Personalen är den viktigaste resursen inom äldreomsorgen – därom är vi fullständigt överens.

Jag skulle vilja återkomma till värdighetsgarantin. Gör den skillnad i den praktiska vardagen? Ja, den skulle göra en enorm skillnad. Funnes värdighetsgarantin på plats så skulle inte det ha hänt som jag möttes av i Huddinge kommun när jag var där på studiebesök. Där hade man gjort en lex Sara-anmälan därför att en person ur personalen stod ensam på äldreboendet en morgon med sju personer som alla behövde hjälp med både påklädning, tvättning och matning. Det var naturligtvis en omöjlighet. Hennes två kolleger som skulle ha varit där var bägge sjuka. Man hade i kommunen fattat beslut om att inte sätta in vikarier när någon var sjuk. Hade man haft en värdighetsgaranti där det hade stått att det ska finnas tillräckligt med personal för att få hjälp med mat och dryck så hade man inte kunnat fatta den typen av politiska beslut. Då hade inte heller det kunnat förekomma som det rapporterades om i Stockholms läns landstings kvalitetsrapport år 2005; man hade opererat in en peg på magen på en patient för näringsöverföring på uppmaning från det äldreboende som patienten skulle komma till. Det var ett villkor från äldreboendet, för man hade inte längre tid att mata fler.

Det här är bilder ur det Vård-Sverige som du har varit med och tagit ansvar för. Vi måste våga identifiera bristerna och vi måste våga säga att här finns en förbättringspotential. Jag är beredd att försöka medverka till att göra det bättre för att skapa den ökade tryggheten. Värdighetsgarantin är *ett* redskap. Även om Eva Olofsson inte tycker att det är någon bra idé så kan jag tala om att SKTF har gjort en förfrågan till sina medlemmar. Ett urval av enhetschefer inom äldreomsorgen, biståndsbedömare och biståndshandläggare säger sammantaget att en värdighetsgaranti skulle behövas. Det är många som bekräftar att det här är en riktig satsning. Det är de som finns ute i verksamheten som säger detta. De är positiva till idén. Därför ska vi samarbeta om det här för att få det så bra som möjligt när vi sjösätter det.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på interpellation 2006/07:14 om kompetensen på kommunikationsmyndigheterna

Anf. 101 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Peter Hultqvist har frågat mig om jag avser att prioritera ärendet med en eventuell förändrad organisation av de inspekterande myndigheterna inom kommunikationsområdet. Han har också frågat mig om jag i konsekvens med regeringspartiernas tidigare agerande kommer att driva frågan om en sammanslagning av de berörda myndigheterna.

Jag vill börja med att påminna om att riksdagen redan i november 2004 tillkännagav att dåvarande regeringen snarast skulle tillsätta en

utredning med uppdrag att utreda hur en gemensam trafikorganisation ska vara organiserad och belysa kopplingen mellan Statens haverikommissions verksamhet och trafikmyndigheternas egna olycksutredningar. En särskild utredare, Ingvar Åkesson, fick i oktober 2005 ett sådant uppdrag och ska lämna sitt betänkande senast den 31 december i år.

Jag hyser stort förtroende för att utredaren gör det han är ålagd att göra, det vill säga kartlägga den nuvarande trafikinspektionsorganisationen, väga för- och nackdelar med att slå ihop alla de fyra transportslagens inspektionsverksamhet i en organisation och därpå lämna förslag till eventuella förändringar. Jag anser att det vore illa om jag redan innan utredaren lämnat sitt betänkande skulle uttala mig i sak. Däremot vill jag understryka att oavsett vad utredaren kommer att föreslå så vill regeringen att svenska myndigheter ska präglas av transparens, effektivitet och sakkunskap.

Det stämmer, som Peter Hultqvist säger, att nuvarande Vägtrafikinspektionens arbete till största delen är nationellt, men det beror på att denna organisations uppdrag skiljer sig markant från andra trafikinspektionsmyndigheters. Om man ser till reglerna inom vägtrafiken i stort, så är de i högsta grad en följd av det internationella samarbetet inom Europeiska gemenskapen, FN:s ekonomiska kommission för Europa, WHO med mera. Sverige är beroende av ett väl fungerande transportsystem för sin import och export, och myndigheterna som föreskriver och utövar tillsyn över denna verksamhet måste vara på framkant i det internationella samarbetet. Frågan om en väl fungerande trafikinspektion, oavsett trafikslag, är alltså av prioritet för regeringen.

Jag vill sammanfattningsvis återkomma till riksdagen efter det att jag tagit del av utredarens betänkande och då med förslag till förbättrad eller förstärkt trafikinspektionsorganisation.

Anf. 102 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag vill först tacka statsrådet Åsa Torstensson för svaret. Jag vill också gratulera till utnämningen till infrastrukturminister.

Den viktigaste frågan är att långsiktigt säkra kompetensförsörjningen för kommunikationsinspektionerna. Förutsättningarna för detta är goda på de nuvarande lokaliseringssorterna. Visserligen berör inte utredarens uppdrag lokaliseringen, men det är ändå viktigt att nu notera sambandet. Kopplingen till Banverket och Vägverket i Borlänge och Luftfartsverket och Sjöfartsverket i Norrköping är avgörande för personal- och kompetensförsörjningen i framtiden. Oavsett hur utvecklingen blir är det viktigt att slå fast att nuvarande och bibehållen lokalisering är mycket viktig, inte bara för orterna utan också för verksamhetens kvalitet.

För Borlänges del vill jag också peka på att Högskolan Dalarna bedriver forsknings- och utbildningsverksamhet inom kommunikationsområdet. Vägtransportforskningsinstitutet har verksamhet i Borlänge. Även detta är viktigt för kompetensförsörjningen.

Jag vill betona vikten av att inte skapa regionalpolitisk oro i dessa frågor. För stora förändringar kan också leda till kompetensflykt, vilket vore mycket allvarligt.

Det som däremot är av stor vikt är att utredaren, och även regeringen, på allvar tar ställning till att både ekonomiskt och organisatoriskt skilja Vägverket och Vägtrafikinspektionen åt. Samma sak gäller för Sjöfarts-

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Svar på
interpellationer

verket och Sjöfartsinspektionen. Det skulle vara att flytta fram positionerna och utveckla verksamheten.

Jag skulle gärna vilja höra ministrernas principiella syn på en sådan process. Samtidigt vore det intressant att höra ministrernas syn på fastheten i de lokaliseringar som riktats till såväl Norrköping som Borlänge.

Anf. 103 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag har full förståelse för Peter Hultqvists egen erfarenhet och nära samarbete, på grund av det geografiska området, med ett antal myndigheter som blev involverade i den här översynen av utredningsmannen. Det har jag full respekt för.

Vad gäller etablering och eventuell effekt på myndigheternas framtida verksamhet förstår Peter Hultqvist mycket väl att det inte är någonting som jag går in på i det här läget. Jag förväntar mig att utredaren ringar in problematiken först och ser om det finns ett behov av en sammanslagning av inspektionens uppgifter och uppdrag. Låt oss avvakta vad utredaren kommer fram till innan vi gör några ställningstaganden.

Generellt skulle jag vilja säga att jag tycker att alla myndigheter ska kunna prövas och omprövas. Rent principiellt är jag för att vi har färre myndigheter i det här landet, men de myndigheter som vi ska ha ska vara effektiva, transparenta och innehålla sakkunskap som motsvarar deras uppgift.

Låt oss återkomma till det generella som Peter Hultqvist efterfrågar utifrån vad utredaren kommer fram till. Jag tror att vi ska ha respekt för det uppdrag som, om jag nu får upprepa detta, en tidigare riksdag och en tidigare regeringskonstellation har valt att ge utredaren.

Anf. 104 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Det parti jag företräder var i en minoritetssituation i den här frågan och fick uppdraget av riksdagen att genomföra den här utredningen, och det är den som nu pågår.

När det gäller frågan om fastheten i lokaliseringarna till Norrköping och Borlänge hade jag förväntat mig att du skulle kunna vara tydligare och säga att de ligger fast även om man skulle välja att ha en annan organisationsform. Det är ett mycket viktigt besked att få. Det har du en chans till att kommentera.

Sedan tycker jag att man ska fundera lite grann på ett annat intressant inslag. Det är att Vägtrafikinspektionen har en särställning i det här sammanhanget. Det gäller framför allt på säkerhetsområdet. Under 2005 avled 440 personer i vägtrafikolyckor. Det är en oacceptabel siffra som ligger långt ifrån den nollvision som presenterats. Jag vill understryka vikten av att säkerhetsfrågorna ordentligt belyses i utredningen. Det visar också vikten av att ha en stark, självständig och väl fungerande vägtrafikinspektion. Det vittnar om vikten av att utveckla Vägtrafikinspektionens speciella kompetens. Det är en mycket stor och viktig utmaning som jag gärna vill att man belyser väldigt starkt i utredningen.

Det ska bli spännande att ta del av utredarens förslag. Han ska väga för- och nackdelar när det gäller bland annat sammanslagningsfrågan. Men för min del vill jag redan nu peka på möjligheten att utveckla ett samarbete mellan myndigheterna. Det har myndigheterna själva tagit initiativ till. Det har formaliserats via ett särskilt regeringsuppdrag. Det

gäller sådant som kvalitetsledning, tillsynsmetoder, trafikmedicinska frågor, människa–trafik–organisation, certifiering och skydd mot kriminella handlingar. Det här är ett samarbete som man konstaterar gagnar samtliga myndigheter och kompetens.

Jag vill framhålla att exempelvis Vägtrafikinspektionen nu utökar sitt engagemang och vidgar samarbetet i kretsen utanför kommunikationsmyndigheterna. Man inleder ett formellt samarbete med Kärnkraftsinspektionen, Elsäkerhetsverket och Arbetsmiljöverket.

Även om jag har respekt för att Åsa Torstensson här i dag inte vill uttala en bestämd mening innan utredaren har lagt fram sitt förslag vill jag peka på att möjligheten att utveckla det här samarbetet är att föredra framför en sammanslagning. Då växer nyttoeffekterna fram på ett naturligt sätt, och detta med en sammanslagning blir inte ett självändamål. Jag tycker att det är viktigt att stödja den process som nu pågår inom myndigheterna. Det måste finnas en respekt för myndigheternas särart, att de ansvarar för skilda områden, att de har olika kompetenser och att regelverken skiljer sig åt.

Jag skulle vilja höra ministrernas principiella syn på det samarbete som nu pågår och om det är möjligt att utveckla det inom ramen för det rege- ringsbeslut som redan gäller. Mot bakgrund av Vägtrafikinspektionens speciella situation skulle det också vara intressant att höra ministrernas syn på Vägtrafikinspektionens möjlighet att spela en än mer aktiv roll i trafiksäkerhetsarbetet. Och utgå då ifrån att vi har en fri och självständig vägtrafikinspektion som kan koncentrera sig på den uppgiften!

Anf. 105 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag vill återkomma till utredarens uppdrag där det som Peter Hultqvist efterfrågar mycket tydligt ingår. Det handlar om att visa på arbetsformer som bättre än i dag bidrar till ökad säkerhet och bättre skydd i transportsektorn som helhet. Därtill ska han göra övervägandet vilken organisation som bäst och mest ändamålsenligt kan uppnå detta krav på hög säkerhet och skyddsnivå för alla trafikslag.

Utredaren *skall* redovisa kostnader för olika alternativ av organisationsformer och därtill beräkna vilka samverkans- eller samordningsvinster som man får av detta. Jag vet att det finns en samverkan i detta, men det är ju också en del av utredarens bedömning, det vill säga hur väl genomförd samverkan är och om man har effektiviserat och skapat samverkansformer som kan uppnå en bättre säkerhet och bättre skydd än det varit tidigare.

Låt oss alltså vänta på vad utredaren självständigt kan leverera. Jag utgår också från att utredaren i det sammanhanget gör överväganden av om det finns sådana särarter i vissa myndigheter som gör att man inte bör slå samman dem.

Vad gäller frågan om sammanslagning kontra samverkan får de naturligtvis olika resultat i slutändan. Med samverkan kan man alltid nå framgång till en viss punkt. Sedan kan det ju också övergå till tydligare och mer kostsam administration. Låt oss alltså få den samlade bedömningen.

Vad gäller lokaliseringsfrågan: Låt oss återkomma till detta. Vad är det nu utredaren lämnar ifrån sig? Vad är det för samverkan man fångar

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Svar på
interpellationer

upp, och vad är det han rekommenderar? Då får vi också ett resonemang om det blir några förändringsförslag kopplade till lokalisering.

Anf. 106 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! När man tidigare har diskuterat att slå ihop de här myndigheterna – det var det man drev, och det var det som var ingången när man ville ha den här utredningen – försökte man också ge bilden av att det här skulle gå att göra utan att man rubbade lokaliseringsfrågorna. Men det skapade ändå en oro på de här orterna: Här kan jobb försvinna.

Nu noterar jag att ministern inte ger mig klart besked ens en gång om det gamla resonemanget fortfarande gäller. Jag måste säga att jag blir lite orolig av den här debatten, och det gör att jag kommer att följa lokaliseringsfrågan väldigt noggrant.

Jag är glad åt att vi har fått avhandla den här frågan i kammaren i dag. Jag säger igen att jag har respekt för att du hänvisar till utredningen, men jag vill göra en markering och varna för att ta förhastade, ogenomtänkta beslut om en sammanslagning av trafikinspektionerna. Vi var många som uppfattade ingångsdebatten, då uppdraget gavs av riksdagen, som att här skulle man slå samman, och det var i stort sett ett självändamål. Man målade upp en bild av rationaliseringsvinster som jag inte tror existerar i praktiken.

Jag tycker också att man ska vara aktsam när det gäller att skapa regionalpolitisk oro, och man ska värdera den kompetens som finns vid berörda myndigheter så att man inte riskerar kompetensflykt. Jag vill varna för en sådan utveckling.

Jag hoppas att den här interpellationsdebatten gör att du också följer upp det här på ett mycket noggrant sätt och värderar den viktiga verksamhet som det här är på ett sådant sätt att vi till slut kan landa det här i bra beslut som värnar om myndigheternas kompetens och kvalitet, att vi får lokaliseringsfrågan löst på de här orterna och att vi inte skapar regionalpolitisk oro. Jag ser med spänning fram emot utredarens förslag.

Anf. 107 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag tycker att vi ska kunna vara överens om att lokalisering av myndigheter kan ske var som helst i landet. Det är inte ensidighet som ska gälla för lokalisering, utan den ska värderas utifrån var det fungerar bäst och var lokaliseringen kan få bäst effekt. Att generellt placera myndigheter i Stockholm tror jag att vi har lämnat.

Jag vet att Peter Hultqvist kommer att fortsätta vara engagerad i den här frågan, och Peter Hultqvist kommer eventuellt att få frågan tillbaka i sitt knä så småningom, beroende på vad utredaren kommer fram till. Om inget annat har vi några månader på oss att få veta vad utredaren kan leverera till oss. I slutet av året förväntar jag mig att jag får ett utredningsförslag från utredaren som levererar svar på de frågor som vi nu har diskuterat och som också Peter Hultqvist tänker på utifrån ett regionalpolitiskt perspektiv. Uppdraget är att hitta bästa och mest effektiva samordning och samverkan, och då är det en översyn och eventuell sammanslagning som vi vill ha svar på.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 108 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Pia Nilsson har i interpellationen ställt följande frågor till mig:

- Vilka åtgärder avser jag att vidta för att en för framtiden hållbar utbyggnad av spårkapaciteten genom Stockholm inte försenas?
- Vilka nya fakta kan jag presentera vad gäller ytspårslösningen över Riddarholmen som skulle göra detta till en bättre lösning?

Inledningsvis vill jag klargöra att interpellationsdebatten kommer att behandla *Citybanan* i Stockholm och inte *Citytunneln* i Malmö.

Jag delar helt Pia Nilssons uppfattning att frågan om hur den spårbundna kollektivtrafiken i Stockholm ska lösas har stor betydelse för hela landet. Dessvärre kan jag konstatera att denna fråga samt övriga trafiksatsningar i Stockholmsområdet under de senaste årtiondena har präglats av politisk splittring och uteblivna satsningar. En särskild förhandlingsorganisation med uppgift att föra samman Stockholms kommun, Stockholms läns landsting, Kommunförbundet i Stockholms län och berörda myndigheter till en samlad trafiklösning kommer därför att tillsättas inom kort.

Parallellt med detta kommer regeringen att låta snabbutreda och pröva om det finns alternativa lösningar till *Citybanan* som kan innebära kostnadsbesparingar. För att behålla handlingsfriheten bör emellertid Banverket tills vidare driva citybaneprojektet vidare med prövning i miljödomstolen, systemhandlingar och järnvägsplaner.

Tågtrafiken genom Stockholm är i dag drabbad av omfattande förseningar och störningar på grund av brister i kapaciteten. Dessa problem kräver en snabb lösning.

Efter genomförda utredningar på uppdrag av dåvarande regeringen beslutade Banverket år 2002 att gå vidare med *Citybanan* som lösning på dessa problem. Den tidigare regeringen gav i mars 2005 tillåtighet för projektet. Sedan dess har rapporterats om omfattande fördröjningar och förseningar. Kostnaden beräknas i dag uppgå till 13,7 miljarder kronor i stället för 7,5 miljarder kronor, som angavs 2003. I dag rapporteras om att *Citybanan* kan vara färdig för tågtrafik någon gång 2013–2016 i stället för 2011, som ursprungligen angavs.

Förutom dessa i dag kända komplikationer vet vi av erfarenhet från bland annat tunnelprojektet genom Hallandsås att ytterligare problem kan uppstå på vägen.

Sammantaget syftar regeringens insatser till att komplettera beslutsunderlaget utan att riskera att ytterligare försena en nödvändig utbyggnad av spårkapaciteten genom centrala Stockholm.

Anf. 109 PIA NILSSON (s):

Herr talman! Jag vill först tacka statsrådet för svaret och sedan be om ursäkt för den missvisande rubriken. Interpellationen gäller *Citybanan* i Stockholm och ingenting annat.

Att trafikproblemen i Stockholm påverkar hela landet och att problemen kräver snabba lösningar är vi båda överens om. 550 tåg trängs varje

*Svar på
interpellationer*

dygn på de två spår som i dag finns vid södra infarten till Stockholms central. Jag delar däremot inte statsrådets syn på hur problemen ska lösas, och jag ifrågasätter starkt påståendet om att regeringens insatser inte skulle försena en utbyggnad. Jag vill påstå att det är precis tvärtom.

I en debattartikel i Dagens Nyheter för några veckor sedan lyfte den borgerliga regeringens partiledare fram just det tredje spåret, den så kallade ytspårslösningen, som alternativet till Citybanan. Jag antar att statsrådet delar sin partiledares uppfattning i frågan och att det är den lösningen som avses i det här interpellationssvaret.

Banverkets expertis när det gäller tredje spåret och Citybanan har gått igenom planeringsprocessen och kommit fram till att under extremt gynnsamma omständigheter kan tredje-spåret-lösningen finnas på plats år 2017, men det mest troliga är år 2020.

När man jobbade med den här frågan under första halvan av 90-talet fanns varken lagen om byggnad av järnväg eller miljöbalken. Frågan har alltså inte hanterats enligt gällande miljölagstiftning. Det finns heller ingen gällande detaljplan som tillåter byggandet av tredje spåret, och vattendomen som man ordnade på 90-talet har gått ut. Tredje-spåret-frågan avslutades i maj 1995 med ett regeringsbeslut som konstaterade att ingreppet i kulturmiljöns riksintresse var alltför stort för att projektet skulle genomföras.

Värt att notera, herr talman, är också att i förstudien till Citybanan konstateras att tredje-spåret-lösningen inte längre uppfyller kraven på vare sig kapacitet eller kvalitet. Ett tredje spår skulle samma dag som det tas i bruk försätta Storstockholm, regionen och nationen i en ny kapacitetsbrist. Med Citybanan får järnvägssystemet en fördubbling av kapaciteten genom Stockholm, det vill säga fyra spår, varav två främst avsedda för pendeltågen. En fördubbling av järnvägskapaciteten genom Stockholm år 2015 byts mot en 40-procentig ökning, möjligen klar att tas i bruk år 2020.

Herr talman! Mot den bakgrunden har jag därför svårt att förstå vad statsrådet egentligen menar med att inte försena en nödvändig utbyggnad, för det är just försening det blir.

Men det som förbryllar mig mest är att samtidigt som andra alternativ ska utredas får Banverket driva citybaneprojektet vidare. Vad händer, statsrådet Åsa Torstensson, om regeringen nu finner andra, mer passande och mindre kostsamma alternativ? Kommer citybaneprojektet då att skrinläggas helt och hållet? Hur många miljarder till ska Citybanan få kosta innan ni säger stopp? Vad vill regeringen egentligen i den här frågan?

Herr talman! Mina två frågor i den här interpellationen handlar dels om vilka åtgärder statsrådet avser att vidta för att en hållbar utbyggnad av spårkapaciteten genom Stockholm inte ska försenas, dels om vilka nya fakta som kommit fram om tredje spåret som skulle göra det till en bättre lösning. Svaren jag har fått från infrastrukturministern i dag är att regeringen på nytt vill utreda alternativ till Citybanan. Det kommer med största sannolikhet att försena utbyggnaden av flera spår. Vilka nya fakta som kommit fram om tredje spåret har jag inte ens fått svar på.

Men det som är mest alarmerande är att den borgerliga regeringens signaler skapar en stor oro för alla tågpendlare, inte bara här i Stockholm

utan i hela landet. Problemen med tågförseningar kommer alltså att bestå, och det kan jag inte acceptera.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Anf. 110 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Frågan om pendling var en av valrörelsens stora frågor i Västmanland. Anna och hennes kamrater som står på järnvägsstationen i Västerås är knappast nöjda med beskedet att en förändring och en förbättring av pendlingsmöjligheterna kommer att ta minst åtta år. Den tidigare regeringen har knappast aktivt drivit den här frågan, kan man konstatera, för vi har samma spårkapacitet i dag som vi hade för 135 år sedan när spåret byggdes, alltså 1871.

Vi behöver bra kommunikationer i Mälardalen, i Stockholm och i riket som sådant. Just utbyggnaden av kommunikationerna har varit en av Mälardalsrådets stora frågor under hela dess existens, alltså från 1991. Man konstaterade redan då att regionförstoringen i Mälardalen är direkt nödvändig för att klara de sociala problemen i Stockholm, för att klara arbetsmarknaden och miljön. Man satsade hårt på Mälärbanan och Svealandsbanan. Men proppen i Stockholm fanns kvar.

Det finns alltså en stor enighet, hävdar jag, om behovet av att förändra järnvägskapaciteten i Stockholm. Tekniska lösningar kan alltid diskuteras, men det måste gå fort. Det förslag som nu diskuteras, med Mälartunneln, blir färdigt år 2013–2015, alternativt 2017–2020. Det är knappast så att Anna och hennes kamrater applåderar, oavsett vilken väg man väljer. Ansvar för att vi är i den situation vi är faller huvudsakligen på den tidigare regeringen. Jag tycker att vi ändå kan vara tämligen överens om det.

Tittar man på kostnadsbilden som redovisas i Åsa Torstenssons svar ser man att det är rätt att kostnaden var 7 ½ miljarder 2003. Men till det ska läggas den regionala satsningen, och den har sedermera kommit upp till 3,9 miljarder. Jag ser egentligen ökningen som 2,3 miljarder för en mycket avancerad ingenjörskonst som det förslag som ligger på vårt bord uppvisar. Det kanske inte är så mycket trots allt.

Vad som är än allvarigare är väl att det här bara är första steget. När den här utbyggnaden är klar väntar delen Tomtebodavägen–Kallhäll, som är överslagsmässigt beräknad till 7 miljarder. Det är enorma pengar vi pratar om. Men ser man det som att det är under en tidsperiod av 135 år då ingenting har gjorts är det kanske mindre uppseendeväckande. Likadant är det kanske mindre uppseendeväckande när vi kan konstatera att i det här området sker 70 % av alla persontransporter i Sverige. Det är alltså en mycket hårt trafikerad väg.

Det är bra, som Åsa Torstensson lyfter fram i sitt svar, att Banverket får driva frågan vidare så får vi se var vi hamnar. Det är alltså bra att målsättningen inte är att fördröja.

Min fråga är: När kommer den här förhandlingsorganisationen att sättas i sjön, och när kan vi se de snabba resultaten av utredningsarbetet? Det är trots allt som så att när vi träffar folket stående på stationen i Västerås så vill de ha ett besked snabbt. Även det snabba alternativet med åtta år är egentligen helt otillfredsställande.

Svar på
interpellationer

Anf. 111 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag vill först välkomna statsrådet i den nya funktionen.

Jag vill också tacka interpellanten för den intressanta interpellationen som gör det möjligt för oss som numera bor i Stockholm men inte har gjort det hela livet att debattera en oerhört viktig fråga. Det är roligt att se att så många debattörer från både Västmanland och sedan också Kalmar län kommer att delta i debatten. Statsrådet vet ju själv, boende strax intill nya Svinesundsbron, vilken betydelse nya kommunikationer har. Vi får väl se hur vägarna i norra Bohuslän utvecklas.

Det här är ju, herr talman, ingen ny fråga. Talmannen har ju själv suttit i riksdagen länge. Man behöver inte gå tillbaka till 1871 utan man kan nöja sig med att gå tillbaka till 1990-talets början. Då hade vi i skatteutskottet någonting som jag tror att jag har debatterat tillsammans med Pia Nilsson tidigare, nämligen olika trafiklösningar i Stockholm. Då fanns det någonting som den tidigare borgerliga regeringen introducerat, nämligen olika trafiklösningar för Stockholm, Göteborg och Malmö. I Stockholm hette den Dennisöverenskommelsen.

Tyvärr var det på det sättet att den avslutades med att ingenting hände. Det är precis som Pia Nilsson säger att tredje-spåret-lösningen lades till handlingarna i maj 1995. Den har alltså legat på is, i någon byrålåda eller någon annanstans under väldigt många år, sedan maj 1995. Det är över elva år, och ingenting har hänt på den tiden utöver att man har infört skenlösningar, som vi diskuterade väldigt mycket under mycket lång tid. Inte de skenlösningar som jag önskade, nämligen riktiga skenlösningar, utan skenlösningar genom trängselskatten.

Det är som Jörgen Johansson säger, man måste göra någonting i den här staden. Och det är i första hand inte för stockholmarnas del. De åker huvudsakligen med tunnelbanan. Men för hela landet i övrigt är kommunikationerna till och från Stockholms central otroligt viktiga. Då måste man se till att man får en lösning som är ganska snabb.

Den lösning som kom fram med Mälartunneln tycker jag att det är bra att man tar det lite försiktigare med och tittar över om det finns en billigare lösning, för den här lösningen är nu uppe i enorma summor, 13 ½ miljarder. Jag vet inte om Socialdemokraterna anser att den summan finns, men oavsett om den finns eller inte måste man säga att detta är så väldigt mycket pengar att man även måste se över alternativ. Då menar jag att det är riktigt, som den nya regeringen har gjort, att fundera över detta. Samtidigt tycker jag att det är en klok politik att man driver det nya tekniska projektet vidare och prövar Citybanan. Men man måste också fråga sig varför man lade fram den lösning som fanns, och som i praktiken godkändes, med det tredje spåret. Exakt hur det ska gå måste också prövas. Detta är ett mindre projekt.

En av de allra viktigaste frågorna är hur länge detta ska pågå. Jag tycker ingen – det har jag sagt tidigare i denna kammare – kan helt frita sig från ansvar. Statsrådet säger att det har varit en politisk splittring, men det har varit så över alla partigränser. Inte någon av oss kan frita sig från ansvar. Under den här mandatperioden är en av regeringens viktigaste insatser att se till att något händer. Sedan 1992 års Dennisöverenskommelse, herr talman, har faktiskt ingenting hänt. Inte heller under de tolv åren. Det har inte varit en enda skenlösning utöver den skenlösning som trängselskatten utgjorde.

Herr talman! Jag vill också tacka interpellanten för att hon så lägligt har ställt en fråga som är jätteaktuell. Nu råkar jag komma in så lyckligt i diskussionen att jag väl har tillåtelse att svara på de tidigare frågeställarnas synpunkter. Jag vänder mig inte bara till statsrådet, men jag kommer dit i sinom tid!

Jag reagerar när Jörgen Johansson jämför dagens järnvägstrafik med den som byggdes för över hundra år sedan. Påståendet är helt orimligt. Till att börja med byggde man inte ens för den trafiksituation som finns i dag. Det fanns alltså en Norra och en Södra station. Det var inget problem med den genomgående trafiken. Det hela löstes genom att man körde till var sin ände av Stockholm, släppte av personerna där, och sedan fick de ta sig in till centrum bäst de kunde. Problemet i dag med den smala getingmidjan existerade inte.

Men problemet har vuxit fram. Hur har det vuxit fram? Jo, bland annat genom att vi, som tur är, har utvecklat en massa lokaltrafik som ska gå tillsammans med fjärrtrafiken. Det är det som ger det otroliga flödet som Pia har gjort sig till talesperson för – och som vi alla välkomnar. Vi vill ju att folk ska åka tåg så mycket som möjligt, men vi vill inte att de ska sitta still i tåget. Jag menar på det sättet att tåget också står still. Vi vill att det ska vara ett bra flöde. Det är där vi har problemet.

Sedan vill jag kommentera Gunnar Andréns påståenden att det för elva år sedan fanns ett förslag och att det sedan inte har gjorts något. Nehej. Hur har då citybaneförslaget vuxit fram, det vill säga det förslag som finns i dag? Det har hänt under denna tid. Men det har inte varit problemfritt. Det råder ju delade meningar om hur det ska byggas, var det ska byggas, vem det ska betjäna och vem som ska betala. Det är det man har försökt att använda tiden till – så gott det nu går.

Nu, fru statsråd, ska jag återkomma till det som var mitt egentliga ärende.

Jag tillhör dem som åker mycket tåg. Jag gjorde det även i dag, och jag blev sittande ute på den nybyggda bron i ca 45 minuter. Trafiken fungerade inte. Det finns olika skäl till det. Ja, men det hjälper inte mig som trafikant. Jag hade räknat med att jag skulle vara inne vid halv tio, och jag var inne vid kvart över tio. Folk bara rusade därifrån. De satt med sina mobiltelefoner, och det var problem och åter problem. Det är därför att vi räknar med att trafiken ska fungera och att järnvägen ska vara det pålitligaste sättet att ta sig fram på – oavsett väderlek.

Då blir jag lite orolig när regeringen – i sitt mer eller mindre första andetag – säger att man ska vänta med att genomföra den lösningen som de elva åren har använts för att komma fram till. Frågan ska utredas igen. Nu framgår det att den ska snabbutredas. Vad kan man hitta i en snabbutredning som man inte har hittat på elva år? Jag kan tänka mig en lösning, som jag vill ha ett svar på. Ska snabbutredningen visa att man inte ska ha kvar Centralstationen mitt i Stockholm? Det skulle onekligen lösa problemet. Då kunde vi kliva av någon annanstans. Men det är till Stockholm vi ska. Resmålet har då blivit förfelat.

Herr talman! Diskussionen visar också hur viktigt det är med bra infrastruktur, vägar och järnvägar, i alla delar av landet. I det här samman-

hanget är det avgörande att Stockholm inte blir en propp. Det är också intressant att Pia Nilsson och Krister Örnfjäder känner en sådan oro för att den nya alliansregeringen har valt att låta göra en snabbutredning av Citybanan. Jag tror att varken Pia Nilsson eller Krister Örnfjäder egentligen känner speciell stolthet över de investeringar som den socialdemokratiska regeringen har gjort vad gäller infrastruktursatsningar i landet för att skapa möjligheter till en god infrastruktur i alla delar av landet.

Jag hoppas att vi trots allt är överens om att den situation vi sitter i vad gäller Citybanan beror på att Citybanan har så att säga försenat sig själv. Den har sig själv fördyrat på ett sätt som jag hoppas att vi egentligen ska vara oroliga för. Utvecklingen av kostnaderna har på kort tid nästan fördubblats från 7,5 miljarder till 13,7 miljarder. Jag tror inte att vare sig Pia Nilsson eller Krister Örnfjäder säger att det är så lätt att fatta sådana beslut. Både kostnadsutvecklingen och tidsfördröjningen ska tas på allvar.

Vi har valt att snart, inom några veckor, tillsätta en utredare som ska snabbutreda och pröva alternativa lösningar som kan innebära kostnadsbesparingar. Även i det sammanhanget kommer vi snabbare till resultat med investeringarna. Syftet är att vi faktiskt kan se att projektet med Citybanan redan i dag har dragit i väg både tidsmässigt och kostnads- mässigt.

Vad gäller förhandlingsorganisationen vill jag poängtera att Citybanan hanteras separat med en utredningsman som på kort tid ska snabbutreda detta. Parallellt med denna citybaneutredare kommer det att finnas en förhandlingsman som hanterar Stockholmsregionen i dess helhet.

Både Jörgen Johansson och Gunnar Andrén påvisar vikten av att detta sker snabbt, med tanke på att Stockholms situation inte bara är en fråga om Stockholm utan att den har ett nationellt intresse. Det är därför som det är så viktigt att vi får snabbutredningen utan fördröjning. Banverket har just den möjligheten genom att fortsätta arbetet. Därmed har regeringen den handlingsfrihet som ni båda efterlyser. Jag tror att resultatet av förhandlingsmannens snabbutredning i slutändan inte skiljer sig så mycket från era ambitioner att komma till skott med investeringar som berör ute i landet, i ett nationellt perspektiv utanför Stockholm.

Anf. 114 PIA NILSSON (s):

Herr talman! Det finns åtskilligt att kommentera.

Jag har hört det förut, Jörgen Johansson. Du tar alltid tillfällena i akt att skylla det mesta på Socialdemokraterna. Jag blev inte speciellt förvånad över att skulden även i denna fråga har lagts på oss. Det är bara synd att nu när du sitter i regeringsställning och har möjlighet att påverka ännu mer, Jörgen, inte tar tillfället till vara.

Jag trodde att vi var överens om Citybanan, så många gånger som herr Johansson har interPELLERAT, ställt frågor och motionerat i denna fråga, där han har tryckt på detta att fyra spår är ett minimum av vad som behövs. Men nu vet jag helt plötsligt inte vad Centern håller på med. Det är beklämmande, och jag beklagar statsrådets inställning till detta.

Jag undrar vad det är för alternativ som statsrådet egentligen avser, om det nu inte är det som partiledarna i alliansen förespråkar, nämligen tredje spåret. Kan det vara andra alternativ? Eller är det så krasst att ni ser möjligheten att få fram resurser till vägar i stället för järnvägar genom

att putta undan Citybanan? Säg det då! Säg att den borgerliga regeringen föredrar vägar i stället för järnvägar! Det är det som det här tycks handla om. Hymla inte!

Jag är väldigt orolig på mina och alla andra tågresenärers vägnar, för det här kommer att fördröja utbyggnaden ytterligare. Åsa Torstensson har inte ens talat om hur fort snabbutredningen ska gå, och mycket mindre vad den ska leda till. Det är därför jag säger att jag befarar att det är vägar som står högre upp på dagordningen än järnvägar.

Det var väl det som fanns att kommentera i det här läget.

Anf. 115 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Tidigare regering har tveklöst ett ansvar för det här, Pia Nilsson. Det är inte så att jag skyller ifrån mig – jag tycker inte att det finns någon anledning för mig att göra det. Här har vi haft en socialdemokratisk regering som innehaft makten i många år under 1900-talet, och trots allt borde de förändringar som Örnfjäder pratar om, med förändrade flöden och så vidare, ha visat på att man skulle ha gjort en utbyggnad betydligt tidigare än det man har tagit fram.

Sedan håller jag med om att sett utifrån ett pendlarperspektiv är tiden det viktigaste, inte vilken lösning vi har. Vi måste alltså få det här att fungera på ett vettigt sätt.

Är det då så att kostnaderna inte står i proportion till målet måste man givetvis ompröva det. Men då gäller det att den typen av omprövning får lov att gå snabbt. Vi kan inte bortse från att 70 % av den persontrafik på järnväg som sker i landet sker just i det här området. Då är det tveklöst ett prioriterat område att satsa på. Därför förutsätter jag att utredningen sker skyndsamt. Jag uppfattar beskedet från Åsa Torstensson så att det också är regeringens målsättning.

Anf. 116 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Det är verkligen glädjande att se detta stora engagemang från andra orter än Stockholm för trafiken genom Stockholm. Det är mycket glädjande. Jag har inte på många år upplevt detta enorma intresse för hur vi ska ordna järnvägstrafiken här.

Till Krister Örnfjäder vill jag säga att elva år har gått. Jag var ute och spanade i morse: Har det satts en enda spade i marken för något stort tågprojekt under de elva år som har gått? Nej, jag måste säga att det har det faktiskt inte. Det är ett av problemen. Det återstår också elva år till 2017, som nämndes här, och skulle det inte sättas en enda spade i marken eller inte en enda sprängsalva göras tycker jag att Krister Örnfjäder och jag ska debattera med statsrådet igen, som jag hoppas sitter kvar då. Det skulle vara alldeles förfärligt. Om det är på det sättet tror jag för övrigt inte att statsrådet kommer att sitta kvar.

Den kostnadsökning som har inträffat med Citybanan är inte helt ointressant, för den handlar också om enorma summor. Man kan diskutera om den är 2, 3, 4, 5 eller 6 miljarder, men det intressanta är, herr talman: Vem ska betala de här pengarna? Jo, det är tänkt att Stockholms läns invånare ska betala. Så är det inte när man bygger till exempel Norrbottanbanan eller någon annan väg, utan då är det statliga åtgärder. Och varje krona, herr talman, kommer att tas från något annat område, från sjukvården. Man måste räkna med det. Det är en omständighet som finns.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

De statliga åtagandena ska vara likadana över hela landet. Jag tycker dock inte att det är något som helst fel att Stockholms läns landsting har åtagit sig ett icke oväsentligt betalningsansvar här. Men jag hoppas framför allt att vi får en start på det här. Är det någonting som vi i Stockholmsområdet skulle glädjas åt är det att det är lättare att komma till Stockholm, att man slipper sitta 45 minuter på någon bro på en infart. Det är stockholmarna inte glada över att man ska behöva göra.

Anf. 117 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Herr talman! Med anledning av det sista inlägget häpnar jag. Man ställer alltså en fråga till mig: Varför har det inte gjorts någonting under de sista elva åren? Varför har det inte tagits ett enda spadtag?

Jag vill erbjuda den föregående talaren att åka över på andra sidan Södermalm och titta på den nyinvigda bron, Årstabron. Den är byggd i akt och mening att vara en del i den här lösningen. Längre än så behöver jag inte gå för att visa att det har både tagits spadtag och byggts.

Jag är väldigt intresserad av ett par saker när det gäller att se hur man ska komma fram med det här ärendet. Jag fick inget svar i det förra inlägget.

Man har alltså utsett en person som ska utreda den här frågan. Jag är intresserad av att få veta: Hur ser utredningsdirektiven ut? Vad har den här personen fått för uppdrag? Jag förutsätter att det inte är ett förutsättningslöst uppdrag, för då kan det inte vara ett snabbt uppdrag.

Det andra är: Om det nu ska vara ett snabbt uppdrag, som det har sagts, när ska det snabba uppdraget redovisas så att vi vet vad det är för tidsintervaller vi pratar om och vad det kan bli för förskjutningar i projektet?

Jag vill bara till slut säga att jag inte ser någon lösning på den här problematiken, att man tar pengar från Citybanan och lägger över på vägtrafik. Det är möjligt att det till viss del kan underlätta för stockholmarna, men det löser inte problemen för järnvägstrafiken om vi även i framtiden ska ha Centralstationen mitt i Stockholm. Även där kvarstår min fråga: Ska lösningen vara att man flyttar på Centralstationen? I så fall missar vi resmålet.

Anf. 118 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag förstår att Pia Nilsson inte vill lyssna på mitt svar, för det skulle ju fördärva hela hennes retorik. Jag upprepar att utredningsmannen ska snabbutreda och pröva om det finns alternativa lösningar till Citybanan, alltså till det förslag som ligger, och vad det kan innebära i kostnadsbesparingar.

Min fundering är om Pia Nilsson över huvud taget inte har några betänkligheter inför att man under det socialdemokratiska regeringsinnehavet har suttit och beskådat hur Citybanans kostnader nästan fördubblats under väldigt kort tid och att den tänkta tiden för när det ska vara färdigbyggt har förskjutits ytterligare år framöver. Det hade varit på sin plats om Pia Nilsson hade varit lika upprörd över det faktum att det under ett års tid har redovisats att Citybanan ska kosta ytterligare ett antal miljarder. Det borde vi samfällt vara oroliga för.

Den person som ska utreda kommer under de närmaste veckorna med en redovisning, med det tidsintervall som utredaren har till förfogande

för att lämna ifrån sig svar på ett antal frågor som är kopplade just till Citybanan. Jag tror att många av svaren på de frågor som cirkulerar här kommer att levereras då, och man kommer därtill att kunna ta tydligare ställning till dem.

Sedan vill jag avslutningsvis säga att till skillnad från den socialdemokratiska regeringen, Pia Nilsson, kommer jag och alliansregeringen mycket tydligt att prata om vägar och behov av vägar i det här landet för att vi ska kunna skapa bra företagsklimat i alla delar av landet. Det här är eftersatt. En infrastruktursatsning behöver ha stora resurser, och vi vill skapa de resurserna genom att skapa nya finansiella lösningar för väginvesteringar.

Det Socialdemokraterna fullständigt har missat är att vi behöver ha tillväxt i alla delar av landet, och på många ställen är just vägar det enda alternativet. Pia Nilsson borde snarare rikta en viss kritik mot sin egen regering för att man inte har klarat av att göra de infrastruktursatsningar som Pia Nilsson här efterfrågar.

Anf. 119 PIA NILSSON (s):

Herr talman! Jag skulle bara kort vilja kommentera det som Gunnar Andrén sade. Gunnar Andrén nämnde något om att han inte tyckte att stockholmarna skulle behöva stå för så stor del av den här Citybanans kostnad, men i dagsläget tar ju pendeltågstrafiken mer än hälften av spårkapaciteten genom Stockholm under morgontimmarna. Då är det ju inte helt ohemult att tycka att Stockholms läns landsting till exempel kan stå för de 3 miljoner kronor som man är överens om i det här genomförandeavtalet.

Annars, herr talman, kan vi avslutningsvis konstatera att den här borgerliga regeringens insatser kring tågförstärkning eller spårförstärkning vid Stockholms central kommer att försenas. I stället för att ge Banverket fullt mandat för att fortsätta utbyggnaden av Citybanan ska alternativa lösningar snabbutredas, heter det. Det alternativ som vi åtminstone har hört talas om är ju det tredje spåret, som redan innan det kommer att tas i bruk kommer att innebära en ny kapacitetsbrist. Citybanans fyra spår är ett minimum som krävs.

Jag tolkar statsrådets svar som att Centerpartiet nu gör en politisk saltomortal för att passa in i den moderatstyrda regeringen, som kanske inte har så mycket till övers för järnvägstrafik utan mer för vägtrafik. Hur ska jag annars förstå statsrådets inlägg?

Jag beklagar detta, och jag beklagar det å tågpendlarnas vägnar. Det kommer att bli en ännu större oro än vad som redan är i dag. Förseningarna kommer att fortsätta. Och de förseningarna finns i dag. Jag beklagar detta.

Anf. 120 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Skattebetalare och tågpendlare är, tror jag, överens med mig och alliansen. Vi vill ha bästa möjliga lösningar för minsta kostnad. Pia Nilsson vill fortfarande inte ta till sig det faktum att Citybanan i sig själv, med det underlag som ligger, har fördubblats i miljarder, från 7,5 till 13,7 miljarder och att den tidsmässigt har förskjutits fram i tid mot 2016. Det är förseningen, en försening som har gjorts under den tid som

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

Socialdemokraterna har suttit vid makten. Uppdragsheten bör kanske riktas åt något annat håll.

Centerpartiet kommer fortsättningsvis att arbeta för god infrastruktur i alla delar av landet. Och vi vill mycket tydligt poängtera utifrån Centerpartiet och alliansens regering att Stockholms lösningar också är av intresse för nationen. Stockholm som motor får ju aldrig bli en propp för människors rörlighet eller när det gäller behov av bra logistiska lösningar som även ett näringsliv har. Låt oss återkomma när vi har ett underlag från utredaren! Då förväntar jag mig att vi fortsätter den här debatten.

Tack alla som har varit intresserade av att diskutera kollektivtrafiken i Stockholm! Det här kan kanske stimulera till att vi kan ha diskussion om kollektivtrafik i många delar av landet och behovet av infrastruktur för att skapa god rörlighet för människor och bra situation för våra företagare.

Överläggningen var härmed avslutad.

21 § Svar på interpellation 2006/07:3 om privata sjukhus

Anf. 121 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Elina Linna har frågat mig om jag kommer att medverka till att avskaffa stopplagen och därmed släppa fram vinstintresset i vården. Vidare har hon frågat mig om jag står bakom statsministerns uttalande om att inga akutsjukhus ska säljas och om jag i så fall kommer att verka för att en särskild stopplag mot utförsäljning av akutsjukhus införs. Vidare har hon frågat mig vad jag kommer att göra för att undvika att vinstdrivande vårdbolag köper upp ideellt drivna sjukhus.

Min utgångspunkt är att hälso- och sjukvården ska vara solidariskt finansierad och ges utifrån behov. Förtroendet för hälso- och sjukvården är avhängigt av att vården lever upp till de krav som medborgarna har rätt att ställa. Om hälso- och sjukvården ska kunna utvecklas och klara det framtida åtagandet måste förutsättningar för nytänkande och mångfald skapas inom hela hälso- och sjukvårdssystemet. Alternativa organisationsformer kan ge positiva effekter såsom tydligare organisation, mål och ledarskap samt ökad dialog kring kvalitetsbegreppet. Fler alternativa arbetsgivare behövs också för att klara av att attrahera arbetskraft till hälso- och sjukvården i framtiden. Många av dem som är anställda i vården har dessutom en idé om hur de skulle vilja driva vården. Dessa idéer måste tas till vara i större utsträckning. Regeringen har för avsikt att sätta in åtgärder som uppmuntrar alternativa vårdgivare i olika former så att mångfalden ökar inom hälso- och sjukvården.

Inom flera landsting verkar i dag ett stort antal privata vinstdrivande företag inom hälso- och sjukvården. Det finns inget som tyder på att det faktum att de är privata och vinstdrivande skulle ha inverkat negativt på vårdens kvalitet eller arbetsmiljö.

Skillnaden mellan att låta en entreprenör driva ett sjukhus och att landstinget driver verksamheten är att landstinget i det förra fallet beställer av någon annan att utföra tjänster som man annars hade utfört i egen regi. Att lägga ut hälso- och sjukvård på entreprenad innebär att landstinget även fortsättningsvis styr och finansierar den beställda verksam-

heten. Det är viktigt att landstingen, i samband med upphandlingen, formulerar tydliga kvalitetskrav som sedan följs upp. Den så kallade stopplagen reglerar driftsformer för de offentligt finansierade sjukhusen. I de fall vården vid ett sjukhus läggs ut på entreprenad får inte verksamheten drivas i syfte att dela ut vinst, och hela verksamheten ska finansieras med offentliga medel. Regeringen har för avsikt att avveckla denna stopplag. Det är dock tänkbart att det finns behov av någon typ av reglering för de sjukhus där riks- och regionsjukvård bedrivs, eftersom denna typ av vård är forskningsanknuten och har stark koppling till de statligt finansierade universiteten. Innan riksdagen kan föreläggas ett förslag ska behovet av en reglering ses över.

Oavsett vem som bedriver verksamheten krävs en utvecklad uppföljning av kvalitet och prestationer där resultaten redovisas öppet. Regeringen avser att förbättra förutsättningarna för att öppet mäta och jämföra olika kvalitetsaspekter.

En mångfald av vårdgivare ger ökad möjlighet att klara kraven på tillgänglighet och valfrihet för patienten genom att de privata vårdgivarna även kan utgöra ett komplement till verksamhet som bedrivs i offentlig regi. Det kan dock innebära problem när en marknad präglas av ett fåtal stora aktörer. Det är därför viktigt att stimulera en mångfald av vårdgivare med olika inriktningar som kan möta olika patienters behov. Lika villkor ska därför gälla för privata, ideella, kooperativa och offentliga aktörer.

Ökad mångfald är inte bara ett mål i sig, utan ett av flera medel för att förändra, förnya och förbättra sjukvården så att målet om en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen kan uppnås.

Anf. 122 ELINA LINNA (v):

Herr talman! Tack, socialministern, för svaret på min interpellation! Svaret innehåller en del tyckande, men konkreta besked saknas, tycker jag. Visst säger socialministern i sitt svar att regeringen har för avsikt att avveckla denna stopplag, men samtidigt säger Göran Hägglund att det dock är "tänkbart att det finns behov av någon typ av reglering för de sjukhus där riks- och regionsjukvård bedrivs".

Jag kan upplysa socialministern om att den regleringen finns i lagen om driftsformer för offentligt finansierade sjukhus. Duger inte den lagen? Är det för att den borgerliga alliansen så hårdnackat har sagt nej till lagen från början? Lagen tydliggör att sjukvården inte är och inte heller ska vara en produkt vilken som helst på en marknad, att vård av sjuka inte är en affärsverksamhet som ska drivas i syfte att dela ut vinst. Förbudet i lagen är alltså mot vinstutdelning.

Frågan är: Ska det handla om vinstintressen eller om människors behov? Det finns en intressekonflikt där. Ska socialministern nu sätta i gång och omvandla svensk sjukvård till affärsverksamhet? Ska offentliga medel användas för att dela ut vinst till aktieägare som finns i Sverige, Frankrike, Spanien eller i länder ännu längre bort? Det är frågan, Göran Hägglund.

Socialministern berör i sitt svar entreprenad. Jag hoppas att ministern inte tror att lagen förbjuder entreprenörskap. Det gör den inte, men Vänsterpartiet ser problem med entreprenörer inom vården. Lagen om offentlig upphandling säger att den vård som lagts ut på entreprenad måste

upphandlas med jämna mellanrum. Det finns ingen självklarhet att entreprenören får fortsätta att utföra vården. Kontinuiteten mellan vårdgivare och patient bryts.

Jag förmodar att socialministern känner till Brommageriatriken. För några år sedan satsade initiativrik och kompetent personal pengar och resurser och bildade Brommageriatriken, som de har drivit mycket bra. Sedan blev det dags för ny upphandling – det hör ju till när marknaden ska styra. Brommageriatriken fick inte anbudet. Numera ligger ärendet hos Regeringsrätten, och det lär bli fler ärenden om Göran Hägglund får bestämma.

Jag vill fråga socialministern hur socialministern tänker lösa problemen när det gäller entreprenörer så att man kan klara av kontinuiteten i vården.

Anf. 123 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! När jag läste Elina Linnas interpellation blev jag intresserad av att se vad som blev av den. Jag har nämligen haft uppfattningen att den borgerliga alliansen i huvudsak har motsatt sig lagstiftningen om driftsformer för de offentligt finansierade sjukhusen av rent ideologiska skäl och att de förslag som nu finns till att riva upp den egentligen enbart är en form av symbolhandling som man genomför. När jag sedan läste Göran Hägglunds svar förstod jag att det kanske inte enbart är en ideologisk fråga. Det kanske inte enbart är en symbolhandling. Det kanske är så att man faktiskt reellt vill gå ifrån den form av sjukvård som vi har haft enighet om i Sverige under lång tid. Man det kan vara så att socialministern har glömt att svara på frågan på ett sätt som vore mer passande.

Jag konstaterar i alla fall att vi i Sverige har varit överens om att sjukvården ska vara solidariskt finansierad, och den ska ges på lika villkor till alla utifrån behov. När man läser svaret finner man att lika villkor inte gäller längre. Nu ska den solidariskt finansieras och ges efter behov. Det är beklagligt om alliansen inte längre tänker se till att den ska ges på lika villkor. Det är det problemet som man har löst med lagstiftningen om offentligt finansierade sjukhus.

Det finns en hel del text här som handlar om entreprenörskap, och det är just förhållandet mellan landsting och operatörer, entreprenörer, som den lagstiftningen reglerar. Ni kommer säkert vid en genomgång att se att i princip behöver, även med de förändringar som ni vill genomföra, 80–90 % av lagstiftningen finnas kvar. Det är väldigt små delar som man kan plocka bort om man fortfarande ska ha någon möjlighet för det offentliga att ha någon form av utgiftskontroll över verksamheten. Det viktiga är att ha en lagstiftning som gör att man kan ha någon form av kostnadskontroll vid upphandling nr 2.

Borgerliga politiker glömmar ofta bort att det händer en hel del när man har släppt i väg verksamheten någonstans. Elina Linna gav ju ett bra exempel. Jag skulle kunna ta mängder av exempel på det från massor av områden där samhället har lagt ut verksamhet på entreprenad och där det ganska snabbt uppstår privata monopol. Jag undrar om ni har tittat er om i omvärlden. Det finns massor med exempel på att sjukvård har förändrats på det sättet, där samhället mer eller mindre har gått under. Folk blir sjuka och man har inte råd att finansiera den sjukvården från det offentliga för att de privata vinstintressena kommer in.

Det är viktigt att se hur det här fungerar. En faktor till som har varit viktig i debatten när vi har pratat om det här tidigare är att det är svårt att skilja på hur de offentliga resurserna används när man har en privat entreprenör. Hur mycket av resursen som landstinget lämnar över till den privata operatören kommer att användas för att ge rent privat sjukvård? Det regleras också i lagstiftningen om offentligt finansierade sjukhus. Här står det ingenting om det. Man kan konstatera att det finns gott om utrymme för att entreprenören ska kunna använda det sjukhus han driver med offentligt finansierade medel för det offentliga till att bedriva annan sjukvård vid sidan om. Jag är, precis som Elina Linna, mycket orolig över vad som kommer att hända. Det som jag är mest orolig över är vad som kommer att hända med de sjukhus som inte är universitetssjukhus och som inte är länslasarett.

Anf. 124 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag tror att vi möjligen har lite olika ingångar i den här debatten. Det tror jag att vi kan komma överens om i alla fall, om vi inte kommer överens om något annat. Det som för mig är det alldeles avgörande, det som är det primära, som är utgångspunkten i allt arbete som jag utför på det här området handlar om att skapa bästa möjliga trygghet för den enskilde patienten, att skapa bästa möjliga tillgänglighet, bästa möjliga kvalitet för den enskilde patienten. Vissa partier har utgångspunkten att den vården bara kan ges av människor som är betalda av det offentliga, men man har inga belägg för att det skulle vara sämre för att det står något annat på löneutbetalningen. Jag kan inte förstå denna paniska rädsla för att andra ska kunna meddela vård.

När stopplagen kom till för några år sedan sågades den av i stort sett samtliga remissinstanser. Folkhälsoinstitutet tyckte att den var okej. Sveriges Redovisningskonsulters Förbund tyckte att den var okej. Kritikerna konstaterar att lagen minskar konkurrensen – Konkurrensverket, bygger på en gammaldags syn på verksamheten i vården – säger LO, utgår från helt felaktiga premisser – säger Statens beredning för medicinsk utvärdering, hotar det kommunala självstyret – säger Stockholms läns landsting. Men det hindrar inte politiker väl försedda med ideologiska skyggglappar att peka på att all vård enbart kan meddelas via det offentliga.

Jag tycker att ni tänker fel. Jag ser gärna att fler får bidra, men det måste finnas en del grundläggande fakta som ska gälla. Det handlar om vård på lika villkor, att vård som är finansierad gemensamt ska ges utifrån de behov som patienten har. Om detta står i centrum går det att hitta lösningar där det finns flera olika aktörer på området. Det ger fler arbetsgivare att välja mellan för den som är verksam på det här området. Det ger en möjlighet för det offentliga att mäta sina insatser mot andra utförare, komma till jämförelser, och det leder till kvalitetsförbättringar. Detta vill ni inte se, utan i stället fastnar ni i ett tänkande som går ut på att vård bara kan meddelas på ett sätt.

Det finns i dag stora brister inom den svenska hälso- och sjukvården. Det finns saker och ting som vi behöver rätta till, bland annat när det gäller tillgängligheten och de anställdas eller vårdutbildades möjlighet att komma till sin rätt hos sin arbetsgivare. Jag tror att det skulle finnas ett

stort värde i att det fanns flera arbetsgivare till vilka jag som vårdanställd kunde gå för att utveckla mig i mitt arbete.

För min del är målet en väl fungerande vård och omsorg. Medlet kan vara offentlig vård, men jag är inte rädd för att under reglerade former låta även andra intressenter från den ideella sektorn, och till och med den som driver ett privat företag, vara verksam och låta upphandlingen fungera. För det är ju det offentliga som klargör vad det är man beställer – antalet operationer, antalet ingrepp – och man anger de kvalitetskrav man har.

Det kan göras även av andra. Det är inte bara den som får sin lön utbetald av det offentliga som kan göra ett bra jobb till gagn för patienten.

Anf. 125 ELINA LINNA (v):

Fru talman! Olika ingångar, säger socialministern. Jag hoppas att socialministerns ingång i den här interpellationsdebatten är att besvara de frågor jag ställt. Jag har ju rätt att göra det och tycker inte att jag fick svar på de frågor som jag ställde om entreprenörskap.

Vi kan vara överens om att målet är en väl fungerande vård och omsorg. Jag vill lägga till lika vård på lika villkor. Jag hoppas att socialministern tänker likadant.

Jag går tillbaka till frågan om entreprenörskap. Jag gissar att de 40 miljoner som regeringen nu satsar på ”åtgärder som uppmuntrar alternativa vårdgivare” handlar om att vårdpersonalen ska utbildas i entreprenörskap, kanske till och med på arbetstid. Är det så, Göran Hägglund? I så fall är frågan hur socialministern tänker förklara konsekvenserna av lagen om upphandling som dessa personer som entreprenör drabbas av. Vården är inte som vilken marknad som helst. Det krävs kontinuitet mellan patient och vårdgivare.

För Vänsterpartiet är det självklart att politiken inte ska styra i detaljer, och det behöver säkert göras en del så att personalen ska kunna förverkliga sina idéer om att driva vården. Det går att göra det också inom offentlig sektor. Det är inte omöjligt. Jag tror att kreativ vårdpersonal kräver stabilitet och förutsägbarhet. Man måste veta i vilken tonart man ska spela för att kunna improvisera.

Socialministern säger att lika villkor ska gälla för privata, ideella, kooperativa och offentliga aktörer. Så ser det inte ut om vinstintresset ska vara med och styra inom vården. Eller är socialministern av en annan åsikt?

Tidigare tog jag upp exemplet Brommageriatriken. Nu tar jag exemplet Capio som enligt uppgift ska säljas. Landstinget har inte något inflytande över försäljningen. Göran Hägglund säger att det ska finnas tydliga avtal om kvaliteten. De avtal som landstinget har med Capio går inte att säga upp från en dag till en annan. Det är mycket svårt att påverka dessa avtal. Det finns gott om exempel, speciellt från äldreomsorgen, på hur svårt det är att rätta till avtalen när det brister inom till exempel kvaliteten. Vad händer om ett riskkapitalbolag köper Capio och tömmer företaget på kapital? Som beställare avsäger vi oss alla möjligheter att styra verksamheten.

Jag kan även ta exemplet USA. Som säkert socialministern känner till har de en väldigt dyr vård. Där är det ju marknads- och vinsttänkandet som styr. Jag hoppas att Jan Lindholm kan berätta om den resa till USA som socialutskottet gjorde för drygt ett år sedan.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 126 JAN LINDHOLM (mp):

Fru talman! Den resan har vi dokumenterat, och vi kan överlämna den dokumentationen senare.

Vi kan väl enas om att socialministern är förlåten för sin okunskap i frågan. Han har ju inte haft så lång tid på sig att läsa in sig på den. Socialministern säger att han har vårdkonsumenternas bästa för ögonen, att han ska göra det bästa möjliga för vårdkonsumenterna. Sedan säger han att dessa val inte ska göras endast av dem som är betalda av det offentliga. Men det är just det som vi försöker se till. När man säger att det inte bara handlar om det som betalas av det offentliga visar sig ännu en lucka, ännu en anledning att vara orolig.

Det är ett systemskifte på gång. Vården ska alltså inte enbart betalas av det offentliga utan också av någon annan. Vem då? Genom bristerna och sprickorna i svaren sipprar det fram att det inte längre är självklart att vården ska ges på lika villkor. Det är inte längre självklart att vården enbart ska vara offentligt finansierad, utan någon annan ska betala om den ska bli bättre.

Vi får inget svar på frågan vad som händer med sjukhusen. Inte med ett enda ord har det hittills berörts trots att det i upphandling nummer två är väsentligt vem som äger infrastrukturen. Man måste inse att sjukhusen är tunga infrastrukturpusselbitar som inte kan privatiseras i en vård som kan hålla låga kostnader.

Det som Elina påpekade är helt riktigt, och jag tänkte ta ett annat exempel. När ministern säger att vi inte skulle ha någon grund för vårt påstående att det hela fungerar bra är det bara att jämföra internationellt. Vi har i alla jämförelser en mycket högre kvalitet på den svenska sjukvården – till en i internationell jämförelse mycket låg kostnad. De exempel som finns, där man alltså genomfört detta systemskifte, visar att kostnaderna ökar dramatiskt.

Anf. 127 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Jan Lindholm var vänlig nog att säga att jag är förlåten för min okunskap eftersom jag är ny. Då torde det vara värre för dem som jobbat med dessa frågor en längre tid och ändå uppvisar en sådan enastående okunskap och ett medvetet missförstånd av det som jag sagt. I stort sett ingenting av det som Jan Lindholm talat om har nämnts i de svar som jag gett. Det finns ingen som här förespråkar den amerikanska modellen. Jag är anhängare av den svenska modellen, men jag är inte paniskt rädd för att låta andra än det offentliga utföra vård.

Elina Linna frågade om entreprenörer vid upphandling, och hon säger att entreprenörer kan drabbas. Ja, det kan hända att en entreprenör vid den andra upphandlingen tappar det kontrakt som han haft. Det är naturligtvis hjärtevärmande att Vänsterpartiet värnar om de entreprenörer som de över huvud taget helst inte vill se existera inom den verksamhet som finansieras offentligt.

Det kan uppstå en del problem, men det handlar väldigt mycket om hur de avtal som det offentliga sluter med till exempel ideella organisationer eller företag formuleras.

Elina Linna frågar om jag anser att vårdpersonal ska kunna utbilda sig på arbetstid för eventuella avknoppningar. Ja, vi har anslagit 40 miljoner kronor i budgeten för att underlätta för vårdpersonal som finns inom offentlig sektor och som ser framför sig en möjlighet att knoppa av en viss verksamhet. Vi vill hjälpa och stödja dem att ta det steget.

Elina Linna säger att landstinget inte har något inflytande om Capio kommer att säljas. Det beror helt och hållet på hur man formulerar de avtal som man sluter med andra parter, med ideella organisationer, med privata företag eller med andra. Man har naturligtvis möjlighet att bryta ett avtal om man vill skriva in sådant i ett avtal som man formulerar.

Avtalet reglerar det som intressenten ska leverera. Om man inte lever upp till innehållet i avtalet kan det brytas eller man kan krävas på skadestånd.

Jag undanber mig den typ av paralleller med USA som har dragits i debatten här. Det finns ingen i Sverige som förordar en sådan amerikansk modell. Jag gör det definitivt inte.

Är det ändå inte lite besvärande att organisationer som Vårdförbundet när lagen togs fram pekade på alla de brister som den kommer att leda till? Vårdförbundet skriver att man ser positivt på att fler engagerar sig och driver verksamhet som tidigare har drivits i offentlig regi. De tycker att vården behöver ett utbud av olika vårdgivare där enskilda vårdentreprenörer har en given plats. De som är direkt involverade i vården säger att det är viktigt att man öppnar för detta. De står naturligtvis på patienternas sida. De står också på sin egen sida för att se till att de har goda arbetsvillkor i vården.

Att jag i dag inte presenterar en färdig lag när ni efterlyser konkreta besked beror på att vi ännu inte har berett den färdigt. Vi har ytterligare lite tid på oss att bereda den, för vi vill ha en lag som kan fungera så snart den träder i kraft. Jag varken kan eller ska i dag lämna besked på varje punkt, men jag pekar på i vilken riktning vi ska gå.

Vi välkomnar ideella organisationer och privata företag som under vissa former tar på sig en del av verksamheten. Det handlar inte om att privatisera verksamheter och sälja ut sjukhus, som man har sagt i debatten här, utan om att låta andra utföra en väl definierad del av vården som jag tror att de är kvalificerade att utföra.

Ni, däremot, bestämmer er för att ni vet bättre än Sveriges landsting. Ni vill inte ge kommuner eller landsting möjlighet att lägga ut vissa, väl avskilda delar på entreprenad.

Anf. 128 ELINA LINNA (v):

Fru talman! Jag har inte fått svar på min fråga om vad socialministern anser om att svenska skattebetalares medel hamnar i fickorna hos aktieägarna i de vinstdrivande företagen. Där har vi exempel från USA som visar att man låter vinsten och marknaden styra. Men egentligen kan socialministern låta bli att svara på den frågan, för jag hade också en fråga i min interpellation som jag inte har fått något svar på och inga kommentarer alls till. Den frågan lyder: Vad avser ministern att göra för att undvika att vinstdrivande vårdbolag köper upp ideellt drivna sjukhus?

Jag rekommenderar socialministern att göra ett studiebesök på till exempel Ersta sjukhus, där man är orolig för att de ideellt drivna sjukhusen köps upp av stora bolag om man släpper in vinstintresset i vården. Vi har sett att sådant har hänt i USA.

Vänsterpartiet anser att det är människors behov som ska styra vilken vård som ges, inte vinstintresset. Vinstintresset inför en annan drivkraft som ofta står i motsättning till behovet. Det finns även en uppenbar risk för att kostnadseffektivitet i ett kommersiellt vårdbolag innebär mindre personal och stressigare arbetsmiljö.

Anf. 129 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Vad ska man göra för att undvika att vinstdrivande företag köper upp idéburen verksamhet? Jag tror att man ska hålla i minnet vad de idéburna företagen själva anser på detta område. I dag kunde vi i Svenska Dagbladet läsa en artikel där man från den organisation som organiserar just idéburen omsorg säger så här: Regeringsförklaringen är befriande tydlig och fastslår att ”fler aktörer skall uppmuntras att bidra till en utveckling av vården och omsorgen. Lika villkor skall gälla för privata, ideella, kooperativa och offentliga aktörer.” Man välkomnar detta och säger att det är först när vi kan välja mellan verkligt olika aktörer som valfriheten blir reell.

Man välkomnar sådant som öppnar för andra att utföra vård och omsorg. Allt handlar förstås om att man vill patientens bästa. Alla hamnar vi någon gång under våra liv i en situation där vi är beroende av vård och omsorg. Jag tror ärligt att vi kan utveckla vård och omsorg genom att det finns fler aktörer. Då kan man mäta sig mot varandra och se vad som fungerar. Man kan lära av varandra. Jag är inte rädd för att öppna för detta. Tvärtom ser jag goda möjligheter för att det kan förbättra situationen för den person som är i en så utsatt situation att man behöver vård och hjälp.

Överläggningen var härmed avslutad.

22 § Svar på interpellation 2006/07:6 om föräldraförsäkringen och jämställdheten mellan kvinnor och män

Anf. 130 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Josefin Brink har frågat statsrådet Nyamko Sabuni vilka åtgärder statsrådet är beredd att vidta för att verka för att arbetsgivare ska betrakta föräldraskapet som en angelägenhet lika stor för män som för kvinnor, vilka verktyg statsrådet är beredd att använda inom familjepolitikens område för att verka för att bryta diskrimineringen av kvinnor på arbetsmarknaden, vilka åtgärder statsrådet är beredd att vidta för att en jämn fördelning av ansvaret för barn och annat hemarbete mellan kvinnor och män ska uppnås samt vilka åtgärder statsrådet avser att vidta för att regeringens familjepolitik ska gynna alla barn och deras familjer, alltså till exempel även ensamstående kvinnor som inte kommer att ha råd att utnyttja vårdnadsbidrag eller studerande som inte har en beskatt-

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

ningsbar inkomst och som inte kommer att omfattas av jämställdhetsbonus.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen, och jag väljer att svara på frågorna i ett sammanhang.

Familjen är en grundläggande gemenskap i samhället. Vår trygghet och känsla av sammanhang grundläggs redan som barn, i den egna familjen. I familjens gemenskap kan ett djupt mänskligt behov tillgodoses – att bli sedd och inte vara utbytbar. I den lilla grupp som en familj utgör får familjemedlemmarna möjlighet att möta kärlek, omtanke och förståelse men också ställas inför krav och ta ansvar.

Regeringens familjepolitik syftar till att stärka föräldrars makt över sin livssituation och öka familjernas valfrihet. Familjepolitiken bör underlätta för föräldrar att kombinera yrkesliv med ett fungerande familjeliv genom förbättrade möjligheter för båda föräldrarna att ta hand om barnen när de är små.

En modern familjepolitik måste utgå från att familjer är olika, har olika önskemål och behov, och är lika mycket värda. Allt fler familjer består av en ensamstående mamma eller pappa, som har barnen hela eller delar av tiden. Det är enligt min mening viktigt att både kvinnor och män ska kunna kombinera familjeliv med arbetsliv, och få vardagspusslet att gå ihop. Ingen ska tvingas välja bort barn och familj på grund av bristen på trygga anställningar, en stelbent familjepolitik eller risken att missgynnas under graviditet och föräldraledighet. Ett sätt att förbättra förutsättningarna för en trygg uppväxt för barnen och mer likvärdiga villkor för kvinnor och män är att skapa förutsättningar för att män tar ett större föräldraansvar under barnens första år och att kvinnor och män delar på arbetet i hemmet.

Regeringen kommer inom kort att utreda de närmare förutsättningarna för att genomföra en familjepolitisk reform under mandatperioden i syfte att öka valfriheten för barnfamiljerna och därmed förbättra möjligheterna till jämställdhet och delat ansvar för barnen. De bärande utgångspunkterna för reformen blir införandet av barnomsorgspeng, jämställdhetsbonus, ett frivilligt kommunalt vårdnadsbidrag och ökat pedagogiskt inslag i förskolan.

Barnomsorgspengen ger föräldrarna ytterligare möjligheter att välja barnomsorg bland en mångfald av utövare som passar alla barns och familjers olika behov. Jämställdhetsbonusen har två syften. Genom att öka familjernas ekonomiska möjligheter att fördela föräldraledigheten mer jämlikt förbättras förutsättningarna för jämställdhet och en starkt relation mellan barnet och bägge föräldrarna. Genom att förstärka motiven för kvinnor att bibehålla en förankring i yrkeslivet motverkas omotiverade löneskillnader, dessutom ger det männen förutsättningar att ta ett större föräldraansvar. Ett frivilligt kommunalt vårdnadsbidrag skapar möjligheter för föräldrar som önskar mer tid med sina små barn. Vårdnadsbidraget ger en reell valmöjlighet för de föräldrar som önskar vara hemma något längre än vad föräldraförsäkringen ger möjlighet till eller som vill korta sin arbetstid under småbarnsåren.

Jag håller med Josefin Brink om att förutsättningarna för jämställdhet mellan kvinnor och män bör förbättras. Sverige framställs ofta som ett jämställt land, och jämfört med andra länder har möjligheterna för svenska kvinnor blivit bättre. Men fortfarande återstår mycket innan

kvinnor och män på allvar har lika möjligheter. Jämställdhetsfrågorna har därför fått ett stort utrymme i regeringens politik. Regeringen avser att inom olika områden initiera reformer som ska öka jämställdheten mellan kvinnor och män. En kraftig resursförstärkning görs genom att jämställdhetspolitiken tillförs 400 miljoner kronor för 2007 – en tiofaldig ökning av anslaget. Regeringens politik gynnar och uppmuntrar till jämställdhet mellan kvinnor och män. Däremot anser regeringen inte att jämställdhet uppnås genom inskränkningar i familjernas valfrihet.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 131 JOSEFIN BRINK (v):

Fru talman! Jag ber att få tacka ministern så mycket för svaret på mina frågor.

Varken jag eller den församlade världspressen är väl särskilt överraskade över att Kristdemokraternas partiordförande och tillika socialministern har en i grunden annorlunda syn på familjen än vad jag och Vänsterpartiet har. Men frågan är om det inte snarare är ministern än jag som sticker ut med synen i den här frågan.

Sedan årtionden tillbaka under uppbyggnaden av det moderna välfärdssamhället har den patriarkala synen på familjen som samhällets minsta byggsten ersatts av att det i stället är individen som måste vara utgångspunkten för utformandet av politiken.

Vi har steg för steg avskaffat lagstiftning, skatte- och ersättningssystem där familjen utgör subjektet och ersatt dem med lagar och system där det i stället är individen som är subjekt. Det är en utveckling som har förbättrat livsvillkoren, självbestämmandet och det ekonomiska oberoendet för kvinnor och stärkt barns mänskliga rättigheter.

Det har rått en hyfsad samsyn kring den principen hittills i svensk politik sånär som på Kristdemokraterna. De har envist fortsatt att hävda att det är familjen som ska ses som subjekt. Det är beklagligt att det nu verkar som att Kristdemokraterna har genomdrivit ett slags systemskifte i synen på familjen och familjepolitiken i hela alliansens familjepolitik.

Föräldraförsäkringens utformning är en beklaglig rest av det gamla tänkandet om familjen som samhällets minsta byggsten. Möjligheten att avsäga sig sin del av försäkringen är en eftergift för konservativa krafter som klamrar sig fast vid idén att det egentligen bara är kvinnor som kan och bör ta hand sina egna barn.

Vi känner alla till de negativa konsekvenser för kvinnors villkor i arbetslivet som den skeva fördelningen av ansvar för barn och obetalt arbete i hemmet har. Också socialministern erkänner att det är ett problem att män inte tar sin del av föräldraförsäkringen och sin del av föräldraansvaret. Men i nästa andetag säger han att det måste få vara en fråga för ett fritt val för familjen.

På dessa helt igenom oförenliga ståndpunkter försöker man sedan koka fram en politik som ska tillfredsställa både – och. Å ena sidan ska män uppmuntras att ta ut en större andel av föräldraförsäkringen genom att en skatterabatt ges till hushållet. Å andra sidan lanserar man samtidigt ett vårdnadsbidrag som enligt alliansens egna uppskattningar i valrörelsen skulle ge drygt 2 000 kr i månaden till den av föräldrarna som vill vara hemma i upp till tre år efter föräldraförsäkringsperiodens slut.

I interpellationssvaret låtsas man nu att detta är ett könsneutralt arrangemang. Ni har ju redan konstaterat och erkänt att män i dagsläget inte ens är beredda att stanna hemma i ett halvår när de får ut 80 % av sin lön i ersättning. Varför har ni annars lagt in jämställdhetsbonusen? Vad får er att tro att män efter denna period skulle vilja stanna hemma ungefär för samma summa som bara bonusen ger?

Självklart är detta en stor kvinnofälla som man har lagt in i hela systemet, eftersom det är vad Kristdemokraterna vill ha. Det skulle faktiskt kännas bättre för mig om familjeministern erkände att jämställdheten inte är ett mål med den borgerliga familjepolitiken. Det skulle vara ärligare om ministern sade att man faktiskt inte vill skapa likvärdiga förutsättningar för kvinnor och män att både försörja sig på eget arbete och vara föräldrar.

I stället utformar man sin politik för att stärka incitamenten att leva i det ömsesidiga och djupt ojämlika beroende som en traditionell patriarkal kärnfamilj utgör.

Anf. 132 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Det var en föreläsning om någonting som låg en bra bit från ämnet för interpellationen. Men jag tar förstås också gärna den diskussionen. Josefin Brink ställer här frågan om jämställdhet mot familjen. Hon talar om att det är ett val mellan jämställdhet eller familj. Jag vägrar att gå med på det synsättet. Jag är för jämställdhet. Det tror jag att de allra flesta är som också lever i familjer.

Det går att förena med synen på kvinnor och män som lika mycket värda. Det är individer med samma möjligheter och tro på familjen som en väl fungerande enhet. Den brister förstås ibland, som alltid när det är människor inblandade. Men den spelar en viktig roll framför allt för barnen när de hitta sina roller i sammanhang där de lär sig att möta andra människor, lär sig ansvarstagande och att möta krav men också möter den kravlösa kärleken. Så ser situationen ut för de allra flesta barn. Här radas en del beskyllningar upp om vad jag skulle stå för eller vad jag skulle verka för. Jag känner mig helt främmande inför de beskrivningarna.

Jag vill till sist ge några faktaupplysningar. Vårnadsbidraget ska inte gälla tre år efter föräldraförsäkringens slut utan fram till det att barnet fyller tre år. Vi har inte sagt 2 000 kr. För var och en som följde valrörelsen tror jag att det framstod som ganska tydligt att det handlade om 4 000 kr om det ska vara beskattat och 3 000 kr om det inte kommer att beskattas. Det kommer att utredas närmare.

Anf. 133 JOSEFIN BRINK (v):

Fru talman! Det är obegripligt att socialministern inte anser att det jag nyss tog upp hör hemma i den här debatten. Det är precis vad det handlar om.

Det handlar om man betraktar individens möjligheter och individen eller familjen som grupp som subjekt för politiken. Hela paketet är utformat från ett tänkande där familjen ses som en grupp, inte som en sammanslutning av individer.

Jag tar tillbaka det jag sade om 2 000 kr. Det ska vara 4 000 kr. Men frågan kvarstår fortfarande. Varför skulle någon man som inte vill stanna hemma med 80 % av sin lön i ersättning vilja stanna hemma för 4 000 kr?

Slutligen ställde jag även en fråga jag inte har fått något som helst svar på i interpellationssvaret. Det gällde de ensamstående föräldrarnas situation. Om det nämner minister ingenting konkret alls. De ensamstående föräldrarna är väldigt ofta kvinnor. Det är en mycket utsatt grupp i ekonomiskt hänseende.

En höjning och en indexering av underhållsstödet är till exempel en åtgärd som skulle stärka den gruppen något alldeles enormt. Något sådant har jag inte sett förslag på i regeringens budgetproposition. Jag har inte hört Göran Hägglund säga vare sig i svaret eller i något annat sammanhang att man är beredd att göra en sådan satsning.

Vänsterpartiet har länge drivit det kravet. Vi kommer att föreslå det i vår budgetmotion. Jag hoppas att socialministern vill återkomma med något svar om vad han ämnar göra för att stärka de ensamstående föräldrarnas situation. Å andra sidan kanske man ska anse det som ett framsteg att ministern alls nämner de ensamstående föräldrarna i sitt svar.

Slutligen vill jag säga att jag inte är särskilt överraskad av att Kristdemokraterna omhuldar en sådan reaktionär familjepolitik. Jag är mer förvånad och bekymrad över att de mer liberala krafterna i allianspartierna så beredvilligt ställer upp på den.

Jag hoppas och utgår från att vi i den här kammaren framöver kommer att få höra åtminstone en eller annan borgerlig feminist visa civilkurage nog att bestrida den skisserade familjepolitiken.

Anf. 134 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Jag tror att Josefin Brink har ett inlägg kvar. Jag vore tacksam om hon skulle kunna beskriva vad i mitt svar som är en beskrivning av en reaktionär familjepolitik.

Regeringen tillmäter frågorna som rör jämställdhet en stor betydelse. Därför har det inrättats ett särskilt integrations- och jämställdhetsdepartement – för att markera betydelsen som regeringen vill ge de här frågorna i sitt arbete.

Jag har beskrivit en del i mitt svar, bland annat hur vi har tiofaldigat stödet för jämställdhetsarbetet. Vi har i vår budget presenterat en lång rad förslag som handlar om att till exempel, för att ta ett område, möta det våld som många kvinnor är utsatta för. Vi satsar på ett förbättrat stöd för våldsutsatta kvinnor, en översyn av reglerna som påverkar våldsutsatta kvinnors ekonomiska situation, insatser riktade mot män som slår i syfte att bryta deras destruktiva beteende, insatser som ökar kunskaperna i polis- och domarkår, forskning om mäns våld mot kvinnor samt förslag om hur stadsplaneringen kan öka kvinnors trygghet i närmiljö för att nämna några områden. Men vi gör mycket mer.

Också detta är frågor som jag tycker bör diskuteras utifrån förslagets kvalitet. I stället används debattiden här till något annat. Frågorna i interpellationen handlar om vad man ska göra för att arbetsgivare ska betrakta föräldraskapet som en angelägenhet och hur vi ska kunna bryta diskrimineringen av kvinnor på arbetsmarknaden. De handlar om vad vi ska göra för att få en jämnare fördelning av ansvaret för barn när det gäller kvin-

nor och män och så vidare. I stället övergår detta till att handla om någonting helt annat. Jag svarar gärna på ytterligare interpellationer, och tar gärna en debatt då om sådant som kanske är lite udda i det här sammanhanget men som berör det som interpellationen handlar om.

Anf. 135 JOSEFIN BRINK (v):

Fru talman! Det handlar om socialförsäkringarna. Jag är lite förvånad över att det inte är antingen jämställdhetsministern eller socialförsäkringsministern som svarar på frågorna. Vad det handlar om är högst relevant i relation till om man ser familjen eller individen som subjekt för politiken. Det är väl ingen hemlighet att Vänsterpartiet anser att man bör individualisera föräldraförsäkringen och att det vore det bästa sättet att stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden.

Vi vet ju – och jag utgick från att socialministern på något sätt hade det i bakhuvudet – att riskbedömningen är mycket högre när det gäller kvinnor än när det gäller män på arbetsmarknaden. Arbetsgivarna kalkylerar med risken att kvinnor kommer att vara borta mycket länge i samband med barnafödande och i samband med småbarnsåren. Detta är en av de tyngsta orsakerna till den strukturella diskrimineringen av kvinnor på arbetsmarknaden.

Att individualisera föräldraförsäkringen skulle jämna ut oddsen när det gäller riskerna för arbetsgivarna att anställa kvinnor eller män. Men i stället för att gå den vägen väljer regeringen i den aviserade familjepolitiken att återgå till en modell där man pratar om familjen i termer av ett kollektiv. Man ska inte öka individernas valfrihet och möjligheter utan man ska öka familjernas valfrihet. Då döljer man ju det faktum att det också inom familjerna finns maktstrukturer och ojämlikhet som gör att man återskapar gamla mönster som i sig leder till fortsatt diskriminering av kvinnor.

Jag utgår ifrån att vi inte kommer att bli överens om den här frågan. Vi kommer säkert att få diskutera den framöver. Jag vill bara återigen ställa frågan om ifall ministern har några som helst förslag för att stärka de ensamstående föräldrarnas utsatta ekonomiska situation.

Anf. 136 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Ja, och det finns sådana förslag i budgeten. Vi har sett att ensamstående har en svagare ekonomisk situation än den som lever tillsammans med någon annan. Deras situation stärks genom det budgetförslag som har lagts fram nu, inte minst genom det jobbavdrag som införs från och med den 1 januari.

Regeringen gör också en lång rad andra saker, förutom det som jag talade om. Det handlar bland annat om att öka det kvinnliga företagandet och därmed få en möjlighet till ett bättre betalt arbete. Det handlar om att kunna få välja mellan flera olika arbetsgivare, bland annat det som vi talade om i den tidigare interpellationsdebatten – det som handlar om avknopningsstöd.

När det gäller föräldraförsäkringen har vi olika uppfattningar. Vänsterpartiet vill tvångsdela föräldraförsäkringen mellan föräldrarna – makarna eller de sammanboende. Det vill inte vi göra. Vi använder hellre morötter än piskor. Därför finns förslaget till jämställdhetsbonus, som gör att den familj som väljer att låta den person som har den högsta in-

komsten vara hemma under en längre tid av föräldraförsäkringstiden får en rejäl betalning för det. Vi gör det här för att vi tycker att det är viktigt att både kvinnor och män är delaktiga i sina barns uppväxt. Vi tror att det är bra för barnen men också för de vuxna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

23 § Svar på interpellation 2006/07:10 om kvinnors löner och inkomster

Anf. 137 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Josefin Brink har frågat mig dels om jag avser att vidta några åtgärder för att minska löneskillnaderna mellan kvinnodominerade och mansdominerade yrken, dels om jag avser att bidra till att öka kvinnors arbetskraftsdeltagande och inkomster genom att föreslå en lagstiftad rätt till heltidsanställning.

När det gäller den första frågan vill jag inledningsvis betona att det är arbetsmarknadens parter som kommer överens om lönerna på den svenska arbetsmarknaden. Möjligheterna för regeringen att påverka löneskillnader mellan olika yrkesgrupper är därför mycket begränsade. Medlingsinstitutet har dock regeringens uppdrag att vid sina överläggningar med arbetsmarknadens parter fästa uppmärksamhet på parternas arbete med lönefrågor i ett jämställdhetsperspektiv.

Det finns stora kvinnodominerade yrkesgrupper inom den offentliga sektorn. Jag tänker i första hand på yrken inom vård och omsorg. Mansdominerade yrken finns däremot i första hand inom den privata sektorn, där det också finns många olika arbetsgivare. Regeringens uppfattning är att med fler arbetsgivare att välja mellan läggs grunden för bättre arbetsvillkor och bättre löneutveckling också i offentlig sektor. Ett ökat antal arbetsgivare inom bland annat vård och omsorg leder sannolikt till minskade löneskillnader mellan kvinnodominerade och mansdominerade yrken. Regeringen kommer att arbeta för att öka utrymmet för enskilda initiativ och eget företagande inom välfärdsområdet.

Alla människors vilja till arbete måste tas till vara. Detta gäller särskilt de deltidsarbetslösa. Kärnan i regeringens ekonomiska politik och därmed även i arbetsmarknadspolitikerna är att skapa förutsättningar för fler människor att komma in på arbetsmarknaden och att få arbeta i den omfattning de önskar. Ett av syftena med sänkta arbetsgivaravgifter i vissa tjänstebranscher som regeringen aviserar i budgetpropositionen är att gynna deltidsarbetslösa kvinnor och män.

Jag vill också understryka vikten av en modern och väl fungerande arbetsrätt. Arbetsrätten ska möta kraven på trygghet och inflytande för de anställda, samtidigt som den bidrar till en effektiv och flexibel arbetsmarknad och till ett gynnsamt företagsklimat. Även arbetstidens längd och förläggning har betydelse i dessa avseenden.

Mot denna bakgrund avser regeringen inte att lägga fram ett förslag till ändrad lagstiftning i syfte att stärka arbetstagares rätt till heltidsanställning. Det vore fel väg att gå.

Anf. 138 JOSEFIN BRINK (v):

Fru talman! Jag ber att få tacka arbetsmarknadsministern för svaren. Dessvärre blev nog varken jag eller Sveriges underbetalda kvinnor särskilt mycket klokare av dem.

Ministern inledde med att påpeka att det är parterna som sätter lönerna på den svenska arbetsmarknaden. Det är alldeles riktigt. Jag hoppas att jag och ministern åtminstone är eniga om att så bör det också förbli.

Däremot har jag mycket svårare att förstå det andra ledet i ministrerns resonemang, nämligen att det därmed skulle finnas väldigt små möjligheter för regeringen att påverka de löneskillnader som finns mellan kvinnor och män. Om man accepterar den mest grundläggande feministiska analysen av de könsrelaterade löneskillnaderna är det helt omöjligt att hamna i den slutsatsen. Kvinnors arbete kan ju inte på något objektivt sätt anses vara mindre värdefullt vare sig för arbetsgivarna eller ur samhällsekonomisk synpunkt. Den konsekventa undervärderingen av kvinnors arbete är alltså en fråga om strukturell diskriminering. Godtar man denna analys samt anser att kollektivavtalen även i framtiden ska ligga till grund för lönesättningen så följer slutsatsen att det som krävs för att avskaffa lönediskrimineringen är insatser för att öka de kvinnodominerade fackens förhandlingsstyrka. Där kan naturligtvis regeringen göra en hel del om den vill, men det tycks man vara helt ointresserad av att göra. Det enda arbetsmarknadsministern föreslår från regeringens håll är privatisering av den offentliga sektorn, som på något magiskt sätt antas leda till högre löner i kvinnodominerade yrken.

Det är ju tokigt på mer än ett sätt. För det första är de könsrelaterade löneskillnaderna större i den privata sektorn än i den offentliga. I branscher med hårt konkurrenstryck, som handel och restaurang, ligger lönerna för de kvinnodominerade yrkena långt under de manligt dominerade. Marknaden fixar inte automatiskt högre löner till kvinnor.

För det andra är det marknadsekonomiskt orimligt att en offentligt driven verksamhet, exempelvis ett äldreboende, givet att det får samma finansiering och har samma kvalitetskrav skulle avsätta ett större utrymme för löner om det togs över av ett privat företag. Tvärtom är det ju just på personal som de entreprenörer som tagit över kommunal verksamhet har sparat, och det är helt logiskt. Ska en verksamhet som tidigare bedrivits utan vinstkrav plötsligt drivas i vinstsyfte minskar utrymmet för satsningar antingen på kvalitet eller på löner eller på båda. Det har också visat sig, bland annat i den utvärdering av privatiserade äldreboenden som jag nämner i min interpellation och som gjordes i Stockholms stad under den förra borgerliga mandatperioden. Både kvalitet och löner fick stryka på foten den gången. Såväl de boende som de anhöriga uppgav att de var mer missnöjda med kvaliteten än när äldreboendena var i kommunal drift, och de anställdas löner hade halkat efter jämfört med de kolleger som var kvar i kommunalt drivna verksamheter.

Att använda jämställdhetsargument för att legitimera en ideologiskt betingad privatisering av välfärden är bara en dimridå. Därför återupprepar jag min fråga till statsrådet om han har några konkreta förslag som faktiskt kan leda till höjda löner för kvinnor.

Fru talman! Det är bara konstatera, som jag sade inledningsvis, att lönebildningen är, och ska vara, en sak för parterna. Jag ska göra mitt yttersta för att hålla mig ifrån den. Samtidigt konstaterar jag naturligtvis också att det finns löneskillnader mellan män och kvinnor, att det finns förmögenhetsskillnader mellan män och kvinnor och att det finns en rad olika strukturella skillnader, delvis på det sätt som Josefin Brink beskriver.

Men när vi kommer till orsakerna till detta och vad vi ska göra åt det skiljer vi oss åt ganska ordentligt. Jag tror att en väldigt stor orsak ligger i att kvinnligt entreprenörskap har varit utestängt från en stor del av den sektor där den kvinnliga förvärvsfrekvensen är som störst. Det är bara vart fjärde företag i Sverige som startas av en kvinna, vilket jag tycker är ett enormt slöseri med mänskliga resurser. Det skulle vara fullständigt naturligt att vi hade en lika nivå även på detta område. Jag tror att det hänger samman med att man har stängt ute kvinnor från möjligheten att starta eget, olika typer av personalkooperativ och annat, till exempel inom vården. Det har i sin tur lett till den här typen av löneskillnader och förmögenhetsskillnader och också till glastak i övrigt när det gäller att avancera upp på olika positioner i näringslivet och på andra ställen.

Låt mig dessutom konstatera det faktum att det jobbvadrag som regeringen föreslår naturligtvis kommer att innebära stora förändringar och förbättringar för den som lämnar deltid och går över till heltid. Det kommer att bli plus i plånboken. Där ser vi också en förbättring på det område som Josefin Brink diskuterar och tar över.

Slutsatsen är att den typ av piska som Josefin Brink vill införa när det gäller lagstiftning på det här området inte är, som vi ser det, den metod som bäst leder till det resultat som jag tror att vi eftersträvar, nämligen att se till att vi får en löneutveckling som premierar kvinnor och som ser till att vi får lika lön för män och kvinnor för samma typ av arbeten.

Fru talman! Jag vet inte vilken lagstiftning Sven Otto Littorin tycker att jag vill införa när det gäller att höja kvinnors löner. Kanske är det rätten till heltid som avses med det. Jag tänkte faktiskt ta upp just den saken nu, men jag vill bara säga först att det är egendomligt om man anser att fler kvinnliga företagare och fler kvinnor med stora förmögenheter på något sätt skulle kompensera för löneskillnaderna för anställda kvinnor, till exempel undersköterskor. Då snackar vi om en annan näringsstruktur men knappast om hur man gör någonting åt löneskillnaderna för dem som fortsättningsvis är anställda. Tanken är väl inte att alla som i dag har en anställning ska bli egna företagare.

När det gäller rätten till heltid kan jag bara beklaga att ministern så benhårt håller fast vid att till varje pris värna arbetsgivarnas rätt att genom deltidsanställningar låsa in människor i arbetslöshet, för det är precis vad det handlar om.

Som jag skrev i min interpellation beräknas minst 200 000 personer i dag vara deltidsarbetslösa. En majoritet av dem, ungefär 170 000 personer, är kvinnor, de allra flesta i lågavlönade LO-yrken. Möjligheterna för den här stora men ofta skamligt osynliggjorda gruppen att få ett kompletterande jobb som de kan kombinera med det de redan har är minimala.

Samtidigt har arbetsgivarna å sin sida en väldigt stor nytta av den flexibilitet det innebär att ha deltidsanställda som kan passas in i schemaläggningen på ett smidigt sätt och användas till billigt mertidsarbete vid sjukdomsfall eller arbetstoppar. Varje initiativ från facket att avtala bort deltiderna i kvinnodominerade branscher har därför mötts av massivt motstånd från arbetsgivarhåll.

Vi har därför kommit fram till slutsatsen att en lagstiftning är nödvändig för att se till att en stor grupp kvinnor kan gå från arbetslöshet till arbete. Regeringen menar uppenbarligen inte allvar med att man till varje pris vill bekämpa arbetslösheten. Det så kallade incitament som man vill skapa för att öka arbetskraftsdeltagandet ska tydligen bara riktas mot de arbetslösa. När arbetsgivarna, som i det här fallet, är de som på ett mycket påtagligt sätt förhindrar människors möjligheter att försörja sig på eget arbete ska inga som helst åtgärder vidtas.

Jag menar att regeringen sviker alla de kvinnor inom Handels, Kommunal, Hotell- och Restaurangfacket med flera som i årtal krävt en lagstiftad rätt till heltid genom att man nu vägrar att ens diskutera en lagstiftning utifrån det stora förarbete som faktiskt gjordes under den förra mandatperioden. Nu har jag till och med fått veta att regeringen tänker lägga ytterligare sten på de deltidsarbetslösas börda när man nu som en del i sin nedmontering av a-kassan säger att den nedsättning av avgiftshöjningen som de heltidsarbetslösa ska få inte ens ska omfatta de deltidsarbetslösa. De deltidsarbetslösa kommer således att få en procentuellt sett grotesk höjning av sin a-kasseavgift även jämfört med sina kolleger som är heltidsanställda.

Fru talman! Vänsterpartiet gick till val på att ge de deltidsarbetslösa kvinnorna rätt till heltid och därmed bättre villkor på jobbet och bättre förutsättningar för att höja sina löner. Nu ser regeringen i stället till att de får en kraftig försämring av sina villkor. Jag undrar om ministern åtminstone kan överväga att försöka kompensera de deltidsarbetslösa kvinnorna för den radikala höjningen av a-kasseavgiften om man nu kommer att fortsätta att motsätta sig en lagstiftning.

Anf. 141 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Utgångspunkten måste vara att fler arbetsgivare ger mer makt åt de anställda. Har man fler att välja på har man bättre möjligheter att påverka, och man ser också hur en lönestruktur utvecklas i mer positiv riktning. Har man en arbetsgivare är man utlämnad till den arbetsgivarens makt, och det är precis det som inträffar när vi har stängt möjligheterna att hitta andra arbetsgivare, till exempel inom vårdsektorn. Det var den första delen.

Fru talman! Den andra delen handlar om Deltidsutredningens förslag som vi inte kommer att gå vidare med. Där konstaterar jag bara att det var 6 remissinstanser som tillstyrkte förslaget medan det var 30 remissinstanser som avstyrkte förslaget till en heltidslagstiftning, bland annat Ams, Saco, TCO och en rad andra organisationer.

De argument som man anförde, och som jag tycker att det ligger väldigt mycket i, kan man dela upp i ett antal stycken. Jag skulle vilja referera till fem argument mot lagen om heltid.

Det första tycker jag är viktigt, nämligen ingrepp i partsautonomin. Om det här skulle bli lag skulle det innebära en inskränkning av parter-

nas förhandlingsutrymmen eftersom heltid i lag då skulle anses vara huvudregel. Jag tycker att det är fel att göra den typen av inskränkningar i parternas förhållande.

Vidare skulle det här innebära ett allvarligt ingrepp i arbetsgivarens arbetsledningsrätt. Här föreslås ju att domstolarna skulle kunna överpröva arbetsgivarens bedömning av att behov av arbetskraft inte finns. Det tycker jag är fel sätt att gå. Det innebär en överprövning av arbetsgivarens företagsekonomiska och arbetsorganisatoriska bedömningar, och det kan inte vara rimligt att göra det. Det innebär dessutom en ökad administrativ börda för företagen och försvårar konkurrens för svenska företag.

Det viktigaste skälet till att jag och vi motsätter oss detta förslag är att det skulle minska arbetsgivarnas benägenhet att nyanställa. Det skulle innebära att man i stället avstår från att anställa över huvud taget. Det skulle ligga på tvärs mot den jobblinje som vi driver mycket aktivt.

Jag skulle vilja påpeka att Josefin Brink tillhör den tidigare majoriteten i riksdagen som har ett stort ansvar för det utanförskap som vi ser på arbetsmarknaden i dag där var femte svensk i arbetsför ålder antingen står utanför eller jobbar mindre än han eller hon skulle vilja.

Vi för nu en politik för arbete för att se till att vi på tre sätt uppnår det som vi måste uppnå: fler i arbete. För det första måste vi se till att det lönar sig bättre att arbeta. Med jobbavdraget ökar incitamenten att röra sig från utanförskap in på arbetsmarknaden – inte minst också att röra sig från deltid till heltid.

För det andra ser vi till att det finns goda förutsättningar för företagen att våga anställa. Det ska bli billigare och enklare att starta och driva företag, att anställa och ha anställda. Vi jobbar med olika typer av arbetsgivaravgifter, och vi jobbar med andra åtgärder för att se till att öka incitamenten att anställa.

För det tredje jobbar vi med matchningsfunktionen i arbetsmarknadspolitikerna med fokus på dem som befinner sig längst ifrån arbetsmarknaden: människor med funktionshinder, människor med invandrarbakgrund och långtidsarbetslösa. Vi har en lång rad förslag för att se till att öka möjligheterna att komma tillbaka.

Att införa en lag om heltid verkar i rakt motsatt riktning, och vi kommer inte att föreslå det.

Anf. 142 JOSEFIN BRINK (v):

Fru talman! Jag fick ett slags *flashback* till valrörelsen och tyckte mig höra ett valtal hållas från arbetsmarknadsministern. Nu avvaktar vi i stället med spänning leverans och konkretion av det som vi har hört under hela valrörelsen.

Det stämmer att det är väldigt många inom företagsvärlden och på arbetsgivar sidan som anser att det vore dåligt med rätt till heltid. Det är alldeles riktigt. Det handlar ju nämligen om ett ruckat maktförhållande, och där står vi uppenbarligen på olika sidor. Jag tycker att det vore rimligt att man ruckade på arbetsgivarnas rätt att låsa in människor i utanförskap, som ni väljer att kalla det, genom att vägra att anställa människor på heltid. Det finns en tydlig könsstruktur. Det sker mycket sällan på mansdominerade arbetsplatser, utan det är i sektorer där kvinnor är i majoritet som de här deltidsanställningarna anses vara helt nödvändiga

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Svar på
interpellationer

för arbetets organisation. Det kan inte vara rimligt. Det är skamligt att man inte vill göra någonting åt det här.

Att det skulle vara dåligt och att företagen inte skulle vilja anställa fler, ja, det kan man ju spekulera kring. Men varför skulle företagen inte vilja anställa om det behövs folk, oavsett om det är på heltid eller på deltid? Det är ju en fullständigt absurd föreställning och en skev utgångspunkt att ha. Företagarna anställer när de behöver personal. Det är inte så att man skulle sparka en massa människor om man var tvungen att anställa dem på heltid. Dessutom står ju de fackliga organisationerna, som själva är berörda, bakom det här förslaget. Man är beredd att ta en eventuell smäll av en initial arbetslöshetsökning för att i stället få rätten till heltid i förlängningen.

Jag vill avsluta med en fråga återigen: Kommer regeringen åtminstone att kompensera de deltidsarbetslösa för den groteska höjningen av a-kasseavgiften?

Anf. 143 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag bara konstaterar att både Saco och TCO faktiskt var emot detta förslag, liksom till exempel Ams.

Vi vill hellre jobba med morötter än med piskor även i den här delen. Jag har i mitt tidigare liv drivit ett småföretag. Jag hade åtta anställda. Om man står inför valet att tvingas anställa på heltid när man inte har det behovet eller att inte göra det alls, ja, då väljer man naturligtvis att inte anställa alls, därför att man kan inte fakturera det som behövs för att man ska kunna betala. Då är det klart att i det läget är det bättre med en halvtidsanställning än ingen anställning alls. Det är min enkla utgångspunkt.

Överläggningen var härmed avslutad.

24 § Svar på interpellation 2006/07:16 om gällande arbetsrätt

Anf. 144 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Sven-Erik Österberg har frågat statsminister Fredrik Reinfeldt vilken arbetsrätt som statsministern kommer att verka för. Arbetet i regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Inledningsvis vill jag framhålla att regeringen har en gemensam syn på hur arbetsrätten ska vara utformad i Sverige.

Den nya regeringen har nu påbörjat sitt arbete där det övergripande målet är att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag och att därigenom bryta utanförskapet. Det är viktigt med goda relationer på arbetsmarknaden, så att arbetstagarna kan känna sig trygga och arbetsgivarna vågar anställa. Sverige behöver ett arbetsrättsligt regelverk som både arbetsgivare och arbetstagare står bakom.

I regeringsförklaringen är vi tydliga. Vi slår vakt om den svenska modellen. Förhållandena på arbetsmarknaden ska i första hand regleras i avtal mellan arbetsmarknadens parter. Det gör att företag kan drivas under stabila förhållanden och att arbetstagarna har trygga villkor.

Regeringen menar att dagens arbetsrättsliga regler generellt sett ger goda förutsättningar för att kombinera trygga förhållanden på arbetsmarknaden med en hög sysselsättning. Regeringen anser därför att grunderna för arbetsrätten bör bestå också framöver.

Majoriteten av dem som arbetar på den svenska arbetsmarknaden har tillsvidareanställningar. Regeringen anser att tillsvidareanställningar ska vara grunden på arbetsmarknaden. Men tidsbegränsade anställningar spelar också en mycket viktig roll, både för att täcka arbetsgivares tillfälliga behov av arbetskraft och som en viktig bro in i arbetslivet för människor som av olika skäl ännu inte etablerat sig i arbetslivet. Regeringen menar att dagens trösklar är för höga. Anställningar på begränsad tid, som komplettering till tillsvidareanställningar, gör det möjligt för grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden att etablera sig och få arbetslivserfarenhet. Samtidigt är det viktigt att arbetsgivaren ges möjlighet till ett mer långsiktigt åtagande.

Anf. 145 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Jag vill också tacka arbetsmarknadsministern för svaret.

Anledningen till att jag ställde den här frågan var att jag hörde mycket noga på vad statsminister Reinfeldt sade i regeringsförklaringen om hur man såg på arbetsrätt och sådant. Knappt hade bläcket torkat på de skrivna orden förrän arbetsmarknadsministerns statsrådskollega Carl Bildt var ute och sade att han gärna såg en starkt förändrad arbetsrätt. Han stod egentligen för den. Det var hans uppfattning. En annan av dina regeringskolleger, Maud Olofsson, hakade på och sade att det egentligen var hennes uppfattning också.

Av den anledningen vill jag ha ett klargörande. Vilken syn har regeringen på arbetsrätten? Är det Reinfeldts syn som gäller, eller är de andra ministrarnas uppfattning som gäller?

Jag läste svaret från arbetsmarknadsministern. Om man vill lita på den första uppfattning som kom så kanske det var lite lugnande inledningsvis. Men kommer man sedan till den senare delen av svaret så börjar du schackra och kantra lite. Här pratas om trygga villkor och att det är viktigt med spelregler. Parterna ska ha sin rätt. Man står för den svenska modellen. Men samtidigt säger man på slutet att man vill luckra upp det här. Man vill förändra de villkor som gäller på arbetsmarknaden, och man vill ge större möjligheter till visstidsanställningar än vad som gäller i dag. Det tolkar jag som att man vill ha en ändring av de faktorer som gäller på arbetsmarknaden. Frågan är hur mycket man står för den svenska modellen i sig.

Utifrån min erfarenhet av arbetsmarknaden – jag har besökt ett otal olika arbetsplatser – är inte problemet att det är för få som jobbar visstid, som jag ser det. Det kan arbetsmarknadsministern titta på i den statistik över nyanställningar som sker just nu. Där ser man att det är framför allt visstidsanställningar som det handlar om. Det säger den senaste statistiken från Ams, och även AKU pekar på detta. Man kommer in som visstidsanställd. Problemet, som jag ser det, är att många hamnar kvar där i otrygga anställningsförhållanden med svårighet att skaffa bostad och svårighet att etablera sig i samhället på ett bra sätt.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Svar på
interpellationer

Där kan man också tala om ett utanförskap, fast man är i arbete, som är minst lika allvarligt på många sätt som andra typer av utanförskap är – även om det i och för sig är bättre att ha ett jobb, det håller jag med om. Detta skapar ett utanförskap på sitt sätt. Följden av det här är att det blir så kallade mambor som bor kvar i föräldrahemmet. Man sitter och väntar på att telefonen ska ringa och att man kanske får ett vick på äldreboendet, eller hur det kan se ut. Så här ser det ut på arbetsmarknaden. Man kan gå ut i ett köpcentrum och titta på i princip vilken affärskedja som helst. Där finns det väl en stab av tillsvidareanställda, men det finns också en förfärligt stor stab som är visstidsanställd, som rycker in när andra är lediga och som rycker in vid toppar i arbetet. Räknar man ihop deras sammanlagda arbetstid kan man se att det är ganska långt ifrån en heltid i de allra flesta fall. Vissa kan det passa, det ska jag erkänna – man studerar eller så också – men för många innebär det en väldigt utsatt position.

Den förändring man skulle vilja se här är naturligtvis att visstidsanställningar kan vara ett bra sätt att börja på många sätt och vis, men det bör ju vara ett förlopp där man kommer in och etablerar sig och får en fastare tillvaro på arbetsmarknaden än vad fallet är – inte det som arbetsmarknadsministern läser upp i sitt svar på slutet, nämligen att det behöver luckras upp ytterligare för att fler ska få chansen att få jobb. Jag ser faktiskt inte den kopplingen, måste jag säga.

Anf. 146 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Sven-Erik Österberg kan vara lugn. Det är så här, tycker jag, när det gäller politiken i stort att först ska man säga det man ska göra och sedan ska man göra det man har sagt. Det gäller också väldigt tydligt för arbetsrätten. Man kan naturligtvis tänka sig att man har en diskussion om förhållanden i andra länder inom ramen för ett globaliseringsråd eller vad det kan vara, men Sven-Erik Österberg kan känna sig lugn. Jag kommer inte att ta några initiativ som kommer att förändra partsförhållandena på arbetsmarknaden.

Det finns flera skäl till det. Låt mig nämna ett tydligt exempel. Vi har ju hört i valdebatter och på andra håll och kanter, när man har varit ute och besökt företag, att det skulle vara en bra idé att till exempel avskaffa LAS för unga eller någonting i den stilen. Jag tycker inte det och jag kommer absolut inte att ta något sådant initiativ.

Skälet till det, som jag ser det, är att när man tittar på förhållandena ser man att siffror från Medlingsinstitutet visar att det bara är i 12 % av uppsägningsfallen vid företag med färre än tio anställda som man ens har utnyttjat sig av det tvåmannaundantag som finns i dag. Därmed bara konstaterar jag att det inte är det här som är problemet om man vill få fler i arbete. Då handlar det mycket mer om det som jag var inne på lite tidigare, som handlade om att göra det billigare och enklare att anställa, inte att göra det enklare att sparka. Att öka otryggheten på arbetsmarknaden skulle jag säga var helt fel väg att gå. Vi behöver i stället, som sagt, se till att vi gör det billigare att anställa.

När det gäller frågan och diskussionen om säsongsanställningar, tillfälliga anställningar och visstidsanställningar kan jag bara konstatera att inte heller det är okänd materia. Vi var tydliga vid behandlingen i arbetsmarknadsutskottet i våras och vi var tydliga inför valet också med vad vi skulle åstadkomma och göra.

Inriktningen är ju, som Sven-Erik Österberg definitivt känner till, att en och samma arbetstagare ska kunna ha fri visstidsanställning hos samma arbetsgivare i sammanlagt högst 24 månader under en femårsperiod. Vi vill att säsongsanställningar ska vara en möjlig arbetsform och att företrädesrätt till återanställning ska inträda efter sammanlagt mer än tolv månaders anställning. Vi vill också, i möjligaste mån, ska jag säga, se till att få bort regler som riskerar att vara åldersdiskriminerande. Ett förbud mot åldersdiskriminering i arbetslivet kommer och ska införas.

Det vi vill försöka åstadkomma med detta är naturligtvis att se till att vi har en mer tydlig och enkel form för visstidsanställning i stället för en mångfald av alternativa former som hittills har funnits. Vi har försökt vara tydliga med detta före valet. Nu gör vi det vi har sagt. Vår grundinställning är att vi med detta som utgångspunkt ska göra inträdet på arbetsmarknaden lite enklare och lösa en del av de problem som har funnits.

Samtidigt vill jag påpeka och håller med om att grunden för arbetsförhållandena på arbetsmarknaden självklart är en fast anställning, en tillsvidareanställning.

Anf. 147 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Det senare kan man väl ta emot med tillfredsställelse och säga att grunden på arbetsmarknaden naturligtvis är tillsvidareanställning. Det är så det ska vara. Där har väl Sven Otto Littorin och jag samma uppfattning i sig.

Det som bekymrar mig är ändå det som ges för handen och det som ges i svaret. Mina frågor till arbetsmarknadsministern är också: Tycker arbetsmarknadsministern att det är för få som är visstidsanställda? Om man öppnar möjligheten till fler visstidsanställningar än som är fallet i dag, skulle det då uppkomma fler arbetstillfällen på arbetsmarknaden? Där tror jag faktiskt att vi har olika syn.

Jag lyssnade på den andra interpellationen som behandlades och kan säga att jag har viss sympati för de synpunkter som gavs. Min erfarenhet av arbetsmarknaden, de diskussioner och de försök som har gjorts med vissa stimulansåtgärder, är att sänkt arbetsgivaravgift kan ha en viss effekt i vissa fall, för vissa grupper, för att det underlättar. Men försök i den delen har också gjorts med vissa landsdelar.

Jag tror att den enkla, grunda devisen för om det blir anställningar eller inte är att det finns jobb att göra. Jag tror att det viktigaste för företagen är att det finns någon som efterfrågar produkterna de tillverkar eller efterfrågar de tjänster de har. Då anställer de också. Det spelar ingen roll vilken subvention som ges, hur enkelt det är att anställa eller hur billigt det är att anställa, har jag inget jobb att göra är det klart att jag inte anställer någon heller. Så enkelt är det. Och jag har väldigt svårt att tro att det finns en massa jobb i företagen som ligger där och inte blir gjorda därför att det i dag skulle vara lite för krångligt att anställa. Jag tror inte på det. Jag har inte sett de jobb som inte blir gjorda.

Det ni vill göra och det ni föreslår är ju att skapa nya marknader med skattebetalarnas pengar, bland annat hushållsnära tjänster där man tar skattebetalarnas pengar och subventionerar med. Vi vet av erfarenhet att det går till dem som är ganska välbeställda tidigare. Det är en ganska stark snedvridning av vart resurserna går i samhällsapparaten. Det är ju

ingen tjänst som någon kan ha på något sätt. Så skapar man på konstlad väg en arbetsmarknad som inte finns om det inte är så att man sänker kostnaden ordentligt och möjliggör, egentligen för många som har råd redan i dag att betala för det här men som inte gör det. De delarna tycker jag är bekymmersamma när man tittar närmare på det här.

Sedan finns det faktiskt förslag som har förelegat här och som jag har stark sympati för, där man har försökt få lite ordning och reda. Jag tycker att den unga tjejen och killen som har jobbat viss tid faktiskt ska ha ett fast jobb. Man ska kunna ha rätt till en heltid i det fall där det är möjligt i sig.

Det arbetsmarknadsministern inte pekade på och som sades tidigare är att det i det förslag på det här området som vi faktiskt lade fram i våras i riksdagen fanns möjligheter till undantag. Parterna kunde förhandla sig fram till att här inte finns en heltid utan här finns bara möjlighet till en halvtid. Var man också överens om det var det på det sättet. Det var inte ett idiotstopp, utan det var ett sätt att få fram de heltider som ändå fanns. För handen på hjärtat är det ju så i dag att det här har missbrukats, inte minst med de tillfälliga anställningarna men också med att inte ge heltider, och det är en väldigt stark könsbalans.

Vi har ett stort affärscentrum utanför Västerås som heter Hälla. Vi roade oss för någon mandatperiod sedan med att gå och titta där. Då kunde man notera att tjejerna som jobbade på Hennes & Mauritz nästan alltid hade deltid och gick man in till grabbarna på Onoff fick man veta att de alltid hade heltid. Det är väldigt konstigt. Det är precis som om det är en naturlag som styr det här. Då kan man fundera: Styr det utifrån det mönstret eller behövs det någon laglig rätt för att stärka upp detta? Jag är helt övertygad om att det behövs. Då löser sig också det här problemet och det ger en rättvisare arbetsmarknad för alla som finns på den.

Anf. 148 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag tycker naturligtvis att grunden på svensk arbetsmarknad bör vara att parter kommer överens och att vi ska använda oss av lagstiftningsmetoden så lite som möjligt även i dessa delar.

När det gäller att få fler i arbete pratar Sven-Erik Österberg mycket om efterfrågan, som naturligtvis är viktig. Det håller jag också med om. Jag tycker att det finns, som jag har sagt tidigare, tre saker vi måste försöka göra samtidigt. Med jobbavdraget ska det löna sig mer att arbeta. Då får folk mer pengar kvar i plånboken. Med mer pengar kvar i plånboken kan också folk köpa mer saker och därigenom ha en efterfrågestimulerande effekt.

Det andra vi ska göra är att se till att minska kostnaderna för att anställa. En väldigt förenklad bild är naturligtvis att vi lägger skatt på tobak och sprit för att folk ska röka och dricka mindre. Det är klart att skatt på arbete har en effekt också för efterfrågan på arbetskraft.

När det gäller könsbalansen, som Sven-Erik Österberg pratade om på slutet, kan jag bara konstatera att den förra regeringen hade ROT-avdrag men inte RUT-avdrag. Det är klart att man kan ifrågasätta könsbalansen i den metoden, skulle jag vilja säga. Men det känns skönt att höra Sven-Erik Österberg hålla med om att vi nu får en bättre ordning, om jag får tolka dig så, när det gäller de olika formerna för visstidsanställning. Vi återigen menar att det här är ett sätt att försöka få folk in på arbetsmark-

naden och därigenom naturligtvis få en god ekonomisk utveckling med tillväxt i ekonomin. Det är nämligen bara när folk arbetar och har en lön som de också betalar skatt och därmed kan bidra till det vi vill se till att göra i övrigt.

När man pratar flexibel arbetsmarknad tycker jag att det här snacket, för att anknyta till interpellationen, att det skulle ha med en otryggare arbetsmarknad att göra är helt fel. Jag tycker att man uppnår en flexibel arbetsmarknad när man har en hög efterfrågan, ett högt utbud och en god matchningsfunktion på arbetsmarknaden. Där har du flexibiliteten, skulle jag vilja säga.

Anf. 149 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Det är klart att fungerar allt det som arbetsmarknadsministern säger har man en bra balans på arbetsmarknaden. Men man ska alltid veta att det finns ett styrkeförhållande på arbetsmarknaden. Man delar mycket som arbetstagare och arbetsgivare. Man delar tillgången på arbete. Man delar också att företaget ska fungera.

Det är klart att det i botten också finns olika intressen. Den ena ska betala, den andra ska få. Det är den klassiska motsättning som man inte behöver överdriva men som ändå finns på arbetsmarknaden. Det vet vi. Den som sitter på penningpungen har också den största makten. Det gäller också i regeringen. Littorin kommer att se, om inte annat när det gäller Finansdepartementet, vem det är som bestämmer.

På det sättet är det också i förhållandet på arbetsmarknaden. Därför behövs också ett grundskydd för arbetstagare när det gäller det här så att man vet att man har en lag i botten eller ett kollektivavtal som styr upp detta. Det tycker jag att man ska vara väldigt rädd om.

Det är sant att ju fler som kan få arbete – där har vi exakt samma uppfattning – desto mer ökar möjligheterna för bättre välfärd i Sverige. Sedan kan vi diskutera vägarna dit, hur vi når fram och konsekvenserna – eller om vi ens når resultat. Vi kan ha olika uppfattning om det. Däremot är vi nog överens om målet. Det är viktigt att också peka på det man är överens om.

Det är en stor skillnad på ROT-avdrag och RUT-avdrag. ROT-avdrag kom till för att slå vakt om en marknad som finns och som behövs när efterfrågan ökar och för att hålla kompetensen uppe – vilket man gjorde inom byggsektorn. RUT-avdrag är att skapa en marknad som egentligen inte finns i dag med subventionerade medel, som inte kommer att överleva utan fortsatt subventionering. Byggarbetsmarknaden går faktiskt för sig själv när efterfrågan är stor, men den behöver ibland hjälp att överleva för att finnas där när konjunkturen behöver den. Det är en stor och väsentlig skillnad.

Anf. 150 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Låt mig konstatera – för att återgå till interpellationen – att vi är överens om utgångspunkterna för vad som ska gälla för den svenska arbetsrätten. Jag slår vakt om kollektivavtalen. Jag slår vakt om den ordning vi har på den svenska arbetsmarknaden. Jag har svårt att se att en otryggare arbetsmarknad skulle leda till ett bättre näringsklimat och ett bättre företagsklimat. Därmed kan vi lämna den frågan.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

Jag vill också tacka. Det här är min debut i kammaren. Det har varit två trevliga interpellationsdebatter. Jag tackar båda för det. Jag ser fram emot att komma tillbaka. Vi kommer att ha mycket roligt i kammaren och på andra ställen framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

25 § Svar på interpellation 2006/07:4 om folkomröstning om EU:s konstitution

Anf. 151 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Det känns fint att för första gången stå i denna kammare.

Jacob Johnson har frågat mig om jag är beredd att ta initiativ till folkomröstning om det konstitutionella fördraget och hur jag tolkar formuleringen i regeringsförklaringen om att Sverige klart och tydligt ska tillhöra kärnan i det europeiska samarbetet.

Folkomröstning om det konstitutionella fördraget har inte varit aktuell i Sverige. En stabil riksdagsmajoritet har sedan länge bedömt att frågan är bäst lämpad för riksdagsbeslut. Den nya regeringen delar den bedömningen.

Efter folkomröstningarna i Frankrike och Nederländerna är det inte särskilt troligt att det konstitutionella fördraget, i sin nuvarande form, kan träda i kraft. Regeringen ser därför inte tillräckliga skäl för att i det läget gå vidare med en proposition om godkännande av fördraget. Vi ser däremot fram emot att med riksdagen föra en diskussion om hur vi kan gå vidare på längre sikt med hela fördragsprocessen.

Men arbetet med angelägna sakfrågor i EU går vidare. Det står flera viktiga frågor på EU:s agenda. Det är frågor som är viktiga för jobben, tillväxten, miljön, brottsbekämpningen och arbetet för global solidaritet.

För regeringen är det en självklarhet att Sverige klart och tydligt ska tillhöra kärnan i det europeiska samarbetet. Mina ledstjärnor kommer att vara orden deltagande, ansvarstagande och förankring. Det handlar om att delta aktivt och engagerat i förhandlingarna i Bryssel, att ta ansvar för Europas stora framtidsfrågor samt att förankra EU-frågorna i Sveriges politiska liv och ytterst hos medborgarna.

Anf. 152 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! Jag vill först tacka EU-minister Cecilia Malmström för svaret.

Min interpellation handlar i första hand om ministern är beredd att ta initiativ till en folkomröstning om EU:s konstitution. Jag ska strax återkomma till Cecilia Malmströms svar i denna del.

Min interpellation inleddes dock med några citat från statsminister Fredrik Reinfeldts regeringsförklaring med beröring till Sveriges EU-medlemskap. Den nya regeringen säger sig där vilja föra en mer aktiv utrikespolitik, vara en aktiv och pådrivande kraft i den europeiska unionen, tydligt och klart tillhöra kärnan i det europeiska samarbetet och verka för att den transatlantiska länken stärks.

Innan jag kommenterar ministerns svar om att klart och tydligt tillhöra kärnan i EU-samarbetet vill jag uttala min oro för regeringens strategi att stärka den transatlantiska länken. Detta uttryck, som mest används för att beskriva förhållandet mellan USA och Europa, och kanske särskilt mellan USA och Storbritannien, leder tanken till den senaste storpolitiska tillämpningen, nämligen det av president Bush och premiärminister Blair ledda katastrofala Irakkriget. Nu finns det tecken på att händelseutvecklingen i Irak kommer att tvinga USA att ompröva sin politik. Även om jag inte delar uppfattningen om behovet för Sverige att stärka den transatlantiska länken vill jag uppmana den nya regeringen att via denna länk klart och tydligt framföra till USA och Storbritannien att deras Irakpolitik nått vägs ände och att den enda möjliga vägen till långsiktig och fredlig lösning går via tillbakadragandet av de militära styrkorna, respekt för folkrätten och landets nationella självbestämmande med hjälp av en fredsprocess ledd av FN.

Fru talman! EU-ministern säger i sitt svar att det är för henne en självklarhet att Sverige klart och tydligt ska tillhöra kärnan i EU-samarbetet, att hennes ledstjärnor kommer att vara deltagande, ansvarstagande och förankring. Det handlar om att delta aktivt och engagerat i förhandlingarna i Bryssel, ta ansvar för Europas stora framtidsfrågor och förankra frågorna i Sveriges politiska liv och ytterst hos medborgarna.

Det låter sig sägas. Jag kan trots mitt partis EU-kritiska hållning i stort sett dela ett sådant förhållningssätt. Jag lägger särskilt märke till att ministern betonar förankring av EU-frågorna hos medborgarna. Men Cecilia Malmström berör inte några sakfrågor som jag tycker bör anses ingå om man säger sig vilja tillhöra kärnan i EU-samarbetet. Jag tänker här framför allt på EMU.

EU har sitt ursprung i det samarbete som de sex länderna Tyskland, Frankrike, Italien och Beneluxländerna påbörjade på 1950-talet. Det är länder som är EU:s kärnländer, och alla ingår i EMU. Jag uppfattar den här formuleringen så att regeringen säger sig vilja tillhöra och har ambitionen att på sikt ansluta Sverige till EMU – trots det svenska folkets nej i folkomröstningen 2003. Därför vill jag att EU-ministern förtydligar sig. Anser du att EMU ingår som en kärna i EU-samarbetet?

När det gäller den delen av interpellationen som avser Cecilia Malmströms inställning till en folkomröstning om det vilande kommande förslaget om en ny EU-konstitution, hänvisar ministern till att folkomröstning inte har varit aktuell eftersom en stabil riksdagsmajoritet länge har bedömt frågan bäst lämpad för riksdagsbeslut. Denna argumentation är vanlig när majoriteten vill undvika en besvärlig debatt. Trots att den nyvalda riksdagen under denna mandatperiod på något sätt kommer att få ta ställning till en ny konstitution lyste frågan så gott som helt med sin frånvaro i valrörelsen. Det kritiserades till exempel av utrikesminister Carl Bildt. Många partier vågade inte ta debatten inför riksdagsvalet.

Anf. 153 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! När det gäller just den transatlantiska länken och Irakkriget hoppas jag att utrikesministern gärna kommer till kammaren och diskuterar detta med riksdagen. Det är lite utanför ämnet, men vi kan konstatera att vi har många gemensamma frågor som vi behöver besvara tillsammans med USA. Vi är inte alltid överens. Det behöver man inte

alltid vara. Men det är en viktig part, och vi avser att ha ett nära och förtroendefullt samarbete med USA i en mängd olika frågor.

Jag är glad att Jacob Johnson uttalade ett stöd för ambitionen om deltagande, ansvarstagande och förankring. Regeringen hoppas att man kan lämna ja- och nejdebatten som fortfarande lever kvar i Sverige bakom sig och använda EU-medlemskapet för att konstruktivt påverka i viktiga frågor. Det är många konkreta sakfrågor som ligger framför oss som har att göra med till exempel miljöpolitiken. Det är kemikaliedirektivet. Det finns mycket som ligger på agendan när det handlar om brottsbekämpning och jobben. Det finns också de långsiktiga frågorna som jag hoppas att vi kan diskutera inom ramen för EU-nämnden och i riksdagen när det gäller utvidgningens fortsatta framtid, översynen av det finansiella perspektivet, budgeten och så vidare. Inte minst gäller det frågan om fördraget.

Jag är personligen ingen stor anhängare av folkomröstningar generellt. Men just författningsfördraget är en fråga som enligt min mening och en majoritet i riksdagen inte lämpar sig för en folkomröstning. Det är ett komplext förslag. Just nu ligger det också i den berömda frysboxen. Det behöver diskuteras och ventileras men lämpar sig kanske inte för folkomröstning.

Jag hoppas att vi tillsammans med riksdagen kan diskutera hur vi ska gå vidare med en översyn. Det mesta talar för att det blir någon form av översyn, kanske till och med omförhandling, av fördraget. Just nu är den processen i full gång i de olika medlemsländerna. Därifrån kan vi förhoppningsvis formulera, med ett brett stöd från Sverige, hur vi ska positionera oss.

Jag delar interpellantens beklagande av att frågan inte diskuterades i valrörelsen. Jag vet att Vänsterpartiet men också Folkpartiet var mycket aktiva på många ställen med att försöka diskutera många EU-frågor, och de fick väl inte riktigt det genomslag som de hade förtjänat. Det är tråkigt, men kanske kan vi bryta det lite just nu.

När det gäller den sista frågan, om EMU, är eurodeltagandet naturligtvis en del av den europeiska kärnan. Men det är många länder som står utanför detta. Den nya alliansregeringen har varit väldigt tydlig med att det inte finns någon ambition att söka medlemskap eller att utlysa någon folkomröstning. Även om många av oss personligen engagerade oss på ja-sidan var det ett mycket klart och tydligt resultat av den folkomröstningen. Ingenting i opinionsundersökningarna tyder på att den opinionen har förflyttats, utan den verkar ligga kvar. Därför finns det heller ingen anledning att lyfta upp frågan under den här mandatperioden, såsom jag ser det.

Anf. 154 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! Jag är inte riktigt nöjd med Cecilia Malmströms svar vad gäller innehållet i uttrycket "kärnan i det europeiska samarbetet". Det som Cecilia Malmström anför att det innebär, "deltagande, ansvarstagande och förankring" och att vara aktiv, tycker jag är bättre formulerat och täcks in av regeringsförklaringens skrivning om att vara en aktiv och pådrivande kraft i Europeiska unionen. Jag förstår inte riktigt vad regeringen avser med att tillhöra "kärnan i det europeiska samarbetet".

När det sedan gäller frågan om folkomröstning vill jag säga att det i dag finns ett demokratiskt underskott i denna församling genom att vi inte har diskuterat frågan tillräckligt inför valet. Visserligen är det nu så att förslaget i dess nuvarande form kommer att falla eftersom man i folkomröstningarna i Frankrike och Nederländerna har sagt nej till förslaget. Men det är troligt att det kommer tillbaka, huvudsakligen med många inslag som finns i det vilande förslaget.

Bilden av en riksdag som inte kan anses ha mandat i EU-frågan förstärks av en enkätundersökning som nätverket folkomröstning.nu genomförde innan valet.

De tio första namnen på varje riksdagslista, av ca 290 namn i varje riksdagsparti, tillskrevs och fick tre frågor om konstitutionen: hur kandidaterna ställde sig till folkomröstningen, hur de tänkte rösta i riksdagen om konstitutionen kom upp och vad de ansåg om det rättsliga samvetet.

Av Vänsterpartiets och Miljöpartiets kandidater svarade 40–45 % av de tillfrågade och med ett fåtal undantag i enlighet med partiets officiella inställning. Inom de övriga partierna svarade endast var sjunde av 1 400 tillfrågade. I den absoluta botten låg Socialdemokraterna och Moderaterna. Det är naturligt med ett visst bortfall, men det nästan totala bortfallet av svar från de stora partierna Socialdemokraterna och Moderaterna måste tolkas som ett avsiktligt agerande för att inte vilja diskutera frågan.

De EU-positiva partierna framhåller ofta och gärna vikten av att föra in EU i den politiska debatten, men när deras riksdagskandidater tillfrågas om sin inställning vill eller vågar endast en bråkdel bekänna färg. De som har kommit in i riksdagen sitter alltså på ett mandat som är synnerligen svagt att besluta i denna fråga. Det beror sannolikt på att de mer EU-kritiska kandidaterna är mer benägna att svara än de EU-positiva. De EU-positiva, som oftast fanns på valbar plats, vet att deras åsikt inte överensstämmer med väljarnas, och de svarar över huvud taget inte.

Mot bakgrund av att EU var en icke-fråga i valrörelsen är det mycket allvarligt om regering och riksdag medverkar till att delar av den fallna konstitutionen antas när väljarna inte gavs någon reell möjlighet att väga in frågan innan de lade sin röst. Du säger själv, Cecilia Malmström, att det är viktigt att förankra EU hos medborgarna. Vore inte en folkomröstning ett väldigt bra sätt att förankra den här frågan hos svenska folket?

Anf. 155 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! När statsminister Reinfeldt läste upp regeringsförklaringen för två och en halv vecka sedan var det väldigt tydligt att Europafrågorna fick en ganska stor plats. Det är många av oss, också i de partier som ingår i regeringen, som har känt att EU-frågorna inte har haft den plats i den svenska debatten som de förtjänar. Man har också upplevt att den förra regeringen kanske inte prioriterade dem så mycket.

Ambitionen att tillhöra den europeiska kärnan av samarbetet slås klart och tydligt fast. Det slås också fast väldigt tydligt att de olika fackdepartementen ska involveras i det här arbetet på ett tydligare sätt än tidigare. Man har bara genom att utse en EU-minister också signalerat att det här är en viktig och prioriterad fråga.

Det handlar om både attityd och politik. Deltagande handlar väldigt mycket om attityd, att Sverige ska vara en effektiv och respekterad förhandlingspart i Bryssel, att vi ska finnas på plats, att vi ska vara där på högsta ministernivå så ofta det någonsin är möjligt.

Ansvarstagande handlar också om att vara pådrivande och formulera positioner på ett tidigt stadium i de stora övergripande frågorna och att se till att i de övriga, mera sakpolitiska frågorna vara aktiva och pådrivande. Förankring bygger, precis som Jacob Johnson talar om, på att öka förståelsen hos svenska folket för hur EU fungerar och hur EU-beslut påverkar i vardagen. Där har riksdagen och regeringen, och naturligtvis det civila samhället, en väldigt viktig roll i att försöka få till stånd den debatten. Om vi är överens om ambitionen att det här behöver diskuteras kommer också delaktigheten och kunskapen om de här frågorna förhoppningsvis att öka, inte minst i diskussionen om vad vi ska göra med det för tillfället på is lagda fördraget. Men den frågan finns ju, och vi är delaktiga i den – den diskuteras ju livligt i det här huset också.

Jag vidhåller min uppfattning att det inte är en fråga som lämpar sig för folkomröstning, men väl för debatt, för diskussion, för ett aktivt engagemang och för att på olika sätt försöka involvera så många grupper av det civila samhället som möjligt.

Anf. 156 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! Jag ska inte i denna sena timme förlänga debatten så mycket mer. Frågan om folkomröstning och den nya konstitutionen är en fråga som vi har framför oss kanske under hela mandatperioden. Det kanske är först fram mot ordförandeskapstiden, 2009, som det kan bli aktuellt.

Jag kommer att återkomma i den här frågan, och Vänsterpartiet kommer att återkomma. Vi anser, som sagt var, att det föreligger ett demokratiskt underskott och att det här skulle vara ett verkligt sätt att förankra förändringarna i EU. Man överlåter ju ännu mer makt till EU. Vi har frågor om militariseringen av EU och andra väldigt grundläggande saker och menar att detta bör underställas svenska folket i en folkomröstning.

Anf. 157 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Tack, Jacob Johnson, för det här lilla diskussionsutbytet, som jag hoppas inte blir det sista.

Låt oss först med gemensamma krafter se till att det finns någon form av fördrag att ta ställning till i framtiden. Det fördrag som lades fram för folkomröstning bland annat i Frankrike och Nederländerna och som där förkastades, även om det godtogs i folkomröstningar i Spanien och Luxemburg, var en bra kompromiss som regeringspartierna och Socialdemokraterna stod bakom. Nu har det fallit, och det blir antagligen någon form av omförhandling och diskussion. Det allra viktigaste är att se till att det förslaget till eventuell omförhandling, eller hur vi ska gå vidare, är en fråga som är förankrad och genomdiskuterad, gärna i bred enighet om det är möjligt, inte minst i denna kammare.

Jag är glad att höra att ambitionen att delta och vara mer ansvarstagande och förankrade när det gäller EU-politiken också delas av Vänsterpartiet. Det bådär väldigt gott inför det svenska ordförandeskapet 2009.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

26 § Svar på interpellation 2006/07:22 om agerande från EU mot Polens HBT-fientliga regering

Anf. 158 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Jan Lindholm har frågat mig om jag kommer att verka för att Sverige ska uppmana EU-kommissionen att vidta åtgärder mot Polen med anledning av uppgifter om att Polen motarbetar de europeiska värderingarna och försvarar genomslag för FN:s mänskliga rättigheter i Polen.

I stora delar av världen utsätts HBT-personer för ett brutalt förtryck, vilket naturligtvis är oacceptabelt. Diskriminering av människor på grund av sexuell läggning eller könsidentitet står helt i strid med den grundläggande principen om alla människors lika värde och rättigheter och är en kränkning av de mänskliga rättigheterna.

Fördomar mot HBT-personer förekommer tyvärr även i Europa. I Polen ger lagstiftningen inte heller något skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning.

Polen har godkänt den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Inom EU finns också bestämmelser till skydd för principen om lika behandling av alla människor i arbetslivet, bland annat ett förbud mot diskriminering på grund av sexuell läggning, och medlemsstaterna i EU har att följa detta.

Alliansregeringen kommer att fortsätta att driva den svenska linjen i HBT-frågor i internationella sammanhang. Inom EU arbetar Sverige aktivt med att utöka skyddet mot diskriminering. Den svenska regeringen anser att skyddet mot diskriminering på grund av bland annat sexuell läggning bör omfatta så många samhällsområden som möjligt.

Sverige driver också på i Europarådet för att öka respekten för de mänskliga rättigheterna och för att situationen för HBT-personer ägnas fortsatt uppmärksamhet. Vi avser att stödja Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter i hans arbete mot diskriminering på grund av sexuell läggning, vilket är ett av de områden som MR-kommissarien har valt att prioritera.

Sverige driver även HBT-frågor inom ramen för OSSE, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Vid ett möte som hölls i Warszawa för två veckor sedan ordnade Sverige ett seminarium om ett rättighetsperspektiv på HBT-frågor bland annat med medverkan av HomO.

Alliansregeringen kommer slutligen att verka för att stärka FN:s arbete mot diskriminering av människor på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Respekten för de mänskliga rättigheterna ska vara universell.

Anf. 159 JAN LINDHOLM (mp):

Fru talman! Först vill jag tacka vår EU-minister för det här, som jag tycker, väldigt positiva svaret. I svaret framgår det nämligen tydligt att ministern har förstått själva problematiken. Det framgår även tydligt att regeringen förbinder sig att aktivt arbeta för ett utökat skydd mot diskriminering. Ministern slår även fast att regeringen har för avsikt att fortsätta arbeta för att respekten för de mänskliga rättigheterna ska öka inom EU. Och vi får även veta att man tänker jobba med att stärka FN:s arbete mot diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet.

Allt det här låter ju väldigt bra. Det är klart att den första frågan som man skulle vilja ställa är: Sätter ni munkavle på Kristdemokraterna under regeringssammanträdena när ni behandlar den här typen av frågor, eller har ni hela regeringen med er? Men det är väl en fråga som är mer av kvällstidningskaraktär, så vi kanske ska hoppa över den här gången. Det viktiga är ju liksom inte vad vi säger i kammaren och i vackra dokument, utan det viktiga är ju det som man kan kalla för verkstan. Då undrar jag: Vad konkret kan vi förvänta oss?

Den händelse som föranledde min interpellation var att det polska EVS-kontoret, som är en del av EU:s ungdomsprogram, avslog en ansökan om ett projekt som hade till syfte att utveckla tolerans och motverka fördomar kring HBT-frågor i Polen. För mig är det naturligtvis en självklarhet att varje enskilt land självt ska avgöra vilka av EU:s alla olika projekt som man väljer att delta i, men när det gäller Polen anser jag att det handlar om ett systematiskt val att avstå från att delta i arbetet med de grundläggande mänskliga rättigheterna, och det tycker jag inte att ett EU-land kan göra. Vi har många exempel på det. Då undrar jag: Hur ser ministern på det?

Det som skrämmer mig mest är egentligen själva motiveringen till avslaget. Man säger rakt på sak att mänskliga rättigheter inte överensstämmer med Polens utbildningspolitik. Man hänvisar också till utbildningsministrarnas policy som inte stöder att man informerar om HBT-frågor bland ungdomar. Den policy som ministern har har föranlett stora protester bland annat från internationella utbildningsfederationen som representerar 29 miljoner lärare i 166 länder. De pekar på artikel 13 i Amsterdamfördraget där man till exempel helt tydligt motsätter sig diskriminering på alla de grunder som man brukar räkna upp i den här typen av internationella dokument, och däribland finns självklart frågor kring sexuell identitet. De tar upp fallet, som jag tidigare har tagit upp, med den avskedade direktören från det nationella lärarutbildningscentret i Warszawa. Han blev avskedad för att han spred en lärobok, Compass, som EU har tagit fram, som också är till för att lyfta upp de här frågorna inom området mänskliga rättigheter.

Så här kan man fortsätta, och då blir man ganska mörkrädd. När vi nu har en särskild EU-minister undrar jag: Vad planerar man för åtgärder från svenskt håll? Vilka maktmedel ser man att EU kan använda? Ministern säger själv i sitt svar att det inte finns några lagliga rättigheter till skydd för de här människorna i Polen. Vilka maktmedel ser man att man från EU:s sida kan använda för att se till att Polen verkligen följer de fördragsfästa åtaganden som man faktiskt har, som Polen har tagit på sig? Polen borde åtminstone ha intentionen att följa dem och inte fort-

sätta att så, som jag tycker, flagrant och obstruerande nonchalera dem som man gör i dag.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Anf. 160 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag vill tacka Jan Lindholm för att den här debatten kommer upp. Det är en oerhört viktig fråga. Jan Lindholm kanske vet att jag i mitt förra liv har engagerat mig ganska mycket i den här typen av frågor. Engagemanget finns naturligtvis fortfarande hos mig, även om jag har bytt jobb.

Jan Lindholm har säkert sett att det i regeringsförklaringen faktiskt står väldigt tydligt – och alla fyra allianspartierna står bakom det – att HBT-frågor är viktiga och kommer att vara viktiga för Sverige att driva i all utrikespolitik. Såvitt jag förstår är det den enda regeringsförklaringen i världen där detta står uttryckligt. Jag är väldigt stolt över det, och det är naturligtvis ett åtagande som vi alla står bakom.

Sedan gäller det den aktuella händelse som du nämner om EVS-programmet. Vi har fått information från svenska ambassaden i Warszawa. Det som sägs här stämmer, och det är naturligtvis väldigt oroväckande. Vi fortsätter att bevaka frågan med hjälp av ambassaden.

Det är, precis som du säger, svårt att hitta konkreta verktyg för att påverka ett annat lands regering. Man får försöka väcka debatt och försöka resa frågan i de här sammanhangen. Man kan bidra, som vi har gjort, med utbildning och med stöd på olika sätt, till exempel det här studentutbytesprogrammet.

Sverige kan ju inte – och inte heller EU-kommissionen – på egen hand vidta åtgärder gentemot Polen. Däremot kan man skapa debatt, och man kan försöka hitta olika sätt att resa frågan.

När ett land väl har blivit medlem i EU förlorar man ju lite grann det påtryckningsmedel som man har i en förhandlingsprocess för kommande medlemsländer. När de väl är medlemmar finns inte det. Där pågår det försök att hitta olika sätt när det gäller att se till att alla länder lever upp till villkoren. Tyvärr är det, som interpellanten naturligtvis vet, inte bara i Polen som detta förekommer utan också i flera andra länder. Och det är ju extra allvarligt när personer i mycket hög myndighetsställning, eller ministrar till och med, uttalar den här typen av väldigt kränkande formuleringar eller på olika sätt aktivt motarbetar den gemensamma lagstiftning om diskriminering som finns inom EU. Men vi får väl på olika sätt hjälpa till – både regeringen och riksdagen via sina kontakter och genom Europarådet, till exempel, och OSSE – att lyfta fram den här frågan och visa att vi inte tycker att det är acceptabelt att fortsätta diskriminera människor på det här sättet. Men det är svårt att hitta de konkreta verktygen. Så är det tyvärr.

Anf. 161 JAN LINDHOLM (mp):

Fru talman! Som Cecilia Malmström säger är det här inte ett problem som är isolerat vare sig till Polen eller just till området homosexuell, bisexuell eller transsexuell – eller HBT-området. Det här är ett större komplex i många länder, framför allt i de nyare EU-länderna. Men inte enbart i de länderna, utan det här förekommer i många av våra EU-länder och är ett stort problem. Jag tycker att det hänger väldigt tydligt ihop, förtrycket mot HBT-grupperna och det ganska tydliga förtryck som finns

*Svar på
interpellationer*

av minoriteter i de här länderna, minoriteter av olika slag. Vi är ju inte heller helt befriade från det själva i Sverige. Man tillåter inte den fria möjligheten att uttrycka sin identitet vare sig det handlar om etniska eller kulturella eller andra former av avvikande eller annorlunda mönster som man vill utveckla.

När vi nu har en regering som har varit ganska skarp i sin regeringsförklaring på det här området – och vi har en EU-minister – trodde jag att vi också skulle få lite förslag på vad vi konkret kan göra.

Jag har konstaterat att det i artikel 7 i EU-fördraget finns möjligheter att vidta straffåtgärder mot de medlemsstater som bryter mot artikel 6.1. Och den här möjligheten har använts en gång, som jag förstår det, mot Österrike. Vad jag har förstått kan det tydligen även inbegripa en så pass grav åtgärd som att man till och med kan ta ifrån länderna rösträtten.

Jag har inte alls förväntat mig att vi skulle få besked här om några svenska åtgärder, utan det handlar ju om att agera i EU för att få EU-systemet att stå upp för sina värderingar. Om ministrar och regeringar tillåter att polisen i flera länder inom EU inte agerar när mänskliga rättigheter sätts åsido är det ju risk att vi får en boll som börjar rulla.

Det finns väldigt fina värderingar i EU:s traktater, så att säga, när det gäller de här sakerna, som jag tror att det är viktigt att man försvarar från början. Om det här får pågå finns det en stor risk att även fler företrädare för myndighetsnivåer – inte bara ministrar utan andra i många länder – kommer att fortsätta på den här banan. Jag har läst fler intervjuer med andra biträdande ministrar och tjänstemän i Polen som uttalar sig så att man blir mörkrädd. Att de värderingarna kan finnas så högt upp i samhällsapparaten!

Jag skulle ändå väldigt gärna se att man från svensk sida åtminstone övervägde att titta på vad det finns för – maktmedel sade jag förut, jag gillar inte det ordet egentligen men vet inte hur man ska uttrycka det – metoder som man skulle kunna använda. Jag tycker att Sverige ska lägga ned mycket krut på att försöka hitta en hel arsenal av åtgärder, från den fina minsta trevliga åtgärden, som man ju börjar med när man träffar ambassaden och får information där, till att vara beredd att ifrågasätta om ett land verkligen kan vara ett fullvärdigt land i EU om man inte lever upp till de åtaganden man har gjort när det gäller de här grundläggande värderingarna.

Anf. 162 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag delar Jan Lindholms analys i mycket och den frustration han uttrycker över att inte kunna göra mer i det här fallet. Att det står i regeringsförklaringen att vi har lyft fram frågan är en första signal att sända. Det finns ju olika medel på olika nivåer som man kan använda. Det har naturligtvis rapporterats i alla EU:s medlemsländer att det är en fråga som den svenska regeringen prioriterar. Det gäller HBT-personer men också arbetet mot diskriminering generellt. Det är en viktig fråga i alla utrikesrelationer och med medlemsländerna.

Vi följer frågan noga och kommer fortsatt att göra det. Jag kan konstatera att i den rättighetsstadga som ingår som första del i det konstitutionella fördrag som just nu ligger i frysen, som vi diskuterade tidigare, finns det ett ytterligare stärkt skydd när det gäller rättighets- och antidiskrimineringsfrågorna. Även om det fördraget inte har trätt i kraft och

kanske aldrig kommer att träda i kraft i den formen så använder man sig av den typen av formuleringar i domstolen. Det hade varit ett sätt att ytterligare kunna hänvisa till juridik när det gäller övergrepp och diskriminering av den här typen.

Låt oss, gärna tillsammans, följa frågan noga, bevaka vad som händer i Polen och i andra länder i det här avseendet och resa frågan i alla forum där det är möjligt att göra det, både på hög och låg nivå. Låt oss fortsätta att bevaka det. Artikel 6 är det ju, som interpellanten också säger, väldigt dramatiskt att ta till. Den har använts en gång, i Österrikes fall, och det finns delade meningar om hur lyckat det var att använda den just då. Jag vet att det också finns diskussioner i Europaparlamentet kring detta. De bedriver också en väldigt viktig opinionsbildning. Det kommer vi naturligtvis också att följa. Så låt oss avvakta innan vi använder oss av den typen av medel och tills vidare följa frågan i alla forum, påpeka och på olika sätt försöka hjälpa och stötta de personer som arbetar mot diskriminering av HBT-personer, i det här fallet, men också allmän diskriminering i alla EU:s medlemsländer.

Anf. 163 JAN LINDHOLM (mp):

Fru talman! Jag tror inte att vi ska ta så mycket mer tid i kväll till det här. Jag förväntar mig att Sverige driver den här frågan, och jag hoppas att vi ska få se ett kraftigare agerande från EU:s sida. Jag hoppas att Sverige ligger bakom det.

Anf. 164 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag vill också tacka för den här debatten i en väldigt viktig och angelägen fråga som naturligtvis går helt över partigränserna. Regeringen har bara suttit i två och en halv vecka. Vi får kanske anledning att återkomma till just de här frågorna och diskussionen.

Överläggningen var härmed avslutad.

27 § Svar på interpellation 2006/07:5 om Rikskvinnocentrum

Anf. 165 Statsrådet NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Josefin Brink har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta inom ramen för jämställdhetspolitiken för att bekämpa mäns våld mot kvinnor och om jag avser att verka för att verksamheten vid Nationellt kunskapscentrum i Uppsala fortsätter och att verksamhetens anslag garanteras i statsbudgeten.

Jag vill till att börja med tala om att jag delar Josefin Brinks uppfattning att mäns våld mot kvinnor och barn är ett stort problem i vårt samhälle. Hot, misshandel och övergrepp är den värsta formen av maktmissbruk och förtryck. Att leva i rädsla för våld, eller i skuggan av våld, begränsar många kvinnors och barns liv. Oavsett vem som hotar, misshandlar eller våldtar måste kvinnors frihet och trygghet säkras. Värderingar och attityder som låter mäns våld mot kvinnor fortgå måste bekämpas.

Det förebyggande arbetet måste stärkas. Regeringen avser att utarbeta en handlingsplan för att motverka mäns våld mot kvinnor. Handlingspla-

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

nen är tänkt att bland annat omfatta ett förbättrat stöd till våldsutsatta kvinnor, programverksamhet i syfte att bryta destruktiva beteenden för män som utsätter kvinnor och barn för våld, insatser för att öka kunskaperna i polis- och domarkåren om det våld kvinnor utsätts för, ökad forskning om mäns våld mot kvinnor, översyn av hur stadsplaneringen kan öka kvinnors trygghet i deras närmiljö och förslag i syfte att stärka våldsutsatta kvinnors ekonomiska situation.

För att under tiden stärka arbetet i kvinnojoursverksamheten avsätter regeringen redan nu 20 miljoner kronor. Vi avsätter också 3 miljoner kronor till insatser för rehabilitering av de män som utövar våld.

Regeringen kommer att inleda ett reformarbete när det gäller påföljdssystemet, bland annat för att markera att samhället ser allvarligt på brott. I detta arbete kommer mäns våld mot kvinnor att vara en del. Kunskaper hos polis, rättsväsende och sociala myndigheter måste öka kring dessa frågor så att insatser för de utsatta kan sättas in i tid. Myndigheternas rutiner för att skydda utsatta kvinnor ska förbättras.

Som Josefin Brink påtalar i sin interpellation behövs ett professionellt arbete med kunskaps- och metodutveckling när det gäller det specifika våld som män utsätter kvinnor och barn för. Detta gäller också det som brukar kallas för hedersrelaterat våld.

Det finns mycket som behöver förbättras, och vi tänker nu ta itu med detta arbete. För att det ska kunna ske räcker inte insatser inom jämställdhetspolitiken, utan det krävs insatser på fler politikområden, bland annat rättsväsende och socialtjänst.

I betänkandet *Att ta ansvar för sina insatser* (SOU 2006:65) lämnades en rad förslag gällande socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor. Utredaren föreslår bland annat ett förtydligande i socialtjänstlagen som förstärker kommunernas ansvar men har även förslag kring förbättrad tillsyn, kunskaps- och metodutveckling samt bättre enhetlighet i landet. Betänkandet är ute på remiss till den 31 oktober.

När det gäller Rikskvinnocentrum fattades beslut den 3 augusti 2006 om en ny förordning (SFS 2006:1072) enligt vilken det ska finnas ett nationellt kunskapscentrum för frågor om mäns våld mot kvinnor vid Uppsala universitet. Förordningen trädde i kraft den 1 oktober. Bidrag till verksamheten lämnas under 2006 av Socialstyrelsen till Rikskvinnocentrum och från och med den 1 oktober till Nationellt kunskapscentrum vid Uppsala universitet (NKC).

Den fortsatta finansieringen från 2007 sker genom att Uppsala universitet anvisas medel under anslaget 25:18, anslagsposten Nationellt kunskapscentrum för frågor om mäns våld mot kvinnor. 16 miljoner kronor per år aviseras 2007 och 2008.

Anf. 166 JOSEFIN BRINK (v):

Fru talman! Jag får först tacka för att ministern har svarat på mina frågor. Jag börjar med att konstatera att jag är väldigt nöjd med den utförliga beskrivningen av att Nationellt centrum i Uppsala kommer att bli kvar och ha en säkrad finansiering framöver. Det gläder mig.

Det är också glädjande att jämställdhetsministern avser att stärka det förebyggande arbetet mot mäns våld mot kvinnor och inte bara satsa på ökade anslag till polisen och hårdare straff som ju tidigare har varit en

smula överbetonat när borgerligheten har pratat om det sexualiserade våldet.

Att upprätta en nationell handlingsplan är lovvärt, och vi i Vänsterpartiet har länge hävdat att just samordning och överblick är det som mest akut saknas i arbetet mot det sexualiserade våldet. Det finns en hel del forskning och kunskap om mäns våld mot kvinnor och barn, men det tillämpas i alltför liten grad i det dagliga arbetet hos myndigheter och i kommunernas och landstingens verksamheter.

Av det jämställdhetsministern skisserar som planens innehåll är det inte särskilt mycket som är nytt jämfört med det som initierats under gångna mandatperioder, och därför skulle jag vilja ha några klargöranden om vad jämställdhetsministern har för utgångspunkter och mål med arbetet med den aviserade handlingsplanen.

Ministern säger att man avser att ge ett förbättrat stöd till våldsutsatta kvinnor och nämner ett ökat stöd till kvinnojourerna. Det är alldeles utmärkt. Under den förra mandatperioden såg Vänsterpartiet till att ytterligare 100 miljoner kronor per år avsattes till kvinnojourerna. Problemet för kvinnojourerna är bara att dessa pengar endast kan fås som projektbidrag, vilket leder till att jourerna får använda mycket tid till att skriva ansökningar och de får svårt att ha en kontinuitet och en långsiktig planering i sitt arbete. Därför undrar jag om jämställdhetsministern har några idéer om hur man ska kunna ändra förutsättningarna för finansieringen av kvinnojourerna så att den kan bli mer långsiktig och därmed göra arbetet och förutsättningarna för kvinnojourerna mer förutsägbara.

Kvinnojourerna gör, som ministern säger i sitt svar, ett värdefullt, för att inte säga helt ovärderligt, arbete. Det som är problematiskt är att kommunernas ansvarstagande för att skydda våldsutsatta kvinnor varierar kraftigt. Kommunerna är enligt socialtjänstlagen redan i dag skyldiga att ta detta ansvar, men flera utredningar, bland annat Kvinnofridsuppdragets *Slag i luften*, som kom 2005, konstaterar att det finns stora brister i många kommuner. De saknar rutiner och riktlinjer för att kunna bemöta våldsutsatta kvinnor och barn. Jag hoppas därför att det betänkande som ministern nämner i sitt svar kommer att leda fram till skarpa förslag om stärkt lagstiftning och tillsyn över kommunernas ansvar.

En allvarlig aspekt av kommunernas bristande ansvarstagande är att kvinnor som är dubbelt utsatta, till exempel genom missbruk eller genom psykiska eller fysiska funktionshinder, på de flesta håll i landet har få eller inga möjligheter att få det skydd som andra kvinnor erbjuds i dag.

Vänsterpartiet kommer i sin budgetmotion att anslå medel till att upprätta särskilda resursjourer för att ta emot dessa kvinnor och deras barn samt till handikappanpassning av skyddade boenden och kvinnojourer. Jag undrar om jämställdhetsministern har några förslag på hur dessa särskilt utsatta kvinnor och deras barn ska kunna garanteras stöd och skydd.

Anf. 167 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret. Det är glädjande att se att regeringen och jämställdhetsministern visar en sådan tydlig vilja att med detsamma, efter bara två veckors arbete och regeringsförklaringens tillkännagivande, ta itu med mäns våld mot kvinnor.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Svar på
interpellationer

Som folkpartist och liberal är jag väldigt glad att det som vi liberaler länge kämpat för, nämligen att kvinnor ska ha fullständiga rättigheter och respekt i samhället, nu kommer att bli genomfört. Ytterst tar det ojämsställda samhället sig det hemskaste uttrycket i att kvinnors kroppar inte respekteras. Därför är det roligt att se att frågan tas upp av en liberal minister.

Nyamko Sabuni har goda företrädare. Bengt Westerberg fick i den förra borgerliga regeringen igenom många reformer på jämställdhetsområdet, till exempel pappamånaden och en stärkt diskrimineringslagstiftning, och jag är övertygad om att hon kommer att fullfölja arvet efter honom på ett bra sätt.

När det gäller handlingsplanen för att motverka mäns våld mot kvinnor är det nytt. Det är inte något som den förra regeringen planerade, utan det är den borgerliga regeringens initiativ. Det är inte värdigt ett modernt samhälle att vi ännu inte kommit till rätta med dessa problem.

Som jämställdhetsministern skriver i sitt svar är det ett komplext arbete. Många områden måste samordnas, och där har hon den samordnande rollen att få med sig hela Regeringskansliet. Därför är det bra att Josefin Brink och Vänsterpartiet upptäcker att detta faktiskt är den politik som vi alltid har fört. Det har funnits en bredd i det sätt på vilket vi vill motarbeta mäns våld mot kvinnor. Det har inte bara handlat om ökade polisinsatser, utan det finns ett brett angreppssätt. Det är vad vi i Folkpartiet gått till val på, och det är det som nu ska genomföras.

Vidare är det mycket bra att det, till skillnad från den förra regeringen, tydligt och klart framgår att vi även ska arbeta för att ändra männens beteende, för de män som slår är ofta återfallsförbrytare. De slår en kvinna, hon lyckas lämna honom, han träffar en ny kvinna och sedan är spiralen i gång. Kvinna efter kvinna drabbas av samme man. Därför är det viktigt, precis som jämställdhetsministern poängterar i sitt svar, att vi nu tar itu med att behandla männen för att skydda fler kvinnor från att råka ut för samme våldsamme man.

Det är viktigt att vi också jobbar internationellt. Vi har kommit långt i Sverige även om det finns mer att göra, men jag tänker på kvinnor i många andra länder. Jag vill fråga jämställdhetsministern om hon är beredd att verka för att Sverige internationellt ska stärka och skydda kvinnor. Det kom en FN-rapport förra veckan som visar att 102 av FN:s 192 medlemsländer inte har specifika lagar om våld i hemmet, att våldtäkter inom äktenskapet inte är ett brott i 53 länder samt att endast 93 länder har lagar som förbjuder trafficking.

Jag vill därför fråga jämställdhetsministern om hon är beredd att verka för att Sverige ska arbeta inte bara för ett bättre skydd för svenska kvinnor utan även för att visa solidaritet med kvinnor i andra länder.

Anf. 168 Statsrådet NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Egentligen tycker vi inte så väldigt olika i den här frågan, Josefin Brink. Handlingsplanen är ju inte tänkt att bara göras av mig och mina tjänstemän i departementet, utan tanken är att alla krafter ska kunna användas. Det gäller till exempel dig med flera i kammaren. Det gäller också många sakkunniga ute i samhället. Vi kommer att ta till oss alla tankar och idéer, och sedan får vi se vad handlingsplanen i slutändan kommer att innehålla. Efteråt finns det kanske ytterligare saker att debat-

tera, för det är inte säkert att den kommer att innehålla allt det som Josefin Brink önskar sig.

Vi har ett gemensamt mål, och det är att våldet mot kvinnor måste minska. Där tror jag att rehabiliteringen av männen är en av de viktigaste sakerna, liksom hur kvinnor bemöts i dessa situationer. Både inom den kommunala verksamheten och i rättssystemet måste vi se till att det fungerar.

Att det fungerar olika i olika kommuner är en stor nackdel som vi också ska ta itu med. Den enhetlighet som jag talade om i mitt första svar handlar just om att lagen är enhetlig och att vi på nationell nivå kan ha en tillsyn så att kvinnor får det stöd och den hjälp som de behöver oavsett var i landet de bor.

När det gäller handikappfrågan blir det tyvärr ofta så att personer med funktionshinder glöms bort i stora komplexa problem, men det är mycket viktigt att även det perspektivet kommer med. Vi får alltså titta på det.

Beträffande bidrag till kvinnojourerna tror jag att det trots allt är viktigt att vi årligen ber att få in verksamhetsberättelser. Det går inte att med skattebetalarnas medel betala ut till verksamheter utan att kunna tillförsäkra att de som får dessa medel också utför ett bra jobb. Därför kan jag inte gå ut och garantera att det årligen kommer anslag utan att vi får veta vad det är som pågår inom verksamheterna. Och då får man alltså ansöka om ytterligare anslag. När kvinnojourerna kan redovisa de goda resultat som de uppnår är det väl egentligen inte svårt att förstå att vi kommer att tilldela pengar till den typen av verksamhet, för det behövs.

Sedan är jag tacksam för Cecilia Wigströms fråga. Jag tror nämligen att vi i så många sammanhang som det bara är möjligt måste se till det globala perspektivet, och det finns många kvinnor runtom i världen som har det sämre ställt än vi i vårt land, även om också vi fortfarande har lång väg kvar att gå. Det som kan kännas frustrerande är det som gäller i världen, nämligen att alla länder har rätt att stifta egna lagar.

Det vi kan göra och gör – både som enskilt land, jag som jämställdhetsminister och vi alla inom EU – är att i olika internationella sammanhang och resolutioner göra uttalanden om att det är oacceptabelt och att varje land har ett ansvar för att se till att kvinnors rättigheter också blir en del av de mänskliga rättigheterna. Där tror jag att det finns ett stort problem.

Alldeles för mycket våld inom familjen hålls inom familjen och anses inte vara en nationell angelägenhet. Bara det faktum att det är få länder i världen som vill använda sig av begreppet ”mäns våld mot kvinnor” och i stället kallar det för ”våld inom familjen” eller ”våld mot kvinnor” visar detta. Att vi i Sverige hela tiden poängterar att det handlar om mäns våld mot kvinnor tror vi kan leda till attitydförändringar. Detta arbete måste vi fortsätta med, och jag hoppas att vi också har stöd av våra grannar inom EU i det arbetet.

Anf. 169 JOSEFIN BRINK (v):

Fru talman! Jag inser naturligtvis att det inte är helt lätt för Nyamko Sabuni att säga vad handlingsplanen kommer att innehålla. Det är ändå intressant att diskutera inriktningen, ambitionsnivån och vad man har tänkt sig för mål.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

Svar på
interpellationer

Både Nyamko Sabuni och min meddebattör har tagit upp att man vill satsa på behandling av män som misshandlar. Det är naturligtvis väldigt viktigt, och man har redan infört den typen av program inom kriminalvården, vilket bland annat Vänsterpartiet har varit med och drivit igenom. Det finns en rad olika behandlingsmetoder som man har prövat på. Den modell som har visat sig mest framgångsrik, och som också internationellt har varit mest framgångsrik, är en form av kognitiv beteendeterapi där könsroller, kvinnoyn, jämställdhet och maktförhållanden står i centrum. Där ligger fokus på att män som slår kvinnor ska erkänna, förstå och ta ansvar för sitt beteende.

Det finns också andra behandlingsmetoder som är mer inriktade på att fokusera på individuella avvikelser hos mannen, till exempel missbruk, psykiska eller neurologiska faktorer och annat. Den typen av metoder är dåligt utvärderade, och det är svårt att se om de är effektiva eller inte. Men det tråkigaste av allt är att de helt och hållet bortser från könsmaktsperspektivet. Man för bort hela förståelsen av det sexualiserade våldet som ett samhällsproblem med rötterna i en ojämlik relation med könen. Därför gläder det mig att man menar att arbetet med behandlingen av män ska ses som en del av det förebyggande arbetet med att skydda kvinnor och barn mot fortsatt våld. Jag utgår då också från att man kommer att ha en könsmaktsförståelse av våldet och att man i arbetet ser det på det sättet, inte som en fråga om individuella avvikelser med sjuka män. Den typen av behandlingsverksamhet tror jag skulle vara kontraproduktiv.

En annan fråga som ministern inte nämner handlar om människor som drabbas av våld i samkönade relationer. Det ligger något motsägelsefullt i att det finns ett värde, både internationellt och här hemma, i att betona vad det sexualiserade våldet handlar om och att det allt som oftast handlar om en man som misshandlar en kvinna. Men våld förekommer också i samkönade relationer. Det är ett område som är väldigt lite utforskat. Möjligheterna till stöd och skydd för personer som drabbas av partnervåld är därför ännu mindre än möjligheterna för kvinnor som misshandlas av en man.

Det behövs mer forskning, undersökningar och faktainsamling på detta område för att man ska få mer kunskaper om partnervåldet i samkönade relationer. Men det behövs naturligtvis också ökade möjligheter för HBT-personer att få skydd vid jourer, särskilda boenden och liknande. Jag hoppas att även detta perspektiv ska komma in i arbetet.

Slutligen: Vänsterpartiet lanserade ett helt paket för våldsutsatta kvinnor och barn i valrörelsen. En av de saker vi där föreslog och som fick bifall av alla partier utom, lustigt nog, Feministiskt initiativ, var att man skulle inrätta en nationell haverikommission som ska utreda varje fall då en kvinna mördas av en man. Jag har inte sett något om inrättandet av en sådan nationell haverikommission i det som regeringen hittills har lagt fram. Men eftersom det blev ett sådant glatt bifall till förslaget under valrörelsen hoppas jag att ni återkommer med förslag om en sådan.

Anf. 170 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp):

Fru talman! Jag vill börja detta inlägg med att tacka jämställdhetsministern för svaret på min fråga om regeringens vilja att arbeta internationellt för att stödja kvinnor som är hårt utsatta för mäns våld i andra

länder. Jag ber om ursäkt för att jag överträdde reglerna. Interpellantens fråga var ju vilka åtgärder som statsrådet avser att vidta inom ramen för jämställdhetspolitiken för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Eftersom jag är liberal och internationalist och vi lever i en globaliserad värld tänkte jag att det skulle vara okej att göra en internationell vinkling av samma fråga. Jag är i alla fall nöjd med det svar jag fick.

Josefin Brink tog upp en viktig fråga, nämligen frågan om en haverikommission. Det är ju en fråga som vi i Folkpartiet har drivit i många år. Den fanns på dagordningen i Folkpartiets motioner när jag kom in i riksdagen 2002. Jag vet att vi i Folkpartiet är positiva, och jag hoppas att jämställdhetsministern kan få med sig övriga borgerliga partier när det gäller att det ska tillsättas en haverikommission när en kvinna mördas.

Inför arbetet med handlingsplanen för att bekämpa våldet vill jag också skicka med att man ska titta på ytterligare en viktig fråga. Jag besökte en kvinnojour i Göteborg i somras, och kvinnorna där vittnade om att när man väl har lämnat hemmet, hals över huvud, är det ofta mycket svårt att sedan få komma tillbaka och hämta kläder, pass eller bankkort. I dag finns det inte någon hjälp att få. Polisen hjälper inte till, och inte socialtjänsten heller. Jag begär inte besked här och nu, men jag vill skicka med att det kan vara viktigt att ta med detta i handlingsplanen. Det behövs någon form av praktisk hjälp för kvinnor så att de vågar sig tillbaka för att hämta viktiga handlingar som behövs för att de ska kunna klara sitt liv.

Avslutningsvis önskar jag ett stort lycka till med detta viktiga arbete!

Anf. 171 Statsrådet NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Ambitionen att komma till rätta med mäns våld mot kvinnor kommer att vara hög. Jag hoppas att Josefin Brink kommer att märka det i mitt arbete under de kommande fyra åren.

Våld i samkönade förhållanden – eller äktenskap – behöver vi antagligen mer forskning om. Vi behöver veta vilka mekanismer som verkar i det och så vidare. Men jag förstår inte varför det skulle behövas särskilda boenden för dessa människor, om det inte snarare handlar om mansjourer än om boende för bara HBT-personer. Men det är klart att också de ska få skydd på samma sätt. Jag tror att vi behöver veta mer om mekanismerna när det gäller våld i samkönade förhållanden.

Det var många som hurrade över förslaget om en haverikommission när kvinnor mördas. Visst kan det hurras mycket i en valrörelse, och våld mot kvinnor och mord är det hemskaste vi alla kan uppleva, men jag vill ändå vara försiktig med att lova något. Jag får återkomma när vi har sett på den frågan. Det kan innebära att vi i så fall kan behöva utreda precis vartenda mord. Det är min spontana reaktion. Jag vet att det var flera partiföreträdare som gick ut och sade att de tyckte att det var en bra idé, men jag tror att frågan riskerar att bli ganska komplicerad.

Anf. 172 JOSEFIN BRINK (v):

Fru talman! Jag ska inte dra ut på plågan för alla. Nu börjar det bli lite sent.

Jag vill bara korrigera: Jag föreslår inte att man ska ha speciella boenden för HBT-personer. Men de kan vara män, och då är det lite problematiskt, för då får de inte komma in på kvinnojourerna.

Jag ska se till att följa upp och hålla koll på de förslag som läggs fram. Vi kommer säkert framöver att ha många, långa och intressanta debatter om hur man på bästa sätt ska bekämpa mäns våld mot kvinnor. Jag är övertygad om att ambitionen finns. Sedan kommer vi säkert att ha olika åsikter om metoder och annat, men det får vi återkomma till senare. Jag vill tacka ministern för svaret på frågorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

28 § Svar på interpellation 2006/07:7 om den borgerliga integrationspolitikens omfattning

Anf. 173 Statsrådet NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Jag vill tacka Kalle Larsson, som inte har möjlighet att närvara, för att jag får debattera mot någon annan. Det är alltid spännande att eventuellt möta nya argument i vissa ämnen. Kalle Larsson och jag debatterade väldigt mycket under valrörelsen. Det har vi också gjort de föregående fyra åren. Det är trevligt att nu få debattera med Josefin Brink.

Kalle Larsson ställde frågan till mig om vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att integrationspolitiken ska omfatta alla som lever i Sverige, och att integrationsinsatser ska riktas även mot personer från etniskt verkligt segregerade bostadsområden. Kalle Larsson har vidare frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att människor med utländsk bakgrund inte ska stigmatiseras eller hotas av främlingsfientliga tendenser i etablerade partiers politik.

Mitt svar till Josefin Brink, som är här i stället för Kalle Larsson, är att grunden för regeringens integrationspolitik är att alla som lever i Sverige ska respekteras som individer med samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Det är utanförskapet, inte invandrarskapet, som är utgångspunkten för de insatser för integration som regeringen avser att presentera. De rapporter Kalle Larsson hänvisade till i sin fråga visar mycket riktigt att klyftorna i samhället ökade under den förra regeringens mandatperiod. Den hittills förda integrationspolitiken har inte lett till de resultat som önskades.

Arbete och språk är viktiga nycklar till integration. Därför är regeringens satsningar på nystartsjobb och jobbavdrag viktiga integrationspolitiska satsningar. Nystartsjobb innebär att arbetsgivaravgifterna tas bort för den som varit arbetslös länge. Nystartsjobb ska kunna erbjudas bland annat asylsökande som beviljats uppehållstillstånd, kvotflyktingar och dessa gruppers anhöriga under de tre första åren efter att uppehållstillstånd har beviljats. Det betyder att nyanlända invandrare inte längre hamnar utanför de generella arbetsmarknadsinsatserna, som de ofta gjort förut. Vid anställning kommer de också in i försäkringssystemet. Jobbavdrag innebär att alla som arbetar får ett avdrag på inkomstskatten. Det blir mer lönsamt att arbeta för alla.

Alla former av diskriminering måste bekämpas kraftfullt. Därför vill vi sammanföra de olika diskrimineringslagarna till en gemensam lagstiftning och även slå samman de fyra ombudsmännen mot diskriminering till en myndighet. Skadestånden ska vara kännbara vid diskrimine-

ring i såväl offentliga som privata verksamheter. Därför kommer regeringen också att se över hur regleringen av ersättning för kränkning vid diskriminering bör utformas. En väg att minska risken för diskriminering i arbetslivet är att använda ett anonymiserat anställningsförfarande. Ett försök med anonymiserade ansökningar genomförs inom den offentliga sektorn, och resurserna till DO förstärks.

Vi vill att människor ska ha makt över sin tillvaro och kunna påverka sina egna val. Ett första steg är egenförsörjning. De som står utanför arbetsmarknaden står ofta även utanför de områden som enligt Kalle Larsson är verkligt segregerade. En politik för arbete och tillväxt är också en politik för stärkt egenmakt.

Sedan till Kalle Larssons fråga om åtgärder för att människor med utländsk bakgrund inte ska stigmatiseras eller hotas av främlingsfientliga tendenser i etablerade partiers politik. Det bästa skyddet mot en sådan stigmatisering är, återigen, en politik som respekterar människor som individer. Regeringen avser att föra en sådan politik. Samtidigt vill jag betona att samtliga partier har ett ansvar att se till att människor med utländsk bakgrund varken stigmatiseras eller diskrimineras. Främlingsfientlighet ska bekämpas inom alla samhällsområden.

Då Kalle Larsson, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav andre vice talmannen att Josefin Brink i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 174 JOSEFIN BRINK (v):

Fru talman! Jag börjar känna mig som en filibuster. Men man väljer faktiskt inte själv när man ska få sina debatter. Kastar man in många frågor får man skylla sig själv. Det är dock helt utan min förskyllan att jag står här en gång till.

Jag ska göra Nyamko Sabuni besviken genom att i stället för att ta debatten läsa upp ett svar från Kalle Larsson. Han tackar så mycket för svaret och hälsar följande: Interpellationsdebatter placeras tidsmässigt efter vad som är lämpligt för ministern, och interpellantens möjligheter att närvara efterfrågas inte. Jag får därför på detta sätt meddela att jag inte har möjlighet att närvara när svaret avges. Jag är sedan tidigare inbokad på ett mycket angeläget arrangemang som inte varit möjligt att omboka eller bli ersatt vid. Ministern har dock ingen anledning att känna sig lugn. Jag är övertygad om att vi inom kort kommer att få ses igen. Det ser jag för min del fram emot. Det hälsar Kalle Larsson.

Anf. 175 Statsrådet NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Det förtjänar att noteras till protokollet att jag tackar Kalle Larsson för att jag eventuellt nu får gå hem och pussa mina barn. Tack!

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:14
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

29 § Anmälan om inkomna faktrapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Andre vice talmannen anmälde att följande faktrapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2006/07:1 EU-statistik om brott och rättsväsende *KOM(2006)437* till justitieutskottet

2006/07:2 Ny förordning om luftfartstjänster *KOM(2006)396* till trafikutskottet

30 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2006/07:4 till utrikesutskottet

31 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 20 oktober

2006/07:25 Hotet mot den demokratiskt valda regeringen i Bolivia
av *Hans Linde* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:26 Polisutbildningens framtid

av *Lena Olsson* (v)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:27 Svensk veteranpolitik

av *Allan Widman* (fp)

till försvarsminister Mikael Odén (m)

2006/07:28 Fri entré för vuxna på de statliga museerna

av *Margareta Israelsson* (s)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

den 24 oktober

2006/07:29 Beredskap mot sårbarhet

av *Jan Lindholm* (mp)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 7 november.

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 19 oktober

2006/07:42 Munkavle på arbetsplatsen

av *Luciano Astudillo* (s)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:43 Arbetslivsinstitutets kompetens

av *Louise Malmström* (s)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:44 Folkmorden i Irak

av *Yilmaz Kerimo* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:45 Trovärdigheten i Sveriges utrikespolitik

av *Fredrik Olovsson* (s)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2006/07:46 Miljöklassning av bränslen

av *Jan-Olof Larsson* (s)

till statsrådet Andreas Carlgren (c)

den 20 oktober

2006/07:47 Medel till kommun för rivning av bostadshus

av *Agneta Gille* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:48 Kommunministerns aktieinnehav

av *Hans Hoff* (s)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2006/07:49 Framtiden för Visingsöfärjan

av *Tobias Krantz* (fp)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:50 Kurdiska flyktingar

av *Fredrik Malm* (fp)

till statsrådet Tobias Billström (m)

2006/07:51 Alternativ till nuvarande integrationsverk

av *Luciano Astudillo* (s)

till statsrådet Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:52 Återbetalning av regionalt näringslivsstöd till länsstyrelsen i Gävleborg

av *Hans Backman* (fp)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:53 Försvarsberedningens framtid

av *Ulrica Messing* (s)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

den 24 oktober

2006/07:54 Jämställdhet i a-kassa

av *Christina Axelsson* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:55 Ungdomars bostadsproblem

av *Eva Olofsson* (v)
till statsrådet Mats Odell (kd)

Frågorna 2006/07:42–49 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 24 oktober.

Frågorna 2006/07:50–55 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 7 november.

33 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 20 oktober

2006/07:13 Mänskliga rättigheter och dödsstraff för kvinnor och minderåriga i Iran

av *Kalle Larsson* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:15 Kurdernas representation vid förhandlingarna om Turkiets medlemskap i EU

av *Jacob Johnson* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:24 Folkmordet på armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontier i det ottomanska riket

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:25 Fängslande av fackliga aktivister i Iran

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:27 Kobra Rahmanpour och kvinnors rättigheter i Iran

av *Alice Åström* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:28 Militärkuppen i Thailand

av *Kalle Larsson* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:46 Miljöklassning av bränslen

av *Jan-Olof Larsson* (s)

till statsrådet *Andreas Carlgren* (c)

Svaren 2006/07:24, 25 och 28 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 24 oktober.

Övriga svar redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 7 november.

34 § Kammaren åtskildes kl. 22.16.

Förhandlingarna leddes

av andre vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 16.01,

av förste vice talmannen därefter till och med 21 § anf. 124 (delvis) och av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Val.....	1
Anf. 1 INGER RENÉ (m)	1
2 § Val av ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.....	1
3 § Val av ordförande och vice ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond	2
4 § Val av personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond	2
5 § Val av ledamöter i riksdagens krigsdelegation	3
6 § Utökning av antalet suppleanter i utskotten och EU-nämnden	3
7 § Val av extra suppleanter i utskotten och EU-nämnden	3
8 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte i Lahtis den 20 oktober.....	6
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	6
Anf. 3 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	8
Anf. 4 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	8
Anf. 5 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	9
Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	9
Anf. 7 GÖRAN LENNMARKER (m)	9
Anf. 8 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	9
Anf. 9 GÖRAN LENNMARKER (m)	10
Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	10
Anf. 11 STAFFAN DANIELSSON (c)	11
Anf. 12 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	11
Anf. 13 STAFFAN DANIELSSON (c)	12
Anf. 14 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	12
Anf. 15 JOHAN PEHRSON (fp)	12
Anf. 16 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	13
Anf. 17 JOHAN PEHRSON (fp)	13
Anf. 18 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	13
Anf. 19 ANNELIE ENOCHSON (kd)	14
Anf. 20 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	14
Anf. 21 ANNELIE ENOCHSON (kd)	14
Anf. 22 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	15
Anf. 23 JACOB JOHNSON (v)	15
Anf. 24 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	15
Anf. 25 JACOB JOHNSON (v)	16
Anf. 26 ULF HOLM (mp).....	16
Anf. 27 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	16
Anf. 28 ULF HOLM (mp).....	17
Anf. 29 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	17
Anf. 30 URBAN AHLIN (s)	18
Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	18
Anf. 32 URBAN AHLIN (s)	19

Anf. 33	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	19	Prot. 2006/07:14
Anf. 34	ANNA KINBERG BATRA (m)	19	24 oktober
Anf. 35	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	20	
Anf. 36	ANNA KINBERG BATRA (m)	20	
Anf. 37	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	20	
Anf. 38	CLAES VÄSTERTEG (c).....	21	
Anf. 39	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	21	
Anf. 40	CLAES VÄSTERTEG (c).....	22	
Anf. 41	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	22	
Anf. 42	BIRGITTA OHLSSON (fp).....	22	
Anf. 43	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	23	
Anf. 44	BIRGITTA OHLSSON (fp).....	23	
Anf. 45	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	23	
Anf. 46	SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	24	
Anf. 47	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	24	
Anf. 48	SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	25	
Anf. 49	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	25	
Anf. 50	HANS LINDE (v)	25	
Anf. 51	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	26	
Anf. 52	HANS LINDE (v)	26	
Anf. 53	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	27	
Anf. 54	PER BOLUND (mp)	27	
Anf. 55	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	27	
Anf. 56	PER BOLUND (mp)	28	
Anf. 57	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	28	
Anf. 58	KENNETH G FORSLUND (s).....	29	
Anf. 59	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	29	
Anf. 60	KENNETH G FORSLUND (s).....	30	
Anf. 61	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	30	
Anf. 62	MONICA GREEN (s)	30	
Anf. 63	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	30	
Anf. 64	MONICA GREEN (s)	30	
Anf. 65	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	31	
9 §	Justering av protokoll.....	31	
10 §	Ny företrädare i Europaparlamentet	31	
11 §	Meddelande om val.....	31	
12 §	Anmälan om namnändring	32	
13 §	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	32	
14 §	Svar på interpellation 2006/07:12 om svenskt uran till kärnvapen	32	
Anf. 66	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	32	
Anf. 67	WIWI-ANNE JOHANSSON (v)	33	
Anf. 68	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	34	
Anf. 69	WIWI-ANNE JOHANSSON (v)	35	
Anf. 70	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	35	
Anf. 71	WIWI-ANNE JOHANSSON (v)	36	
Anf. 72	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	36	

15 § Svar på interpellation 2006/07:13 om allas rätt till egen bostad.....	37
Anf. 73 Statsrådet MATS ODELL (kd)	37
Anf. 74 EGON FRID (v).....	38
Anf. 75 Statsrådet MATS ODELL (kd)	39
Anf. 76 EGON FRID (v).....	39
Anf. 77 Statsrådet MATS ODELL (kd)	40
Anf. 78 EGON FRID (v).....	41
Anf. 79 Statsrådet MATS ODELL (kd)	42
16 § Svar på interpellation 2006/07:2 om personlig integritet	42
Anf. 80 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	42
Anf. 81 LENA OLSSON (v).....	43
Anf. 82 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	44
Anf. 83 LENA OLSSON (v).....	44
Anf. 84 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	45
Anf. 85 LENA OLSSON (v).....	46
Anf. 86 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	46
Ajournering.....	47
Återupptagna förhandlingar	47
17 § Svar på interpellation 2006/07:17 om eventuella förändringar av socialförsäkringssystemets grunder	47
Anf. 87 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	47
Anf. 88 LISELOTTE OLSSON (v)	49
Anf. 89 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	50
Anf. 90 LISELOTTE OLSSON (v)	51
Anf. 91 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	51
Anf. 92 LISELOTTE OLSSON (v)	52
Anf. 93 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	53
18 § Svar på interpellation 2006/07:9 om högre mål i äldreomsorgen.....	54
Anf. 94 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	54
Anf. 95 EVA OLOFSSON (v)	55
Anf. 96 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	55
Anf. 97 EVA OLOFSSON (v)	57
Anf. 98 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	58
Anf. 99 EVA OLOFSSON (v)	59
Anf. 100 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	60
19 § Svar på interpellation 2006/07:14 om kompetensen på kommunikationsmyndigheterna.....	60
Anf. 101 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	60
Anf. 102 PETER HULTQVIST (s).....	61
Anf. 103 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	62
Anf. 104 PETER HULTQVIST (s).....	62
Anf. 105 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	63

Anf. 106	PETER HULTQVIST (s)	64	Prot. 2006/07:14
Anf. 107	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	64	24 oktober
20 §	Svar på interpellation 2006/07:21 om Citytunneln	65	
Anf. 108	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	65	
Anf. 109	PIA NILSSON (s)	65	
Anf. 110	JÖRGEN JOHANSSON (c)	67	
Anf. 111	GUNNAR ANDRÉN (fp)	68	
Anf. 112	KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	69	
Anf. 113	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	69	
Anf. 114	PIA NILSSON (s)	70	
Anf. 115	JÖRGEN JOHANSSON (c)	71	
Anf. 116	GUNNAR ANDRÉN (fp)	71	
Anf. 117	KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	72	
Anf. 118	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	72	
Anf. 119	PIA NILSSON (s)	73	
Anf. 120	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	73	
21 §	Svar på interpellation 2006/07:3 om privata sjukhus	74	
Anf. 121	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	74	
Anf. 122	ELINA LINNA (v)	75	
Anf. 123	JAN LINDHOLM (mp)	76	
Anf. 124	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	77	
Anf. 125	ELINA LINNA (v)	78	
Anf. 126	JAN LINDHOLM (mp)	79	
Anf. 127	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	79	
Anf. 128	ELINA LINNA (v)	80	
Anf. 129	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	81	
22 §	Svar på interpellation 2006/07:6 om föräldraförsäkringen och jämställdheten mellan kvinnor och män	81	
Anf. 130	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	81	
Anf. 131	JOSEFIN BRINK (v)	83	
Anf. 132	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	84	
Anf. 133	JOSEFIN BRINK (v)	84	
Anf. 134	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	85	
Anf. 135	JOSEFIN BRINK (v)	86	
Anf. 136	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	86	
23 §	Svar på interpellation 2006/07:10 om kvinnors löner och inkomster	87	
Anf. 137	Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	87	
Anf. 138	JOSEFIN BRINK (v)	88	
Anf. 139	Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	89	
Anf. 140	JOSEFIN BRINK (v)	89	
Anf. 141	Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	90	
Anf. 142	JOSEFIN BRINK (v)	91	
Anf. 143	Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	92	
24 §	Svar på interpellation 2006/07:16 om gällande arbetsrätt	92	
Anf. 144	Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	92	
Anf. 145	SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	93	

Anf. 146	Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	94
Anf. 147	SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	95
Anf. 148	Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	96
Anf. 149	SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	97
Anf. 150	Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	97
25 §	Svar på interpellation 2006/07:4 om folkomröstning om EU:s konstitution	98
Anf. 151	Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	98
Anf. 152	JACOB JOHNSON (v)	98
Anf. 153	Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	99
Anf. 154	JACOB JOHNSON (v)	100
Anf. 155	Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	101
Anf. 156	JACOB JOHNSON (v)	102
Anf. 157	Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	102
26 §	Svar på interpellation 2006/07:22 om agerande från EU mot Polens HBT-fientliga regering	103
Anf. 158	Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	103
Anf. 159	JAN LINDHOLM (mp)	104
Anf. 160	Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	105
Anf. 161	JAN LINDHOLM (mp)	105
Anf. 162	Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	106
Anf. 163	JAN LINDHOLM (mp)	107
Anf. 164	Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	107
27 §	Svar på interpellation 2006/07:5 om Rikskvinnocentrum	107
Anf. 165	Statsrådet NYAMKO SABUNI (fp)	107
Anf. 166	JOSEFIN BRINK (v)	108
Anf. 167	CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp)	109
Anf. 168	Statsrådet NYAMKO SABUNI (fp)	110
Anf. 169	JOSEFIN BRINK (v)	111
Anf. 170	CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp)	112
Anf. 171	Statsrådet NYAMKO SABUNI (fp)	113
Anf. 172	JOSEFIN BRINK (v)	113
28 §	Svar på interpellation 2006/07:7 om den borgerliga integrationspolitikens omfattning	114
Anf. 173	Statsrådet NYAMKO SABUNI (fp)	114
Anf. 174	JOSEFIN BRINK (v)	115
Anf. 175	Statsrådet NYAMKO SABUNI (fp)	115
29 §	Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	116
30 §	Hänvisning av ärende till utskott	116
31 §	Anmälan om interpellationer	116
32 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	117
33 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	118
34 §	Kammaren åtskildes kl. 22.16.	119

Elanders Gotab, Stockholm 2006